

Ustanovitelji: občinske konference SZDL Jesenice, Kranj, Radovljica, Škofja Loka in Trzin. — Izdaja časopisno podjetje Gorenjski tisk Kranj. Za redakcijo odgovoren Albin Učakar

GLAS

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

KRANJ, sobota, 11. 1. 1969

Cena 50 par ali 50 starih dinarjev

List izhaja od oktobra 1947 kot tednik, Od 1. januarja 1958 kot poltednik; Od 1. januarja 1960 trikrat tedensko; Od 1. januarja 1964 kot poltednik in sicer ob sredo in soboto

S posvetovanja o odgovornosti samoupravljalcev v delovni organizaciji — Foto: F. Perdan

Odgovornost delavcev v samoupravi

Ugotovitve in določila tovarne Sava sestavni del zvezne analize

Člani odbora za uresničevanje pravic državljanov in odbora za samoupravljanje v delovnih organizacijah organizacijsko-političnega zbora zvezne skupščine so imeli v sredo dopoldan v Kranju posvetovanje o odgovornosti nosilcev samoupravnih funkcij v delovni organizaciji. Udeležili so se ga tudi predstavniki sveta zveze sindikatov Jugoslavije, republiškega in občinskega sindikata ter člani delovne skupnosti industrije gumijevih, usnjenih in kemičnih izdelkov Sava Kranj. Osnova za posvetovanje je bilo gradivo Centra za delavsko samoupravljanje v Beogradu. Pobudo zanj pa sta dala oba odbora zveznega zbora, ki sta se želela podrobneje seznaniti o rešitvi teh vprašanj v tovarni Sava.

Na posvetovanju so člani obeh odborov in drugi ugotovili, da so nekatera vprašanja o odgovornosti v analizi

beograjskega centra premalo obdelana. Z zanimanjem pa so spremljali razlage predstavnikov Save, ki so v zadnjih letih dosegli vrsto lepih uspehov in izkušenj na področju usklajevanja strokovnosti in samoupravnih odločitev ter s tem v zvezi tudi po vprašanju odgovornosti. V tovarni Sava je na teh vprašanjih dlje časa delala posebna študijska skupina strokovnjakov iz tovarne.

Na svojstven način so uspeli uskladiti delo strokovnih služb s samoupravnimi odločitvami. Temu pa so uspešno prilagodili tudi si-

stem kolektivne in osebne odgovornosti.

Člani obeh odborov zveznega zbora so na koncu sklenili, da bo posebna skupina, sestavljena iz obeh odborov ter predstavnikov sindikata in drugih organizacij, do konca marca ponovno preučila predloženo gradivo. Zavzeli so se tudi, da izkušnje oziroma rešitve s tega področja v tovarni Sava postanejo sestavni del že zbranega gradiva in služijo hkrati kot svojstven primer dobrega reševanja vprašanja odgovornosti samoupravljalcev in samoupravljanja v delovni organizaciji.

A. Ž.

Nepravilnosti pri delitvi dohodka...

Kranj, 10. januarja — Danes popoldne je bila v Kranju seja medobčinskega sveta ZK za Gorenjsko. Na njej so člani razpravljali o nekaterih ugotovitvah in ukrepih, ki so jih v zvezi s smernicami predsedstva in izvršnega komiteja CK ZKJ (sprejetih 9. junija lani) podvzeli občinski pravosodni in drugi organi ter služba družbenega knjigovodstva Kranj na Gorenjskem. V gradivu, ki ga je za sejo pripravil član sveta Ivan Repinc, so navedene mnoge nepravilnosti na področju gospodarstva, obrti, gostinstva itd. Ugotovili so, da je bilo največ nepravilnosti na področju delitve dohodka, ki se kažejo v poneverbah, nedovoljeni trgovini, neupravičenem zaposlovanju delovne sile, davčnih utajah itd.

Člani in drugi so podprli odločitev medobčinskega sveta, da so na dnevnem redu tovrstna vprašanja. Menili so namreč, da z uresničevanjem smernic in akcijskih programov ne bi smeli odlašati, ker bi to lahko močno vplivalo na nadaljnje pojavljanje nepravilnosti. To pa bi močno škodovalo celotnemu družbenemu razvoju in uveljavljanju sistema samoupravljanja.

Kot očitni primer deformacij, ki imajo nenazadnje lahko močne posledice na samoupravne odločitve, so navedli tudi primer v tovarni IBI, ko je delavski svet na predlog izvršnega odbora sindikalne organizacije sprejel sklep, da se direktorju za izredne uspehe tega podjetja podari avtomobil mercedes 200 D vreden sedem milijonov sedemsto tisoč starih dinarjev. Na vprašanje tovariša Vinka Hafnerja, ki je pravzaprav postavil to vprašanje, je sekretar medobčinskega sveta Martin Košir pojasnil, da je direktor takoj, ko je izvedel za takšen sklep, odklonil nagrado. Pri tem pa je tovariš Košir tudi poudaril da je IBI danes eno najboljših tekstilnih podjetij v Jugoslaviji in med najboljšimi v Evropi. Tako imajo v podjetju v srednjeročnem razvojnem programu predvidenih pet milijard starih dinarjev investicij. Za takšen razvoj podjetja pa ima nedvomno veliko zaslug tudi direktor. Kljub zelo lepim uspehom in programu razvoja pa so člani sveta menili, da takšen sklep močno kompromitira sindikalno organizacijo in samoupravne organe in je v očitnem nasprotju s smernicami predsedstva in izvršnega komiteja CK ZKJ. Kaže pa tudi, da naši družbi nista potrebna le dosledno uresničevanje zakonskih norm, marveč tudi dobrih mera družbene občutljivosti in pozornosti. Prav slednja pa bi morala postati enakovreden faktor pri razvijanju samoupravljanja in sprejemanju samoupravnih odločitev.

A. Ž.

Partizanske patrulje v Dražgošah

19. januarja bo v Dražgošah proslava ob obletnici dražgoške bitke. Ob tej priliki bodo iz vseh gorenjskih občin, ki so podelile domičil partizanskim enotam, odšle na proslavo tudi partizanske patrulje. Tako je predvideno, da se bodo proslave udeležile patrulje, ki bodo odšle iz Radovljice, Trziča, Kranja, Škofje Loke in z Jesenic ter Poljanske doline in Bohinja. Med pohodom bodo patrulje položile vence na grobove borcev in talcev in na spominska obeležja.

A. Ž.

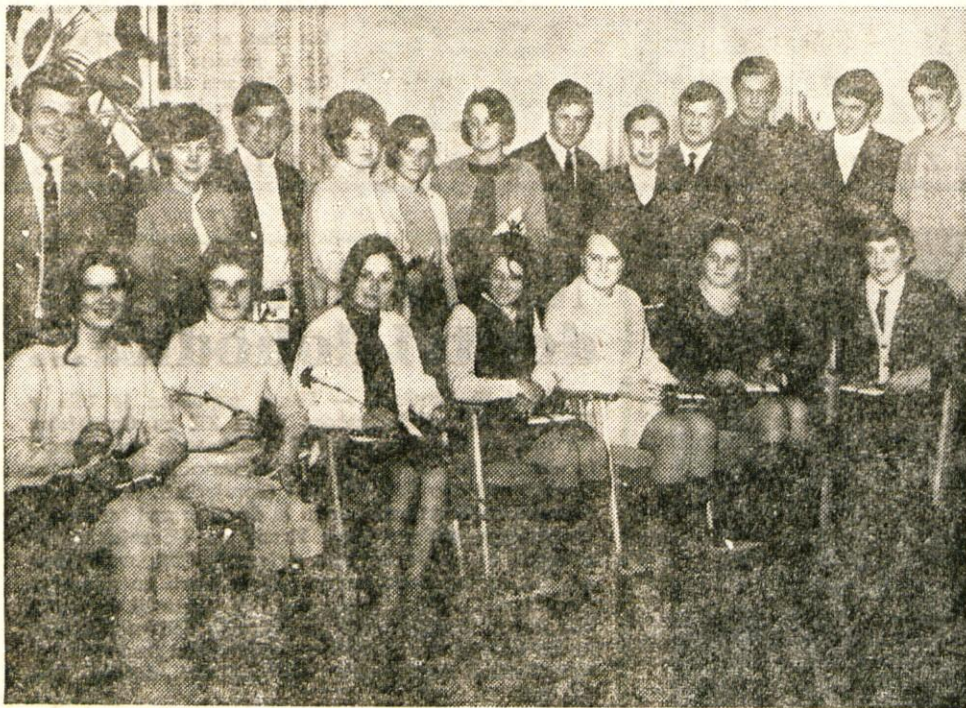
Te dni so se še posebno pokazale težave zaradi ozkega grla v Mostah pri Žirovnici. Vendar pa kaže, da bodo le-te kmalu rešene, saj gradnja novega mostu hitro napreduje. — Foto: F. Perdan

Očiščene
in zmrznjene
morske ribe

v prodajalnah

Živila

Kranj

19 mladih Ločanov, ki so jih v sredo sprejeli v zvezo komunistov. — Foto: F. Perdan

19 novih članov zveze komunistov

Na 12. seji občinskega komiteja ZK Škofja Loka, ki je bila v sredo, 8. januarja, so komunisti sprejeli medse 19 deklet in fantov - delavcev, študentov in dijakov gimnazije v Škofji Loki. Nove članke so v slavnostno okrašeni dvorani skupščine občine Škofja Loka pozdravil se-

kretar konference ZK Tone Polajnar. Hkrati s članskimi izkaznicami so mladi komunisti prejeli tudi simbolične darila, kajti dogodek je sodil v okvir prireditve ob proslavi občinskega praznika, 50. obletnice partije in Skoja ter zveze sindikatov.

V zadnjih šestih mesecih je to že tretja skupina mladih, ki so pomnožili vrste ZK. Njih število je sedaj poskočilo na 50. Vsi delajo v okviru pred kratkim ustanovljenega aktiva mladih komunistov.

-lg

Predsedniki SZDL o programu občine

Predsednik kranjske občinske skupščine Slavko Zalokar je v sredo popoldne obrazložil predsednikom krajevnih organizacij SZDL letošnji razvoj gospodarstva in družbenih služb ter občinski proračun. Posvetovanja so se udeležili tudi nekateri sekretarji organizacij ZK v kranjski občini. Med drugim so na posvetovanju precej govorili tudi o letošnjih oblikah družbene dejavnosti in sredstvih za posamezne komunalne objekte.

A. Z.

Še o tovarni pohištva Alples — Železniki

Že v prejšnji številki smo brali o uspešnem razvoju lesnega industrijskega podjetja Alples v Selški dolini. Iz nekdanje sodarske zadrage je nastalo moderno industrijsko podjetje.

Ugodni pogoji za povečanje prodaje vseh proizvodov na domačem, predvsem pa na tujem trgu, opravičujejo povečanje zmogljivosti in dopolnitev proizvodne opreme. Zato se je Gorenjska kreditna banka odločila, da je odobrila investicijski kredit v višini 6.439.000 N din in sprejela supergarancijo za inozemski komercialni kredit v znesku 299.086 dolarjev. Odobritev kredita je rezultat poslovnega dogovora med podjetjem, Gorenjsko kreditno banko in Kreditno banko in hranilnico Ljubljana.

Z odobrenimi sredstvi bo doseženo potrebno povečanje površin obrata finalnih izdelkov, pomožnih oddelkov in pomožnega skladišča, predvsem pa dopolnitev proizvodne opreme.

S. L.

Komunalni servis Kranj

MLADINSKA ULICA 1 — TELEFON številka 22-561

prodaja

NASLEDNJA OSNOVNA SREDSTVA:

Buldožer — goseničar TG-50, izdelek »14. oktobar« Kruševac letnik 1967 — v dobrem stanju, obratuje;

Gradbeni stroj grader, izdelek STT-Trbovlje, leto izdelave 1966 — v dobrem stanju, obratuje;

Stroji za čiščenje »Cyclon«, švicarske izdelave, letnik 1967 — skoraj novi;

Tovorni avto — prekučnik TAM-PIONIR, 3 tone, letnik 1953 z bencinskim motorjem, v voznem stanju;

Škroplilni avto — TAM-PIONIR s 3000 l cisterno, letnik 1956, nevozen;

Snežni plug za kamion TAM-4500, izdelek STT Trbovlje — malo rabljen;

Mešalec za beton 50 l, z elektromotorjem, izdelek KP Ribnica, nov;

Modeli za ročno izdelavo bet. cevi od Ø 10 — 40 cm Ø.

Vsa navedena osnovna sredstva se bodo prodala na javni dražbi v sredo, dne 15. januarja 1969, ob 10. uri, in sicer v stranskih obratih Komunalnega servisa v Kranju na Primskovem.

Pravico do nakupa imajo gospodarske organizacije in zasebniki.

Ogled strojev je možen vsak dan od 7.—14. ure.

Dramska skupina zveze kulturno-prosvetnih organizacij občine Radovljica bo v soboto, 11. decembra, gostovala s Cankarjevim Martinom Kačurjem v kulturnem domu na Lancovem, v nedeljo, 12. decembra pa v Kropi. Gostovanji je pripravila ZKPO v okviru programa ob 50-letnici Cankarjeve smrti. Z dramatisirano zgodbo o Kačurju bo omenjena skupina gostovala januarja ter februarja še v drugih krajih radovljiške občine.

Za mladino osnovnih šol pa je ZKPO Radovljica pripravila tudi več predstav mladinskega gledališča iz Ljubljane. Tako so na Bledu in v Radovljici gledali otroci zanimivo predstavo Plesoči osliček. Minuli petek pa je gledališče iz Ljubljane gostovalo tudi v Kropi za osnovno šolo Lipnica. Tako je radovljiška kulturna zveza omogočila kvalitetne predstave pionirjem in mladini vseh osnovnih šol radovljiške občine. Sredstva za ta namen so prispevale delovne organizacije ter občinska zveza.

J. Bohinc

Uskladitev volilnega pravilnika

V torek popoldne se bodo v Radovljici sestali predsedniki in sekretarji vseh gorenjskih občinskih konferenc socialistične zveze in predstavniki republiške konference SZDL. Govorili bodo o volilnih programih občinskih konferenc SZDL in dokončni uskladitvi medobčinskega in občinskega volilnega pravilnika. Predvideno je, da bo to zadnje medobčinsko posvetovanje predstavnikov občinskih konferenc socialistične zveze pred bližnjimi sejami občinskih konferenc SZDL. Na teh sejah, ki bodo v vseh gorenjskih občinah konec te-

ga meseca, bodo sprejeli volilni program, občinski in medobčinski volilni pravilnik in rokovnik za volitve.

A. Z.

Pogovor o volitvah

V četrtek sta obiskala Tržič Franc Kimovec, član predsedstva republiške konference SZDL in Miro Gošnik, sekretar volilne komisije republiške konference SZDL. S člani tržiškega političnega aktiva sta se pogovarjala predvsem o poteku volitev aprila letos.

vig

MISLITE

PRAVOČASNO

NA STANOVANJE

Zato
varčujte
pri

KREDIT

Gorenjski kreditni banki

ki vam odobri na podlagi privarčevanega denarja po 2% obrestni meri.

Poleg tega lahko pri ZREBANJU zadane lep dobiček.

gko

Uvedba poroštva bi bila resna ovira za razvoj obrtništva

Na seji strokovnega odbora za obrt Kranj so razpravljali o stališčih, ki so za obrtništvo zelo pomembna. Med drugim so tudi o uvedbi poroštva za samostojne obrtnike. Po čl. 37 zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o prispevkih in davkih občanov lahko občinske skupščine predpišejo, da je za izdajo novih dovoljenj za opravljanje obrtne, gostinske, prevoznike in druge gospodarske dejavnosti zasebnikov potrebno poroštvo za primer neplačila davkov in prispevkov. Če se predpiše za določene dejavnosti poroštvo, se poroštvo razširi tudi na obrtnike, ki že imajo dovoljenja za opravljanje obrti oz. ostalih gospodarskih dejavnosti zasebnega sektorja.

Do izdaje odloka na Gorenjskem še ni prišlo, a dve občini imata že pripravljen osnutek.

Strokovni odbor je glede izdaje odlokov zavzel naslednjo stališča:

● Uvedba poroštva bi bila resna ovira za nadaljnji razvoj obrtništva. Zaradi nekaj primerov nerednega plačevanja obveznosti ne bi bilo umestno, da bi se razširilo na vse nosilce dovoljenj in da bi se morebitno poroštvo lahko zahtevalo od posameznikov, pri katerih se ugotovi skrajno malomaren odnos do plačevanja obveznosti. Uvedba vodenja poslovnih knjig, registracija računov, reorganizacija davčne službe in pojačanje le-te omogočajo sedaj večji nadzor nad obrtno dejavnostjo oz. zavezanci. Gospodarska zbornica SRS je glede uvedbe poroštva zavzela odklonilno stališče, Zvezna gospodarska zbornica pa je že predlagala spremembo predpisov navedeneega zakona.

● Po sklepu odbora bo v »Vestniku gospodarske zbornice« objavljeno opozorilo vsem obrtnikom Gorenjske, da usklajujejo svojo dejavnost z dejavnostjo po obrtnem dovoljenju oz. da zaprosijo za morebitno razširitev

dejavnosti, kolikor dejavnost ni v skladu z dovoljenjem.

Inspekcijski organi so v občini Kranj ugotovili pri nekaterih obrtnikih prekoračene dejavnosti in so bili kaznovani z visokimi denarnimi kaznimi.

Strokovni odbor je svoje stališče sporočil vsem pristojnim občinskim organom na Gorenjskem, in sicer:

● Da je prav, da se zahteva od samostojnih obrtnikov delovanje v okviru obrtnega dovoljenja. Obenem pa je pripomnil, da je mnogo činiteljev, ki ne utemeljujejo tako ostrih sankcij in da bi v večini primerov zadostovalo opozorilo. Dejstvo je, da je nomenklatura poklicev že zastarela in se dnevno pojavljajo novi poklici ter da se ponekod težko določi oz. ni jasno, kakšna dela spadajo pod kak poklic. Razvoj in konjunktura zahtevata prilagajanje potrebam tržišča in hitrejša ukrepanja ter preusmerjevanje dejavnosti.

V nadaljevanju so člani izrazili željo, naj se posveti več pozornosti obrti kot postranskim poklicem in šušmarjem. Če redni obrtnik prekorači svojo dejavnost, je njegov dohodek evidentiran in so od te dejavnosti odvedejo davki in prispevki, medtem ko pri obrti po čl. 18 in pri šušmarjih lahko govorimo o neupravičenih prisvojitvah in oškodovanju družbe.

● Odborniki so na seji obravnavali tudi stanje obrtniške mreže v jeseniški občini. Porazna je ugotovitev, da imajo v občini 115 rednih obrtnikov in 242 obrtnikov po čl. 18. (med temi precej proizvodnega značaja). Občinska skupščina še ni upoštevala priporočil skupščine SRS in

ni izvedla revizije; verjetno iz bojazni, da ne bi »mali obrtniki« prešli v šušmarje. Problem postranske obrti bi bil v glavnem že tudi odpravljen, če bi v občini Jesenice ti obrtniki odvajali dopolnilni prispevek za socialno zavarovanje kot ga odvajajo v drugih občinah na Gorenjskem. Tako stanje ni v prid nadaljnjega razvoja družbenega in zasebnega sektorja obrti. Pripomniti je treba še to, da je v vseh drugih občinah v zadnjih mesecih občuten padec obrti kot postranskemu poklicu.

● Ponovno je bilo na dnevnem redu vprašanje kreditov za obrt. Govori se mnogo o pomembnosti te gospodarske panoge, pa še ni bilo ukrepa, da bi se to pokazalo v kreditih. Družbeni sektor ima sicer možnosti, a so omejene glede na kratkoročno kreditiranje. Družbeni sektor se zanima tudi za kredite za gradnje, ki so dolgoročne investicije.

Zasebni sektor ima skromne kredite po zaslugi Sklada za pomoč obrtnikov. Dalje ima možnost potrošniških kreditov proti poroštvu in glede na davčno osnovo.

To so zelo skromna sredstva, ki vsekakor ne zadovoljujejo potreb. Vse večje so potrebe po kreditih za izgradnjo delavnic in nabavo novih delovnih sredstev. Iz tega položaja je nujno potrebno najti izhod. Po mnenju članov odbora se bo potrebno lotiti najprej združevanja sredstev tako v družbenem kot v zasebnem sektorju. Reševanje tega problema je zajeto v programu dela strokovnega odbora za letos.

DM/BL

OBVESTILO

Skupščina občine Kranj obvešča vse lastnike in upravitelje stanovanjskih hiš, drugih objektov in zemljišč ob pločnikih in javnih cestah na območju mesta Kranj, da so dolžni na osnovi 10. člena Odloka o javnem redu in miru v občini Kranj (Uradni vestnik Gorenjske št. 25/67) opravljati sledeče:

1. sneg, ki je ponoči zapadel ali padel s strehe, odstraniti s pločnikov, dohodov k hišam, s kanalizacijskih jaškov in koritnic v širini 30 cm čimprej, najpozneje pa do 6. ure zjutraj, podnevi pa poskrbeti, da se sproti odstrani na novo zapadli sneg ali sneg, ki pade s streh;

2. ob poledici posipati pločnike ob hišah s peskom ali žaganjem v času, ki je naveden v prejšnji točki;

3. poskrbeti, da so na hišah in drugih zgradbah ob javnih poteh nameščeni zlebovi, snežni ščitniki in podobne naprave.

Kršitelji prej navedenih obveznosti bodo kaznovani po določilu 13. člena zgoraj citiranega odloka z denarno kaznijo do 200 N din.

Skupščina občine Kranj

Na osnovi členov 14. in 15. Pravilnika o delovnih razmerjih

PODJETJA ZA PTT PROMET V KRANJU

razglašamo

NASLEDNJA PROSTA DELOVNA MESTA:

1. 2 inženirjev

z diplomo
II. stopnje elektro
fakultete — šibki tok

2. 1 tehnika

elektro oddelek,
šibki tok
(za terensko delo).

Pogoji za sprejem so naslednji:

pod 1.) zaželeno je 1-letna praksa in odslužen kadrovski rok

pod 2.) odslužen kadrovski rok in vozniški izpit B-kategorije.

Kandidati naj vložijo svoje prošnje pri Kadrovski komisiji PODJETJA ZA PTT PROMET V KRANJU v 15 dneh po objavi v časopisu.

Popravek

V 2. številki letošnjega Glasa (z dne 8. januarja) smo na 15. strani pod naslovom »Med delom premišljujem, o čem bom razpravljaj v skupščini«, objavili intervju z odbornikom Ivanom Omanom. Pri tem je prišlo do napačne interpretacije ene izmed Omanovih izjav. Zadnji stavek prispevka, ki se glasi »Le-te (kmetije) bi morali podpreti ter jih razširiti — in to na račun slabih zasebnih posestev,« ni točen. Pravilno je »Dobre kmetije bi bilo treba povečati z zemljo tistih, ki jo opuščajo.« I. G.

V okviru praznika občine Škofja Loka so v Dolenji Dobravi (Poljanska dolina) pred dnevi odprli nov betonski most čez Brebovniščico. Več kot dvestotim pionirjem in nekaj vaščanom je pregovoril predsednik skupščine občine Škofja Loka Zdravko Krvina. — Foto: F. Perdan

Nov betonski most v Dolenji Dobravi

Pred približno 200 pionirji in nekaj vaščani je preteklo sredo popoldan predsednik skupščine občine Škofja Loka Zdravko Krvina v Dolenji Dobravi odprl nov betonski most prek Brebovniščice. Zgradili so ga vaščani s prostovoljnim delom. Pri tem sta jih podpirala skupščina občine Škofja Loka in KS Goreinja vas.

Most je dovolj močan in visok, da bo kljuboval poplavam. Narasle vode so namreč v minulih tridesetih letih odnesle že več podobnih lesenih objektov, kar je povzročilo prebivalcem Dolenje Dobre in sosednje Zabje vasi nemalo težav in stroškov.

Demokratizacija kulture

Zagotoviti je treba ne samo večjo uveljavitev načela samoupravnosti na področju kulture, ampak predvsem s tem doseči, da se bodo kulturne dejavnosti razvijale skladno z možnostmi, ki jih daje gospodarski razvoj, kakor tudi z zahtevami, ki sledijo iz spoznanja njihove družbene pomembnosti.

Glede samega gradiva za javno razpravo o srednjeročnem programu razvoja kulturnih dejavnosti v kranjski občini želim poudariti samo to, da je plod dolgotrajnega in znanstveno utemeljenega raziskovanja ter po mnenju sestavljavcev tudi zavestnega izpopolnjevanja našega družbenopolitičnega sistema na tem področju. Podrobnosti tega programa so dostopne vsem občanom pri družbenopolitičnih organizacijah in se zaradi tega omejujejo le na nekatere najvažnejše poteze, ki naj jih področje kulture v kranjski občini dobi ob izvrševanju tega programa. Ena najznačilnejših in pač najvažnejša poteza je vsekakor zelo dosledna uveljavitev **SAMOUPRAVNOSTI** na področju kulture. Izraz tega je kulturna skupnost, ki jo predvideva program kot osrednji organizacijski mehanizem, v katerem bo lahko uveljavljena demokratizacija tega področja, hkrati z njo pa tudi zagotovljeno z avtonomnim usmerjanjem razvoja, sistematično kadrovske politike in bolj samostojnim financiranjem postopno približevanje stanja na tem področju tistemu stanju, ki ga mora glede na svojo družbeno pomembnost čimprej doseči. Kulturna skupnost ni morda noko prenašanje organizacijske strukture s sorodnega področja (izobraževanje), ampak posledica resničnih težnj poklicnih ustanov in drugih zavestnih kulturnih sil. To je posledica spoznanja, da je treba zagotoviti popolno samoupravnost tudi na področju kulture, ker bo samo na ta način mogoče doseči skladno razvijanje področja. Šele v tej organizacijski nadgradnji bo zagotovljena možnost tako za racionalizacijo administrativnih služb poklicnih kulturnih ustanov, za sistematično in za več let vneprej usklajeno financiranje kulturnih dejavnosti, kakor tudi za dosledno uveljavljanje **STROKOVNOSTI** kot enega temeljnih pogojev za pravilno družbeno uveljavitev kultu-

re. Načelo strokovnosti je v kulturni skupnosti izvedeno s centri za posamezna področja (glasbeno, gledališko, muzejsko itd.) v katere morajo prerasti sedanjke poklicne kulturne ustanove (Glasbena šola, Prešernovo gledališče, Gorenjski muzej itd.). Te osrednje kulturne ustanove, ki so se doslej v svojem delovanju vse preveč omejevale na občinski center, morajo postati tudi strokovne službe za svoja področja na območju vse občine. Pri tem pa ta njihova vloga nikakor ne sme postati vloga vsevednega strokovnjaka, ki suvereno odloča o dejanju in nehanju vseh ostalih dejavnikov na tem področju, ampak morajo biti strokovne službe organizirane tako, da bodo v njih našle svoj izraz predvsem tudi potrebe teh ostalih dejavnikov posameznega področja. Tako je v samih organih strokovnih centrov in celotni organizacijski shemi kulturne skupnosti tudi zagotovljeno demokratično in obenem strokovno vodenje posameznih kulturnih dejavnosti. Medtem ko je na eni strani treba uveljaviti načelo strokovnosti, pa namreč po osnutku programa ni mogoče pozabiti na **AMATERIZEM**, ki še vedno ostaja zelo živa in zelo potrebna oblika kulturnega življenja občanov. Seveda pa je treba prav na področju amaterizma marsikaj spremeniti. Predlagani srednjeročni program ne bo samo omogočil že omenjene večje strokovne pomoči amaterjem (s tem pa tudi ob večji strokovnosti njihovega dela večjo idejno zrelost in povečan družbeni pomen) — ampak tudi nalaga večjo zainteresiranost vsem družbenim dejavnikom v osnovnih celicah družbenega življenja — v krajevnih skupnostih — za področje kulture. Program namreč izhaja iz spoznanja, da je napačno prepuščati vso odgovornost za to področje specializiranim organizacijam — društvom in njihovim zvezam, ampak je treba doseči polno angažiranje tudi

ostalnih (predvsem pa SZDL, ZKJ in ZM ter samih krajevnih skupnosti) na področju kulture. Preživelimo mnenje, da naj se s kulturo ukvarjajo tisti, ki imajo za to poseben interes, se mora umakniti spoznanju, da je kultura eden najvišjih in zato tudi najbolj čistih izrazov družbenega sistema in še posebej našega. V neenakomerno, nesistematično in neorgansko razvijajoči se kulturi je tako mogoče zaslediti dokaz za obstoj prav takih anomalij na drugih področjih določenega časa in sistema in v tem času in sistemu samem. Seveda bodo kulturno prosvetna društva in njihova zveza še naprej morali obdržati določeno vlogo, ki bo v prvem obdobju izvrševanja srednjeročnega programa najbrž še vedno vodilna v organizacijskem smislu (medtem ko bodo v strokovnem smislu vodilno vlogo prevzeli strokovni centri), toda nikakor se specializirane organizacije ne bodo smele več ostati osamljene. Če bo to doseženo in če bo samo kulturno področje z intenzivnim razvojem to pomagalo izzvati, potem bo prišlo tudi do dosledne uveljavitve novega sistema **FINANCIRANJA** kulture v občini. Po programu se morajo namreč ne samo dosedanja sredstva, ki jih zagotavlja občina kot osnovna družbenopolitična skupnost še naprej, pravilneje, bolj sistematično razdeljevati v okviru kulturne skupnosti — ampak se morajo tem sredstvom pridružiti dodatna sredstva iz neposredno za kulturo zainteresiranega gospodarstva, kar bo vsekakor treba doseči. Na ta način bo zagotovljena ne tista, od ekonomske osnove ločena stabilnost in samostojnost kulturnega področja, ki lahko pripelje do zapiranja kulture, same vase («slonokoščeni stolp») — ampak tista resnično organska odvisnost razvoja kulture od gospodarskega razvoja, ki ne pomeni, da bodo ob vsakem negativnem nihaju gospodarstva prva odrezala tanjši kos prav — kultura, ampak da bo sicer kultura občutila tako obdobja razcveta kot obdobja upada v gospodarstvu, bo pa obenem vedno imela zagotovljena tista, nujno potrebna sredstva za svoj obstoj in razvoj. Program ne daje točnega odgovora, kako zagotoviti tako stabilnost sredstev, nakazuje pa na razne stalne vire, ki jih bo treba preučiti in med njimi najti najustreznejše. Tudi sicer srednjeročni program ne daje povsod dokončnih odgovorov, daje pa res solidno osnovo za nadaljnji razvoj kulturnih dejavnosti v kranjski občini in predvsem seveda za njihovo nadaljnjo demokratizacijo, ki edina tak razvoj lahko zagotovi.

D. Ogrizek

Značilnosti letošnjih dajatev

Tako kot že nekaj let nazaj so tudi lani pred novim letom naši skupščinski organi od zveze do občin poskrbeli za novoletno pošiljko spremenjenih in nekaterih novih predpisov. Dobršen del (začeli so veljati 1. 1.) se nanaša tudi na dajatve občanov. Oglejmo si nekatere.

V kmetijstvu sicer po večini ni sprememb v razdelitvi katarstrskih skupin, vendar pa je republiški zakon določil najvišje stopnje prispevkov. Te so v prvi skupini delno znižane pri višjih dohodkih in občutneje v drugi skupini katastrskih občin. Slednje so tiste, ki so na meji nižinskih in valovitih predelov. Novost v višinskih krajih pa je, da se stopnje znižajo za 50 do 80 odstotkov od odmerjenega prispevka, če se zavezanci odločijo za vlaganja s katerimi bi preusmerili svoje gospodarstvo ali denar vložili za turistično dejavnost. Prav tako je novost, da se za 50 odstotkov zniža prispevek tistim zavezancem v kmetijstvu, ki imajo za delo nezmožne člane in njihov letni dohodek ne presega 400 tisoč starih dinarjev (lani je bila ta meja 300 tisoč). Prispevek pa se zniža tudi tistim, ki imajo na leto 20 tisoč starih dinarjev stroškov za zdravljenje družinskih članov.

Novosti v obrtništvu. Najpomembnejše je, da bodo vsi, ki imajo nad 1,5 milijona starih dinarjev čistega dohodka na leto, obdavčeni po preteku leta po dejanskem dohodku in ne po pavšalu. Stopnje za proizvodno obrt in pavšal so nekaj nižje. Vsi pa bodo morali voditi poslovne knjige oziroma evidenco dohodkov in izdatkov. Novo je tudi, da noben obrtnik, ki zaposluje tujo delovno silo, ne more biti pavšaliran. Vse to morda na prvi pogled pomeni določeno poostreitev, vendar pa hkrati zaradi nekaterih znižanih stopenj tudi manjšo obremenitev. Vsekakor pa je težnja v tem, da bi imeli tisti, ki imajo možnosti oziroma dejansko večji zaslužek, tudi pravilneje odmerjene dajatve.

Zanimivo je, da so z republiškim zakonom v vsakem primeru predpisane dajatve tudi od vikendov. Kdor pa bo oddajal vikend v najem, bo njegova dajatev še ustrezno večja. Pri tem zakon ne dopušča nobenih oprostitev. Oprostite pri davku od stavb so mogoče le za nove stavbe in garaže.

In še nekatere druge novosti:

● Izvajalcem intelektualnih storitev (zdravniki, odvetniki itd.) so povečane osnove. Davek na čisti dohodek pa se plačuje po progresivni lestvici. Vsi, ki imajo

1,5 milijona starih dinarjev čistega dohodka na leto, pa morajo voditi tudi poslovne knjige.

● Z republiškim zakonom so povečane dajatve na področju avtorskih pravic.

● Pri prispevku od skupnega dohodka občanov je nova olajšava za vsakega vzdrževanega člana. Meja je sicer ostala ista, na vsakega vzdrževanega člana pa je predvidenih 500 tisoč starih dinarjev dohodka.

● Nov je prometni davek na preprodajo osebnih vozil.

● Od cestnih tovornih motornih vozil, prikolic in kombi-vozil plačajo občani davek iz naslova posesti teh vozil.

● Občinski prometni davek je z republiškim predpisom zvišan od 2 na 4 odstotke tudi za nakup novih motornih vozil.

● Razen prehrabmenih proizvodov pa je tudi republiški prometni davek za prodajo blaga na drobno povečan za 1,5 odstotka.

Takšna je večina glavnih sprememb in novosti letošnjih dajatev za občane. In kaj lahko ugotovimo ob teh povečanih in nekaterih zmanjšanih dajatvah?

Kot kaže dohodek občin v primerjavi z lanskimi (sicer bo to ponekod precej različno) ne bodo bistveno manjši ali večji. Prav tako tudi standard občanov (če bodo osebni dohodki ustrezno porasli) ne bo padel, ampak bi moral biti večji.

Namen teh dajatev bi torej lahko rekli je: primerna razporeditev in zadovoljitev občinskih in širših družbenih potreb ter pametna in pravilnejša usklajitev posameznih vrst dajatev.

A. Zalar

Zbori volivcev v kranjski občini

Jutri (nedelja) se bodo v kranjski občini začeli zbori volivcev, ki bodo do prihodnje nedelje (19. 1.). Na njih bodo odborniki volivcem razlagali predlog resolucije o razvoju gospodarstva in družbenih služb ter predlog proračuna občine za letošnji. Razen tega bodo na zborih razpravljali tudi o izvolitvi polovice članov svetov krajevnih skupnosti in izvolitvi poravnalnih svetov. Zbori volivcev bodo v 42 krajih v občini. Sklep o njihovem sklicu pa sta oba zborna občinske skupščine sprejela na zadnji lanski skupni seji.

A. Z.

AKVAMIN

umetna mineralna voda v prahu
odlična kvaliteta, enostavno pripravljanje
zadovoljuje vsak okus

ESKA

brezalkoholni napitek za otroke
in odrasle

z okusom limone, maline in pomaranče

PROIZVAJA RADONJA SISAK

Sprejet 30-letni načrt razvoja tržiškega turizma

Jezero, jahalne steze, nove žičnice...

Pred nedavnim je tržiška občinska skupščina sprejela urbanistični program občine, ki usmerja celotni razvoj gospodarstva v občini za dobo tridesetih let. Program nakazuje poleg sedanjih gospodarskih zmogljivosti tudi perspektivni razvoj gospodarstva, zlasti še na področju turizma. S tem, da je bil sprejet program razvoja turizma, imajo tudi ostale gospodarske panoge vse možnosti za hitrejši razvoj. Ta trditev velja zlasti za terciarne dejavnosti, saj se bodo z razvojem turizma omenjene panoge med seboj dopolnjevale in hkrati tudi krepile.

IBT INVESTITOR TURISTIČNEGA RAZVOJA

Ker že govorimo o nadaljnjih možnostih turističnega razvoja v tržiški občini, ne smemo pozabiti prizadevanj tržiške občinske skupščine, ki je s svojo politiko turističnih investicij vseskozi iskala interese, ki bi prevzeli izgradnjo novih turističnih objektov v občini. Prizadevanja, da bi bili ti investitorji ali Kompas, Putnik ali Generalturist, so ostala brezuspešna. Končno je občini le uspelo zainteresirati Investicijske biroje iz Trbovelj (IBT), ki naj bi pogodbeno prevzeli realizacijo določenih turističnih gradenj v tržiški občini.

SEST TURISTIČNIH CENTROV

Omenjeni urbanistični program, ki ga je sprejela tržiška občinska skupščina, predvideva izgradnjo šestih turističnih centrov. Prvi zajema področje Podlublja pri Ankletu, kjer bodo zgradili jezero s 17.000 kvadratnimi metri površine, adaptirali sedanje gostišče in trgovino v turistične objekte, zgradili novo restavracijo, vikend naselja, čolnarno, hotel B kategorije — dve poslopji po 50 ležišč, adaptirali sedanje stanovanjsko poslopje v hotelsko depandanso, zgradili bungalove ob severovzhodnem pobočju jezera, preuredili naravne gozdne poti v sankarske proge in jahalne steze ter uredili avtokamp.

ŽIČNICA NA KOFCE

Drugi turistični center bodo postale Kofce. V ta namen bodo zgradili gondolsko žičnico iz Podlublja na Kofce. (okoli 3000 metrov zračne linije), hotel na Kofcah ob zgornji postaji žičnice, vlečnico na smučiščih od zgornje postaje žičnice v smeri Velikega vrha, Pungrt in Dolge njive ter preuredili sedanji planinski dom na Kofcah.

Izgradnja turističnega naselja Podlublja na Lajbu bo obsegala vikend naselje z okoli 100 hišicami, preureditev sedanjega stanovanjskega objekta v upravo vikend naselja, muzej NOB, etnografskih zanimivosti in tehni-

mih zanimivosti bivšega rudnika živega srebra, restavracijo — snack bar, trgovino, dve smučarski vlečnici in kioske z daljnogledi, fotografijami ter opazovališča kozorogov.

Ob spomeniku internancem v Podlublju naj bi zgradili vikend naselje 10 do 12 hišic in nekatere kioske za potrebe naselja.

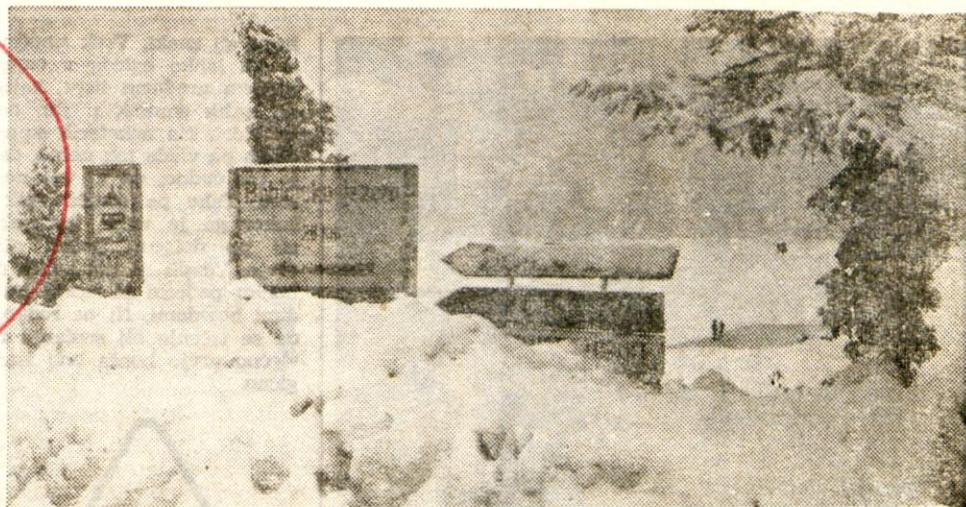
NADALJNJA IZGRADNJA LJUBELJA

Sedanji center na Ljubelju bo po omenjenem urbanističnem programu dobil še nekatere nove objekte. Tako je predvidena izgradnja žičnice na Korošico, žičnica Korošica—Košuta—Kofce, hotel A kategorije z okoli 200 ležišči, žičnica z vrha Zelenice na Vrtačo, dve vlečnici na vrhu Zelenice, tri brunarice po 50 ležišč in 10 vikend hišic na vrhu Zelenice.

Šesti turistični center pa bo v Jelendolu, kjer naj bi zgradili lovsko vikend naselje.

Morda so naštetni načrti videti velikopotezni, vendar naj povemo, da je urbanistični program, ki določa tudi razvoj turizma, sprejet za obdobje tridesetih let. In če dodamo še to, da ima Tržič že danes vse naravne možnosti za razvoj turizma, potem načrti niso »megalomanski«. Zlasti še, če upoštevamo dobre prometne zveze po cesti Naklo—Ljubelj in dejstvo, da Avstrijci grade moderno cesto, ki bo še bolj povežala Ljubelj in s tem tudi Tržič z obsežnim turističnim zaledjem.

V. Guček

Res je sicer, da so se blejski turistični delavci skrbno pripravili na zimsko turistično sezono. Škoda le, da takile kupi snega zakrivajo pogled na zaledenelo jezero. — Foto: F. Perdan

Blejski turistični delavci so se letos skrbno pripravili na zimsko sezono. Med drugim tudi skrbijo, da je zaledenelo jezero čimprej spluzeno. — Foto: F. Perdan

Popraznični sprehod po Bledu

Novoletni prazniki so za nami. Bled, ki je bil v teh dneh polno zaseden se je spet spremenil v tisto kar je bil pred prazniki. Pred hotelom Jelovica sem videl danes (6. januar), kako so se turisti odpravljali s Slavnikovim avtobusom z Bleda. Tudi drugi hoteli so se verjetno izpraznili, kajti vrveža ni več in tudi svojega radovednega nosu nisem vtikal po recepcijah.

Ritem življenja si zopet utira pot na staro pot, čeprav so še vsi ljudje nekako pod vplivom prazničnih dni in se kri po naših žilah še ni sprostila vseh hlapov omotičnih maliganov.

Mraz, ki je pritiskal za novoletne praznike, je pripomogel, da je jezero popolnoma zamrznilo. Le v Zaki, kjer je edini naravni pritok potoka Rečica in pa na Mlinem pri izlivu Jezernice, ni zamrznilo do obale. Tako je ledena ploskev dovolj močna za sprehod po jezeru. Pa še table ob jezeru z napisom opozarjajo, da vsakdo odgovarja sam za svoje življenje. (Tudi na suhem sami odgovarjamo za svoje življenje).

Kdor si Bleda še ni ogledal v zimski idili, naj pride, in bo lahko po lahno zasneženi ledeni ploskvi peš prišel na edinstveni otoček; si tam pozvonil z »zvonom želja«. Sicer točno ne vem, ali je cerkva na otoku odprta, zagotovo pa vem, da je na otoku, poleg cerkvice, odprta gostilna, ki vabi goste, da si potešijo želje, žejo in si naberejo potrebne korajže za pot od otoka do obale.

Pa vendar se človeku, ki hodi v tej zimi po blejskih cestah in pločnikih, nehote vrine misel, kaj bi se zgodilo, če bi čez noč zapadlo pol metra ali še več snega, kar za ta predel Gorenjske ne bi bilo prav nič čudnega?

Kaj bi se zgodilo in zakaj? Sneg, ki je zapadel še v lanskem decembru, je namreč go- lo ozko pluzen po cestah in namesto cestnih robnikov, je visok trd in zamrznjen snežni zid, ki ga nihče ne odstranjuje.

Tudi pločniki niso bili pluzeni in je le ozko zmrznjena gaz vsa zaledenela, in srečanje na pločnikih je otežkočeno. Večina ljudi, pešcev, uporablja za hojo cesto, ki je že tako zožena in stalno obremenjena z avtobusi ali z drugimi težkimi vozili, tako da se pešec izpostavlja smrtni nevarnosti; obrobki cestnišča so namreč poledeneli.

Res je, da krajevna skupnost Bled porabi veliko denarja za takzva vzdrževalna dela, vendar pa bi morali upoštevati zimo ni primerno poskrbeti za varnost ljudi

J. Ambrožič

Posredujemo prodajo

karamboliranih osebnih avtomobilov:

1. ZASTAVA 1300 letnik 1963 prevoženih 84000 km začetna cena 5.000 — N din
2. ZASTAVA 750 letnik 1968 prevoženih 8000 km začetna cena 8.350 — N din
3. OPEL KADETT letnik 1968 prevoženih 2.000 km začetna cena 9.800 — N din

Ogled vozil je možen vsak delovni dan od 10. do 14. ure pri ZAVAROVALNICI SAVA PE KRANJ.

Pismene ponudbe sprejemamo do 15. 1. 1968 do 12. ure z 10 % kavcijo izključne cene.

Kranjskogorska smučarska panorama: dolge vrste pred vlečnico. — Foto: F. Perdan

Zimsko smučarske želje v pretesni vreči

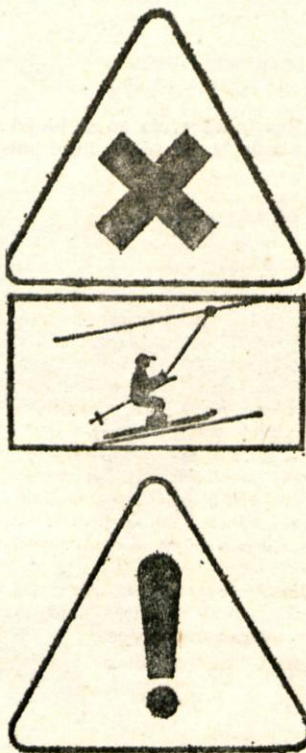
Tegobe nedeljskega smučarja

Smučanje vse bolj postaja slovenski množični šport. Tega so najbrž zelo veselili vsi, ki si na Slovenskem prizadevajo za dvig naše športne rekreacije. Ob sobotah in nedeljah se cele kolone vozil s smučkami na strehah napote proti zimskim centrom v Kranjski gori, na Zelenico in na Vogel. Na Kravce tudi, seveda. Razen tega so smučarji namenjeni tudi v manjše zimsko rekreacijske centre kot so Španov vrh, Bled, Jezersko, Pokljuka in Mojstrana. Vsako leto na novo se na Slovenskem poveča število žičnic, ki privabljajo na sneg vedno več smučarjev. Vedno več je staršev, ki svojim otrokom že od treh let naprej preskrbijo smučke. Skratka, smučarjev pri nas ne bo zmanjkalo.

Med tednom žičnice obratujejo normalno, medtem ko pa ob sobotah in nedeljah komaj zmorejo velik naval. Ob lepem vremenu se na primer prebivalstvo Kranjske gore poveča tudi za 4000 ljudi. Kakšna je takrat Kranjska gora, ve vsak, če se ob koncu tedna nameni na zgornji konec Gorenjske. Parkirni prostor ne more požreti velikega števila avtomobilov. Zato jih lastniki raztrosijo po ulicah Kranjske gore. Zname so dolge vrste pred žičnico in vlečnicami, kjer ni redkost stati tudi po celo uro. Včasih pride tudi do prerivanja, predvsem zaradi »padalcev«, ki ne upoštevajo vrstnega reda.

Ce smo tik pred idealom — vsak Slovenec na smučeh — potem ta množičnost zahteva še vse drugačne ukrepe, kot je odpiranje novih žičnic. Tako nekako so govorili predstavniki upravljavcev žičnic na prvem posvetu žičničarjev v novembru v Ljubljani. Ugotovili so, da je treba ob naraščanju množičnega smučarskega športa in ob tem tudi nesreč storiti marsikaj za večji red in di-

kami ali znaki. Vsak smučar si jih lahko ogleda v omenjenem uradnem listu, kajti na naših smučiščih jih ne bo videl. Na nekaterih smučiščih pa vlada talk nered, da je res čudno, da ni več nesreč. Tako pa smuča vsak, kakor ga je volja. Povprek ali po dolgem, počasi ali divje. Včasih se vse konča z lažjim padcem in nekaj hudimi besedami. Ni pa redko, da se trčenja ali srečanje z vlečno vrvjo konča bolj tragično.

Ste že videli take znake na naših smučiščih? Najbrž ne. Zgornji pomeni križanje smučarske proge z vlečnico, spodnji pa splošno nevarnost.

KJE PARKIRATI?

Ob nedeljah spremlja smučarja poleg veselja na snegu še kup nevšečnosti. Največ smučarjev se pripelje z lastnimi avtomobili. Zato je prva naloga iskanje parkirnega prostora. Vsa večja zimska središča se s parkirnimi prostori ne morejo pohvaliti. Na Zelenici jih tako rekoč ni, avtomobili parkirajo kar vzdolž ceste. Parkirni prostor na krvavski žičnici je prav tako pretesen, podobno je v Kranjski gori in pri žičnici na Vogel. Vendar nas te zadrege s parkirnimi prostori ne stregnijo. Nova velikanka v Planici je naravno, organizator pričakuje ogromen obisk. Vendar — parkirni prostor je premajhen, sanitarij ni. Cesta od Jesenic naprej je ozka. Ni dvoma, da bo ob prireditvi prišlo do prave prometne zagate, ki jo bodo morali reševati prometni miličniki, kakor bodo vedeli in znali. Predvidevajo sicer ukrepe, da do tega ne bi prišlo. Število parkirnih prostorov v Planici, Kranjski gori, Ratečah, Podkorenju in Martuljku je znano. Toliko vozil bo-

do tudi spustili v zgornji konec Gorenjske, nato pa bodo avtomobile ustavljali na Jesenicah.

RED Z OBČINSKIMI ODLOKI

Pogost nered na smučiščih je privedel do spoznanja, da je treba storiti še marsikaj. Žičnice same ne morejo s svojo redarsko službo vzdrževati red na žičnicah in na smučiščih predvsem ob konicah. Predlagale so, naj nekoliko presplošen pravilnik občinske skupščine z odloki napravijo učinkovitejšega. Pri tem žičnice žele predvsem odloke, ki bi predpisovali sankcije za neupoštevanje pravil obnašanja na žičnicah in povzročitelje neredov.

Na pobudo kranjske občinske skupščine se je pred kratkim na Jesenicah sestala komisija predstavnikov gorenjskih skupščin, ki naj bi se spoprijela s tem problemom. Po hitrem postopku naj bi komisija izdelala osnutek odlokov. Odloki naj bi pomagali vzpostavljati red že v letošnji zimski sezoni. Nekatere žičnice že imajo svoje pravilnike, ki pa bodo prišli do svoje veljave šele z občinskimi odloki. Žičnice same namreč ne morejo predpisovati sankcij. Komisija svojega dela še ni končala.

ALI IMAMO »TURISTIČNI CUT«?

Vse prevečkrat je bilo že poudarjeno, da sama skalalnica, samo žičnica ali kak drug objekt še ni dovolj, če hočemo, da bo naš zimski šport res množičen. Množičen je že, vendar pa je vprašanje, kako se smučar pri vseh nevšečnostih, ki ga čakajo na nedeljskem izletu, počuti. Omenili smo že pretesne parkirne prostore. Dolge vrste pred žičnicami niso nič kaj prijetne. Ne smemo se zadovoljiti samo z ugotovitvijo, da je žičnica pač preobremenjena in da bi bilo dobro zgraditi še eno. Zamisel o cesti na Kravce je več kot sijajna. Kako pa odpraviti prerivanje pred žičnico na Vogel ali v Kranjski gori? Potrebne bi bile ograje, ki bi preprečevale vstopanje brez reda. Vsak bi tudi raje počakal, če bi čas izrazil za toplo malico. Gostinci najbrž majhne dinar za topel čaj, ki bi ga nosili k vrstam, premalo cenijo. Smučar pa izgubi veliko časa preden najde v gostinskem lokalu prostor in dobi — pač zaradi gnoče — naročeno. Prav nič se ne bi pregrešili proti kulturnemu uživanju hrane, če bi kar na snegu pojedli toplo hrenovko. V zimskih središčih drugih alpskih dežel so že zdavnaj spoznali, da je treba peš do gosta, kadar gre za zaslužek.

STOJALA ZA SMUČI

Nevšečnosti nedeljskega smučarja pa še niso pri kraju. Za stalne goste so

ponekod že uredili stojala za smuči, medtem ko jih nedeljski gost ali pripne na oddaljeni avtomobil, ali jih pusti pri žičnici ali pa kar pred gostilno. Raztresene smuči brez gospodarja pa so vaba za dolgoprstneže. Ze zdaj je bilo samo v Kranjski gori ukradenih sedem parov smuč, pa smo šele pri začetku zimske sezone. Lani je v Kranjski gori zamenjalo lastnika 38 parov smuč. Najpogostejše so to smuči najboljše kvalitete. Včasih tat sicer pusti svoje, slabše, kar pa je kaj klavrna tolažba za lastnika, ki je navadno kar ob 100.000 starih dinarjev. Stojala na smučiščih ali na drugem prometnem kraju, kjer bi za mal denar smučar lahko shranil smuči, ne bi bila za turistično društvo ali kogar koli prevelik strošek.

MILIČNIKI — SMUČARJI

V prvi polovici januarja bo začelo dvanajst miličnikov obiskovati poseben tečaj, ki jih bo usposobil za delo v smučarskih centrih. Imeli bodo posebne uniforme. Poleg sposobnosti gorskega reševalca bodo ti specializirani miličniki morali imeti veliko organizatorske sposobnosti. V pomoč naj bi bili že postavljeni redarski službi na žičnicah, urejali bi promet, pomagali na parkirnih prostorih redarjem, vzdrževali red ob velikih navalih na žičnice in vlečnice in podobno. Opremljeni bodo z UKV oddajniki, tako da bodo lahko v najkrajšem času policijski reševalci, se povezali z zdravstveno službo in podobno. Ob koncu tedna bo ta služba okrepljena.

SODELOVANJE SAMO KORISTI

Z ustanovitvijo specializirane miličniške službe bo uprava javne varnosti brez dvoma napravila levo uslugo za ureditev nereda na gorenjskih smučiščih. Koliko časa bo treba še čakati, da se bo v gorenjskem turizmu premaknilo tudi drugod, predvsem v tistih dejavnostih, ki omogočajo turistu večje udobje in prijetno počutje? Morda bi bilo dobro, če bi ob tem spregovorile v skupnem jeziku tudi občinske skupščine. Kdo dobi dovoljenje za hišo, če nima možnosti napeljati elektrike, vodovoda, kanalizacije, telefona, ceste? Prav tako bi morali kompleksno gledati tudi na razne turistične dejavnosti. Brez posebnih stroškov, samo s turističnim čutom in morda nekoliko trgovske žilice bi marsikatero stvar uredili tako, da bi bila v zadovoljstvo turistov in kajpak investitorja. Navaditi bi se pač morali upoštevati in ceniti tudi manjše ekonomske koristi. Laže bi šlo, če bi te drobne, a važne probleme reševale sorodne organizacije skupno.

L. Mencinger

**Nekaj nasvetov za naših
vnukov vnuke,
ki bi si kot turisti
svetovnega prostora
radi ogledali Mars**

Torej bi šli radi na Mars?

Na Mars hočete torej? Prav! Za sedaj ima tako potovanje še vedno mik pustolovstva, čez kakih deset let pa o njem ne bo treba kdove kako dolgo razmišljati. In vendar so prve medplanetarne ladje pristale na Marsu šele pred dobrim polstoletjem in naša kolonija tam je stara komaj trideset let.

Pri Medplanetarnem potniškem biroju — ali na kratko MEBI — ste se gotovo že pozanimali za razne informacije in jih tudi dodobra preštudirali. Kljub temu pa boste potrebovali še celo vrsto napotkov, ki se jih ne da osvojiti s samim branjem — in zaradi tega sledi tu nekaj praktičnih napotkov. Ne bi sicer mogel trditi, da so moje skušnje najnovejšega datuma — saj se vse tako naglo spreminja in odkar sem se zadnjič vrnil z Marsa, je minilo celo leto — kljub temu pa mislim, da se v splošnem lahko popolnoma zanesete na te napotke.

PRED STARTOM. Opozarjam, da cena potovanja zelo niha! Odvisna je pač od tega, kako oddaljen je Mars od Zemlje. (Najmanj 56 milijonov km, največ pa 396 milijonov km). Najbolj zanimivo pa je to, da so ravno cene za najkrajše lete najvišje, kajti ravno tedaj nastajajo največje spremembe v hitrosti, ko namreč vozilo presedla iz ene krožne proge na drugo. Vedeti morate namreč, da v vesolju ne plačujemo razdalje, temveč hitrost, tedaj ne dolgotrajnih kilometrov, temveč časovne kilometre. Najcenejše potovanje na Mars s povratkom vred stane okroglo 30.000 dolarjev. — Večina vaših sopotnikov bodo inženirji, znanstveniki in upravni uradniki, ki potujejo na Mars poklicno.

Upam, da ste se že dali zdravniško preiskati. Fizične obtežitve pri teh poletih so sicer minimalne, vendar pa morate pomisliti, da boste potovali par mesecev in da bi ne bilo nič kaj prijetno, če bi vas nenadoma začeli boleti zobje ali bi se vam vnel slepič.

Sprašujete se morda tudi, kako bo s prtljago, kajne? Nič ne skrbite, vse pojde gladko! Obkle ne jemljite s seboj — v vesoljski ladji ni vremena. Obklečeni ste lahko v popolnoma lahko letno obleko. Na Marsu pa si boste lahko kupili vse, kar potrebujete, in pri odhodu boste vse spet lahko oddali. Vsekakor pa vzemite s seboj fotoaparatus. Ko boste zapuščali Zemljo in se bližali Marsu, boste imeli izredno priložnost za nepozabne posnetke. Sicer pa boste fotoaparatus prav lahko prodali na Marsu, in sicer za petkratno ceno. Tako si boste prihranili tudi stroške, ker vam na povratku ne bo treba plačevati za aparat potnine.

ODHOD. Raketa bo najbrž odletela iz vesoljskega pristanišča z masiva gorovja Oranje na Novi Gvineji. Zakaj pa od tam? Zato, ker leži

na zemeljskem ekvatorju, tako da vesoljski raketi pri odletu pomaga Zemlja z svojo hitrostjo pri rotaciji, to je 1600 km na uro. Razen tega pa je pod raketo vsa širina Tihega oceana, tako da lahko odvrže prvi in drugi svoj del, ki sta potrebna samo za pogon.

Za zdravega odlet rakete ni prav nič težaven ali celo nevaren. Legli boste v pripravljeno posteljo, se pripasali, si vtaknili v ušesa mašila proti grmenju rakete pri odletu in se prav lagodno sprostiti. Čez kako minuto boste najbolj izpostavljeni nasprotujočim si silam zemeljske privlačnosti in sunka rakete. Grmeče tulenje rakete pa boste slišali takoj. Vendar to traja le kakih pet minut, potem pa boste že na krožni poti, kjer odpadejo pogonski stroji.

FANTASTIČEN RAZGLED. Raketa sama nima oken. Do vesoljske postaje leti pičlih trideset minut. V nekaj minutah se prilagodi njeni hitrosti, s katero se vrti okrog Zemlje, in nato pristane. Ko se je to posrečilo in ko se spojijo zračne cevi rakete z zračnimi cevmi postaje, se že lahko odpašete in poskušate na sebi, kaj se pravi biti brez teže. Svetujema vam, da se držite nalašč za to napeljavni vrvi in ne poskušate plavati po prostoru, ker se utegne zgoditi, da boste dobili po glavi nekaj neprijetnih bušk.

Na vesoljski postaji, kjer pristajajo vse vesoljske ladje in rakete, kjer se izmenjava pošta, tovor in potniki, bo najbolje, če ostanete v razgledni dvorani. Tako delajo vsi, tudi taki potniki, ki so že večkrat potovali po vesolju. Niti poskušati nočem, da bi vam opisoval fantastični razgled iz te dvorane. V dveh urah, ki jih potrebuje vesoljska postaja, da obleti našo Zemljo, si lahko ogledujete naš planet kot ozek srp, ki se počasi širi in preide v živobarvno ploščo, nato v črno ploščo, ki se potisne pred zvezde. Medtem ko boste hiteli ob nerazsvetljeni zemeljski ploskvi, vam bodo z Zemlje sijale nasproti svetle točke — razsvetljena zemeljska vlemesta. In zvezde? Z oglednočnega neba svetijo čisto mirno kot svetložareča očesa.

VSTOPITE, PROSIM! Po zadnjem zdravniškem pregledu boste odšli na krov vesoljske ladje. Steward vas bo peljal k ozki postelji, na kateri boste spali prihodnje dva ali tri mesece. Če si boste izbrali za potovanje večjo vesoljsko ladjo, vas bo v njej okrog 100 potnikov in dvajset mož posadke. To bo povsem nase navezana skupnost, ki bo, odrezana od vsega ostalega življenja, drvela milijone kilometrov po medplanetarnem prostoru v veliki krogli iz kovine in umetne snovi.

Prav kmalu se boste privadili svojemu okolju. Predvsem se boste morali navaditi ravnati s tekočinami. Tudi spanje je splošno malce neprijetno. Na odeji boste opazili prožne trakove, ki se lahko pripenje na posteljo in tako nekoliko pritiskajo na telo, kar nekakor ponareja težo odeje.

Izluščanje Marsove ladje iz krožne poti satelitov nastopa polagoma. Ko začno delovati atomska pogonska sredstva, boste začutili komaj zaznavno tresenje in hitrost ladje se stopnjuje komaj opazno. Čez en teden doseže ladja svojo polno hitrost, nato se izključijo pogonska sredstva in ladja drvi dalje vsled vztrajanja v svojem gibanju, dokler ne pridrvi v območje Marsa. Ves ta čas boste imeli občutek, da prosto visite v zraku, hitrosti ladje sploh ne čutite, tako kot na Zemlji ne čutite, da se Zemlja premika s trideset kilometri na sekundo okrog sonca.

V tednih, ki jih boste preživeli v vesolju, boste stalno zvezani po radiu in televiziji z Zemljo in boste tako vsak hip »na tekočem«, uporabljali pa boste lahko tudi lepo knjižnico z mnogimi mikro-knjigami. Jaz npr. sem posvetil mnogo časa opazovanju zvezd in meglic skozi precej dober in močan daljnogled. Rečem vam, da je opazovanje zvezd iz vesolja nekaj nepopisno lepega.

PRIHOD NA MARS. Bliža se trenutek, ko se pred vami pojavi Mars kot ploščica. Prvo, kar boste lahko opazili s prostim očesom, je ena izmed njegovih tečajnih kap, ki se belo blešči na robu ploščice kot svetla zvezdica. Čez nekaj dni se odkrijejo temna področja — tako imenovana morja, ki postajajo vedno bolj razločna in teden dni pred pristankom boste že kar dobro upeljani v Marsov časmejevid.

Po kratkem zaviranju se ladja približa Fobosu, notranji marsovi luni (Mars ima dve luni: Deimos in Fobos, ki sta pa obe dosti manjši kot je naš Mesec), ki je od Marsovega površja oddaljena nekako 6500 km in služi kot naravna vesoljska postaja. Ko ladja počasi pristane ob postajnem poslopju in se zveže z njim z zračnimi cevmi, lahko odidete na postajo. Tam vas najprej vtaknejo v centrifugo (majhno kabino z vrtečo se ročico), ki ustvarja umetno telesno težino. Centrifuga se vrti, dokler ne dosežete približno polovice teže, ki ste jo imeli na Zemlji. Medtem se pa tudi lahko spet privadite uporabljati noge.

Dve raketi skrbita za promet med Marsom in Fobosom. Vsaka ima prostora za dvajset oseb. Let na Marsovo površino traja tri ure. Raketa prodira s hitrostjo osem tisoč kilometrov na uro v Marsovo atmosfero, obleti polovico Marsove krogle, dokler ni izgubila toliko hitrosti, da lahko pristane na Marsovi površini kot vsako drugo letalo.

Ladja bo pristala v Port Lowellu, največji naselbini Zemljanov na Marsu. Kraj šteje že kakih 20.000 prebivalcev in je prav svojevrsten na pogled. Od zgodaj vidite le ogromne balone iz umetne tvarine, kot bi gledali na balončke iz milnice. Pogled je posebno lep, kadar sije na balone sonce. — V mestu lahko dobite vse, kar potrebujete za življenje in udobnost.

MRZLE NOCI. Mesto leži, kakor tudi vse druge večje naselbine, v temnem vegetacijskem pasu vzdolž ekvatorja, nekako do polovice južne poloble. Severna polobla pa je skoro vsa sama puščava — iz rdečkastorjavih kamenin, ki dajejo planetu njegovo rdečkasto barvo. Nekateri predel te puščave so zelo lepi. Vse kamenine pa so mnogo starejše kot so površinske kamenine na Zemlji, kajti na Marsu je bilo preperevanje in odnašanje površinskih plasti mnogo manjše kot na Zemlji, zlasti še, odkar so usahnili morja — pred kakimi 500 milijoni let.

Marsova atmosfera zunaj kupol oz. balonov je mnogo tanjša kot je npr. na Zemlji na vrhu Mont Everest in je praktično brez kisika. Če hočete torej na prosto, morate skriti glavo v čelado ter vzeti na hrbet bombo s kisikom, ali pa uporabiti voz, ki je neprodušno zaprt in v katerem vlada za nas Zemljane normalni pritisk. Teh voz je dosti na razpolago in se imenujejo »peščene bolhe«. V prej omenjeni bombi je kisika za dvanajst ur. Nikakor pa vam ne bi svetoval delati tako kot store to domačini. (Tu mislim na generacijo Zemljanov, ki se je rodila že na Marsu). Ti domačini sicer tudi ne morejo dihati brez kisika, vendar so se navadili delati podobno kot na Zemlji iskanci biservov, ki se potapljajo v morje in zadržujejo dih tudi po nekaj minut.

Še nekaj otežuje življenje na Marsu in to prav občutno: nizka temperatura. Najvišja, ki so jo do sedaj izmerili, je bila okrog 30 stopinj C, vendar je to izjema. V dolgi zimi in ponoči (poleti in pozimi) se ne dvigne nikdar nad ledišče. Rekord pa so zabeležili menda z minus 125 stopinjami C.

IN MARSOVCI? Potovanja po Marsu so precej naporna zaradi mraza in pomanjkanja zraka. Za krajša potovanja uporabljajo »peščene bolhe«, z daljša pa avione. Mars je v primeri z Zemljo majhen, ker pa nima morja, je njegova suha celina skoro tako velika kot na Zemlji kontinenti, saj pokriva 70 odstotkov zemeljske površine voda. Obširne pokrajine na Marsu še niso odkrite, predvsem pa ne oba tečaja. Tam da se bodo našli sledovi visoke kulture nekdanjih prebivalcev Marsa, tako trdijo. Tu in tam celo govorijo o senzacionalnih najdbah in izkopavinah, vendar se vse te govorice doslej niso izkazale kot resnične.

Naj so Marsovci kdaj bili ali ne, vas bo nedvomno zanimalo zelo zanimivo rastlinstvo in živalstvo, ki je prav svojevrstno, že zaradi tega, ker — kot vse kaže — lahko živi brez kisika. Zaradi tega živalstva ni priporočljivo odhajati na izlete brez vodnika, ker bi se tak izlet utegnil končati z neprijetnimi presenečenji...

Tako torej! To bi bilo skoraj vse, kar sem vam nameraval povedati. Zdaj vam lahko želim le še srečno pot! Pač, še nečesa sem se domislil! Moj sinko zbira znamke in ko sem se zadnjič vrnil z Marsa, sem ga hudo razočaral. Če bi bili tako ljubeznivi in mi s potovanja poslali kako razglednico ali celo pismo, bi vam bil zelo hvaležen.

Bil sem v Kongu...

Ljudje smo pač taki, da se vedno in povsod navdušujemo nad spremembami, ki nas vsaj za trenutek odtrgajo od pustega, enoličnega in včasih že močno naveličnega življenja. Se posebno nas pritegnejo pripovedovanja tistih, katere je usoda popeljala daleč v svet, ki se nam zdi tako oddmaknjen, nepristopen, a hkrati tako zanimiv in privlačen. Velikokrat so prigode in dogodki tako čudni in nenavadni, da se nam zdijo povsem neresnični in nemogoči. Takrat zahtevamo dokaze in potrdila o resničnosti.

Janez Majer iz Kranjske gore jih ima. — Za dve leti, ki jih je kot pilot preživel v osrčju Afrike: Dva metra dolg slonov okel, številne kipce, slike in fotografije so dovolj prepričljiv dokaz, da je v Kongu, najbogatejši afriški državi, preživel del svojega življenja.

»39 let mi je bilo, ko sem v Belgiji stopil na kongovsko ambasado, dobil potno vizo in v pičlih treh dneh sem že stopil na vroča tla te ogromne in naravnno bogate afriške države. Moje predstave so bile pred polemom kaj medle in nejasne.

Počasi sem spoznaval življenje, ljudi in njihove navade. Nikoli pa se nisem mogel popolnoma vživeti in prilagoditi. Doživel sem toliko krutosti, surovosti, da me tudi dobra služba in moja prilagodljiva narava nista mogli zadržati.

Pet mesecev po prihodu du v Kongo me je poklical poveljnik vojnega letalstva in me po kratkem razgovoru dodelil v specialno letalsko ekipo, v kateri sta bila že dva Južnoafričana in en Francoz. Poveljnik je cenil in spoštoval Jugoslovane, ker mu je nekoč neki Slovenec rešil življenje. Po nekaj tednih vaj nam je tako zaupal, da smo postali ekipa, ki je iz nekega mesta prevažala zlato in diamante v 6 ur oddaljena posebna skladišča.

Kongo je dežela modernih mest, univerz, najmoderneje opremljenih rudnikov, saj dosega 70% svetovne proizvodnje industrijskih diamantov in prek 75% svetovne proizvodnje urana, srebra, zlata, cinka in kobalta; dežela ogromnih plantaž kavčuka, kave in bombaža, dežela preprostih vasi in naselij,

džungle, leopardov in ljudodžrcev.

»Nekoč je trinajst Italijanov,« pripoveduje Janez, »pilotov pri Force Aeriennne Congo, Prenočilo v neki kongovski vasi. Ponoči, ko so vsi spali, se je neko pleme divjakov, ki so živeli v bližini, spazilo v hotel. Zjutraj so uslužbenci našli kri in okrvavljene predmete po vsej hiši. Ni bilo težko uganiti, kaj se je zgodilo: divjaki so jih v spanju poklali, vseh trinajst zvelikli v džunglo in pojedli. Ko so v naši bazi izvedeli za novico, so nam ostro zabijali da se nikakor ne smemo zadrževati v manjših, oddaljenih krajih in da se moramo izogibati vseh stikov z domačini. Vendar to ni bil edini primer.

Neki vojak, Španec po narodnosti, je nekega dne opazil 30 kaznjencev, ki so gradili temelje za novo bolnišnico. Vsaki dve uri se je pripeljala vojna policija in nadzorovala delo. Na enem izmed obhodov so pogrešili stražarja. Po mrzličnem iskanju so ga končno le našli — njegova glava je visela na nekem drevesu, dobesedno obglodana, telo pa je dalo slutiti, da so bili ljudodžrci.

Povsod smo piloti uživali naklonjenost, udružnost in največje udobje, zato ni nič čudnega, da nas domačini niso marali. Tako je v nekem nočnem lokalu prišlo med nami

in njimi do pretepa. Ves večer so nas gledali s prezirom in sovražnostjo, ker smo plesali z domačinkami. Naenkrat so brez vzroka planili na nas in potegnili dolge nože. Brž smo porinili predse stole in mize ter oboroženi pričakovali, kaj bo. Ni minila niti minuta, ko smo zaslišali tuljenje sirene. Bila je policija, ki je znana po krutosti in brezsrčnosti, ki presega vse meje človečnosti. Krepki policisti, ki so planili v bar, so natakarku postavili samo eno vprašanje: Kdo je začel? Ko je pomignil proti domačinom, sem zaslišal rafal in še preden sem se zavedel, so vsi, do zadnjega obležali. Mrtve in okrvavljene so potem zvelikli ven in jih pometali v reko, nam pa, kot da se ne bi prav nič zgodilo, zaželeli prijetno zabavo.

Janez se je po dveh letih vrnil. V Javorniškem Rovtu je najel Zvabovo gostilno in jo okusno opremil v gorenjskem slogu. V kot gostilne CONGO pa je obesil slike in dragocen slonov okel, ki ga nenehno spominja na doživljanje iz sveta, v katerem je pustil delček svojega življenja.

Kdo ve, morda ima prav zaradi tega veliko obiskovalcev, ker zna z zanimivim pripovedovanjem pričarati v tihi gorski svet toliko skrivnosti daljnega vročega juga.

D. Sedej

Caravelle — uspešen start

Med najboljše gorenjske beat ansamble prav gotovo sodijo jeseniške Caravelle, saj so na lanskoletni slovenski kitariadi s svojim izvirnim načinom izvajanja, odlični vokalni interpretaciji in izrednim smislom za ritem in beat prijetno presenetili in navdušili ne samo občinstvo v dvorani, ampak tudi strokovno žirijo. Bilo je prvič, da so se predstavili širši slovenski javnosti, kajti igrali so le na Jesenicah in bili poznan le domačemu občinstvu. Zlati »m« je bil največje priznanje za njihovo dobro, kvalitetno igranje. Mladi, skromni fantje, ki tudi po nagradi niso silili v ospredje in se nikoli niso spuščali v burne in nesmiselne razgovore o tem, kdo je največji in najboljši so še vedno ostali zvesti jeseniškemu občinstvu.

Na poti do nagrade in priznanja, ki je bilo zanje prijetno presenečenje in obnem spodbuda za nadaljnje dela, jim je bila v veliko pomoč njihova glasbena izobrazba, saj so vsi po več let obiskovali jeseniško glasbeno šolo. Izposojeni inštrumenti, delo v tovarni, šola — vse to jih ni oviralo. Z vztrajnostjo, ljubeznijo do moderne glasbe in željo po čimboljši kvaliteti samega ansambla so vadili po štirikrat na teden. Na nedeljskih plesih so zabavali kritično in nevtaležno jeseniško mladino, ki nikoli ni znala primerno oceniti in nagraditi njihovega izvajanja.

»Veliko raje poslušajo tuje ansamble, čeprav so nekateri precej slabši od nas,« so mi takrat potožili.

Po odhodu pevca Janeza Puha so jim mnogi napovedali konec. Na plesih so jih zamenjali Termiti. Toda po nekaj mesecih so Caravelle zopet začele nastopati, tokrat v drugačni sestavi. Najprej so priredili koncert v Trzinu, za silvestrovo so igrali v hotelu Korotan na Jesenicah. V četrtek so priredili mladinski ples pri Jeleni.

Med množico mladih plesalk in plesalcev, ki so napolnili dvorano delavskega doma do zadnjega kotička, sem se komaj prerinila do odra. Polleg Francija Bruna, orgle, Kavalarija Janija, solo kitara, Langusa Srečeta, bas in Branca Jožeta, bobni, je mesto Puha zasedla Horvat

Mizica, pogrni se...

Mizica pa se noče pogniti, dokler k njej ne prisede družba, ki se dan za dnem shaja v kavarni. Pozimi pozneje, poleti pa že zgodaj zjutraj.

Niso mlade, da bi si ne upale v kavarno, pač pa sestavljajo to družbičo sodobne mame, vse že tudi stare mame, gospodinje, vdove, osamele žene pa tudi intelektualke gostujejo med njimi. Njihova starost se giblje med 60 in 70 in tudi čez 80 let. Po starih pravilih je njihovo ravnanje taktni prestop, vendar se zavedajo, da kljub morebitnim pikrim, nevsljivim opazkam gostov, ki jih ogledujejo, lahko ravnaajo po Cankarjevih besedah, da gredo za svoj težko prisluženi denar tja, kjer se toči najboljši vinol V tem primeru je to skromen »kofetek« ali moderna turška kava s smetano ali brez nje. Redko si provoščijo sladico, še redkeje najmanjši šilec poživila. Kakor se spodobi za penzionista ali domačega zaslužkarja, ki mora s svojimi dohodki shajati varno od začetka do konca meseca.

Lokal je bil pred leti privaten, potem so ga podržavili, a vedno je gospodar ali upravnik našel zanje prijazen pozdrav, nasmeh. Včasih pa je iz vljudnosti prisedel k stalnim strankam.

Lokal je za to družbičo klub, kjer se na »sestankih« obravnavajo pogovori, ki so tako potrebni starim ljudem, za njihovo ali tujo mladino pa so

seveda zastareli, predolgočasni, zaostali, kratka — neaktualni. Nasprotno pa so pogovori za to družbičo edina zabava. Teme pogovorov se zvrstijo kot v radijskem programu. Najprej vremenško poročilo, nato novice o boleznih in smrti znanih in neznanih. Seveda je najlažje govoriti o drugih, da se skrije morebitna lastna lastna bol. A kadar se pojavi, s tolažilno besedo postane lažja. Mogoče pride kdaj do kratke zamere, vendar vse vedo, da so besede vedno dobronamerne in ne gredo prek določene meje. Te mame niso zaostale, saj skrbno spremljajo in svetujejo svojim otrokom pri gospodarstvu, samo z naraščajočimi cenami se nikoli ne strinjajo. Kulturno se udeležujejo pri varovanju otrok, jim pomagajo prebroditi šolske težave, berejo knjige ali sodelujejo pri razlagi povesti, ki je na sporedu v radiu ali na televiziji. Glasno karajo nekatera načela sodobne vzgoje in nikakor ne marajo na luno.

Včasih pa se zgodi, da katera zaradi bolezni izostane. Potem skrbno sprašujejo, kako in kaj, dokler se za vedno ne poslovijo. Prva, ki je zapustila to družbičo, je bila drobna, vedno vesela ženica. Šivilija, ki nas je s primerno šaljivo zgodbo iz svojega pisanega življenja vedno razveselila. Spremile smo jo in zasule s cvetjem, ki jih je imela tako rada. Ko so se vračale, so potihoma tuhtale, katera je sedaj na vrsti.

Čudno se jim je zdelo, da jih je kar tako, tebi nič meni nič zapustila. Ja, kdo jim bo sedaj špase pripovedoval? Na njeno mesto je prišla mlajša. Sedaj se je družba strnila okrog bolniške sestre. Vsakomur je pomagala z besedo ali z dejanjem. Zahrbna bolezen pa jo je od časa do časa odtrgala od družbe. Zdravja je iskala v bolnišnici, kjer je obstala. Tiho so jo spremile na njeni zadnji poti, v mislih pa je še vedno med njimi.

Zopet so se zbrale po vsakdanjih skrbih ob mizi. Za godove, državne ali cerkvene praznike kar pri dveh mizah. Zakaj pa ne? 1. maj, 28. in 29. november so se vedno zbrale. V težkih časih okupacije so darovale domovini sinove, hčere, brate.

Ce pa si je katera izmed njih privoščila počitnice ali toplice, se je na njihovo splošno veselje oglasila s pozdravi, da je ne bi pozabila. Kar na hitro je pobralo tretjo, ki ji ni manjkalo dobrot, pač pa je kot mama veliko trpela.

Ker ves svet dela ob koncu leta obračune, bilance, so zračunale, da pustijo v njihovem lokalu vsak mesec majhno vsoto, ki pomnožena z meseci in leti precej naraste. Zato ne bodo dobile doklad, niti nagrad ali odlikovanj. Če bi za toliko denarja oguljufale javnost, bi prišle vsaj v časopise. Vendar zasluži njihova lepa družabnost, lepa navada tudi javno priznanje. Zakaj se ne bi ob koncu leta zahvalili tudi njim za njihovo tiho delo? Saj so vendar šampioni brez olimpijskih iger.

H. K.

Jožica. Novi instrumenti, boljše ozvočenje, pristno in doživeto izvajanje posameznih skladb in ne naznanje obleke je dajalo ugoden in prijeten vtis vseh članov ansambla. Med odmorom, ko so najbolj žejni odšli v bližnji bife, mi je vodja ansambla Franci Brun povedal, da imajo naštudiranih okoli 50 skladb, da najraje poslušajo in igrajo rythem in blues, da imajo težave s prevozom, kajti vadijo v kulturnem domu na Hrušici. Najraje poslušajo Bee Gees, od domačih pa so jim najbolj všeč Mladi levi.

»Ali si spremenil mnenje o jeseniški publikii?«

»Ko smo dobili zlati »m«, smo bili v trenutku bolj popularni in povsod so nas lepše sprejemali. Toda zdi se mi, da je veliki večini čisto vseeno, kako in kaj igramo. Vsi člani ansambla imamo vtis, da mladina ne prihaja zato, da bi nas poslušala in ocenila naše igranje. Prihajajo zato, da se med seboj spoznajo in da plešejo. Nedvomno ne najdemo tistega pravega stika, ki veliko pripomore k razvoju samega ansambla.«

»Ali boste tudi v prihodnje sodelovali na tekmovanjih za najboljše beat ansamble?«

»Seveda bomo. Z odhodom Janeza Puha smo veliko izgubili in bili sprva nekoliko prizadeti, toda kmalu smo se zopet zbrali in začeli vaditi. Upamo, da se bomo v prihodnje lahko predstavili z novjšimi skladbami in se s pogostimi vajami še bolj izpopolnili.«

Caravelle so startale. Želim jim še dolg in uspešen polet.

Darinka Sedej

Redna knjižna zbirka Prešernove družbe za leto 1969

V letu 1969 bo izdala Prešernova družba za svoje člane tele knjige:

1. PREŠERNOV KOLEDAR za leto 1970.
2. Mimi Malenšek: BALADA O STAREM MLINU, roman.
3. Kamen Kalčev: DVA V NOVEH MESTU, povest.
4. Smiljan Rozman: LOV ZA UKRADENIMI MILIJONI, mladinska povest.
5. Ing. Branko Božič: ZGODOVINA SLOVENSKEGA NARODA.
6. France Verbinc: SLOVARČEK TUJK IN KRATIC.
7. dr. Karl Šumenjak: DA BI OSTALI MLADI IN ZDRAVI.

Vseh sedem knjig bodo prejeli člani Prešernove družbe za članarino 30 din; v platno vezane (razen koledarja) pa bodo veljale 15 din več.

PREŠERNOVA DRUŽBA
Ljubljana, Pražakova ul. 1
p. p. 41/I

VSİ NAROČNIKI BODO SODELOVALI PRI VELIKEM
NAGRADNEM ZREBANJU!

Ob 50-letnici smrti Ivana Cankarja v radovljjski občini MARTIN KAČUR - življenjepis idealista

V Ribnem pri Bledu je bila v soboto, 21. decembra, premiera Cankarjevega MARTINA KAČURJA; delo pa so naslednji dan, v nedeljo ponovili v festivalni dvorani na Bledu na slavnostni prireditvi ob 50-letnici Cankarjeve smrti.

V zgodbi Martin Kačur avtor opisuje boj idealista z vsakdanjim, nizkim življenjem in njegov končni propad. Zgodba o človeku je do kraja pretresljiva tako z družbene in še posebej s človeške plati: učitelj idealist Kačur se v svoji trdni veri, da bo poplenil ljudi ter jih izobrazil, v zaostali vaški sredini v Zapolju spopade s konservativnimi silami. Boj za plemenite cilje ga ugonablja v rovtarsko farškem in zaničnem Blatnem dolu, koder je dal življenje za podobne ideale kovač socialist, ki je skrivnostno obležal v jarku s presekanjo glavo. Hrepenenje, ki je gibalo vse napredne dejavnosti, deluje v učitelju-idealistu z vso elementarnostjo in trdovratnostjo, in v spopadu z zaostalo in zanično nazadnjaškim okoljem plamen plemenitih vzgibov in dejanj krvavo izgoreva in vztrajno poenjuje, dokler v liberalnejših Lazih popolnoma ne izgori in ugasne. To je nekako v prispodobi izražena resnična ali tragična zgodba človeka, ki je hotel ljudem samo dobro, pa so bili prezahtevni, da bi ga razumeli ali pa so ostali zastrupljeni z zaničnostjo ter omejenostjo, da ga razumeti niso mogli in ne marali. Tako ostane Kačur, nekaj idealist, tudi moralno strit in pobit zaradi občutja lastnega življenjskega neuspeha ter sam sebi iz-

občen iz tega sveta. In da je nesreča še večja, doživlja na kraju še svojo osebno in družinsko dramo poloma in neuspeha, ta pa se manifestira v svoj vrh ob izgubi lastnega sina in ob spoznanju, da so tudi njegovi najbližji zanj umrli. Žarek upanja pa se mu povrne ob prepričanju, da ga mlajši sin vključ vsemu vendarle ljubi. Zato mu veleval: »Tudi ti se boš napotil na isto pot in bogvedi, če tudi tebi ne bo kanilo blato v srce.«

Vendar pa Kačur v tem času že preneha biti dejavno vreden človek in se odreka nadaljnjemu boju, ker se zaveda, da se bo moral boj nadaljevati, toda brez njega — nadaljeval ga bo njegov sin. Zaradi tega pa Kačurjeva usoda ni nič manj tragična in pretresljiva — nasprotno: sprevrže se v pravo ironijo človekove usode v tem smislu, ker je vse svoje življenjske sile daroval za obči blagor in je pri tem povsem zanemaril sebe in žrtvoval osebno srečo. Pri tem pa se je izželel ter izžrpal ter je obnemogel ravno v trenutku, ko bi v nekoliko bolj liberalnem okolju končno vendarle uresničil svoje zamisli. Toda za to pa ni imel več moči in ustvarjalne gorečnosti. Sadove njegovega dela pa so pravočasno uživali drugi, ki so se pojavili v pravem času. Toda Kačurjeva usoda trpljenja brez plačila postane najbolj boleča ob primerjavi s Ferjanom, neznačajnejšem, ki ribari v kalnem, vendar pa zna poprijeti ob pravem času. Kačur se je torej rodil prezgodaj. Toda Kačurjevo »trpljenje brez plačila« se povzpne na raven nadčasovne, občečloveške pomenljivosti, v mnogoobsežen simbol in idejo, da sleherni človeški napredek gradi na žrtvah njegovih pionirjev.

S tega vidika je po svoje in na svojstven način to delo še dandanes sila aktualno in bo aktualno tudi v bodoče, ob vsakem času. Prav v tem je tudi globoka vrednost tega dela, ki je prežeto z življenjsko filozofijo človeških vrednot in nevrednot. Na do kraja prepričljiv in neposreden način je razgaljal duhovno revščino Zapolja in Blatnega dola in prav ta dediščina je poglaviti vzrok za narodno nesrečo, kateri se je pisatelj upiral z vso silovitostjo. Vendar pa tudi Kačur v narodov prepoved ni izgubil vere, čeprav je čez sebe že napravil križ.

Delo vsebuje toliko bogatih in pomenljivih izpovedi, da jih ne bi mogli do kraja izčrpati in razložiti. Ob vsakem gledanju ali branju najde človek vedno nove misli in odkrije nova spoznanja in ob vsem tem lahko išče vzporednice z današnjim časom in dogajanjem.

Smerdujeva dramatizacija ostaja zelo verna izvirniku

in je dramaturško zasnovana na prizorih ali slikah z edino namero in hotenjem, da bi prevzel in združil v dramsko zgoščeno celoto kar največ dogajanja in dialoga. To se mu je do neke mere tudi posrečilo. Iz predstave je moč spoznati, da je podobna ideja in namera spremljala ter navdihovala tudi režiserja in scenarista BOJANA CEBULJA, ki je naštudiral to pomembno odrsko delo z mladimi igralci iz Radovljice, Lesc, Mošenj, Ribnega ter Lancovega. Tako pisano družbo igralcev iz petih krajev, in kar je še važnejše, iz petih različnih dramskih skupin z različnimi delovnimi prijemi ter izkušnjami je lepo strnil v celoto. Toda na hvalo je režiserju navzlic mnogoterosti izkušenj ter prijemov in odrskih navad uspelo združiti vsa prizadevanja v en tok k trdno zastavljenemu cilju: ustvariti enovito zgrajeno igro. To pa toliko bolj še zategadelj, ker je sama dramaturška predloga razbita na množico prizorov in jim je treba izoblikovati zaokroženo celoto po piščevi pripovedi. — Režiser je z mladimi igralci ansamblom popolnoma uspel in mu gre vse priznanje. Tudi sama zamisel organizatorja, zveze kulturnih organizacij Radovljice, da za Cankarjevo obletnico pripravi dostojno predstavo, pri kateri naj bi sodelovali igralci iz raznih krajev, je vredna vse pozornosti, ker je spoobudna. Tako se je v en zbor ustvarjalcev zbralo nad 30 mladih ljudi, ki so bolje opravili svoje delo kot smo lahko pričakovali. Predvsem so prebili raven poprečnosti amaterske predstave in to v veliki meri po zaslugi režiserja in večine dobrih igralcev.

Nad vse moramo izraziti zadovoljstvo nad pretehtano in psihološko utemeljeno odrsko upodobitvijo vloge glavnega junaka Martina Kačurja, kakršno je interpretiral zelo doživeto ter smiselno mladi igralec Franci Černe iz Radovljice. Njegov lik Kačurja je bil do kraja preštudiran in pretehtan, saj je v skladu z avtorjevo zasnovo izražal vse tiste stopnje psihološkega stanja, ki se ob raznih situacijah in prizorih kažejo v okolju. Upočasitev nam predstavlja mladega Černeta kot sposobnega in preudarnega karakternega igralca. Po

svojih vrlinah in specifičnostih pa ni prav nič zaostajal zdravnik Draga Repeta iz Lesc. Je izkušen igralec, o čemer nas je prepričal tudi to pot; njegova posebnost igranja pa je sproščen ter miren in ubran nastop z zelo izrazito odrsko dikcijo. Po svoje originalen in dostojanstven je bil župnik Zapolja Janez Kirin iz Radovljice. Župan tega kraja, Janko Ovsenek, je predstavil sproščeno figuro opreznega narodnjaka. Dokaj zapleteno osebnost učitelja Ferjana je zelo dobro upodobil Poldi Gros iz Ribnega. To je bil lik ribe na plitvini, ki je pravi čas »zagrabila«. Nadučitelj v Zapolju je bil Ciril Ažman iz Lesc. Nastopil je umirjeno, dostojanstveno, kot podpornik oblasti in veren sluga duhovščine. Učiteljico Matiljo je dobro predstavila Majda Črnologar iz Lesc. Zelo posrečene so bile figure iz Blatnega dola, zlasti župnik, krčmar in občinski tajnik. Župnik je bil res pravi kmetavzar, ne preveč blag človek, kljub temu pa je pravoverno skrbel za duše faranov, posebno pa je bil zaskrbljen za usodo Kačurjevo. Žaigral ga je izvrstno ter z zahtevano okornostjo Franci Kemperle iz Lancovega. Krčmar in župan v Blatnem je bil Jože Smolej iz Radovljice. Žaigral je sproščeno in s pretehtano robatotstjo. Karel Gražer, njegov tajnik, je bil nekakšna skrivnostna pojava, ki pa je hkrati predstavljal »inteligenco« v tem zaničnem kraju. Zelo ustrezno in s psihološko prepričljivostjo ga je zaigral Zdravko Mulej iz Koritna. Obe ženski vloge Kačurjevih prijateljic Minka in Tončka sta bili Justin Marija in Humerca Cirila iz Lesc. V ostalih vlogah pa so nastopali: Mulej Anica iz Koritna, zdravnikova žena, Andrej Ozebek, Mošnjak — kaplan; Rozka Onič, Lesce — Sitarjeva; Danilo Korošec, Mošnjak — praktikant; Matko Pogačnik, Lesce — krčmar Mantove; Marica Šimnic, Lancovo — natakarka Francka; nadalje so še nastopali: Janko Cimžar, Lesce; Marija Janša, Lancovo; Francka Kemperle, Lancovo; Majda Ažman, Lancovo; Branko Debeljak, Lancovo; Janko Kralj, Viki Erman in Olga Kočar, vsi iz Lesc ter Vinko Fister, Lancovo.

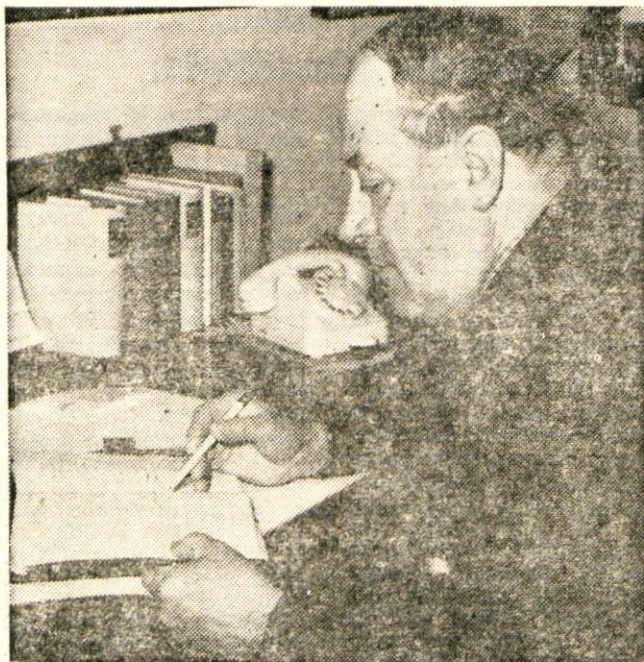
J. Bohinc

GORENJSKI MUZEJ V KRANJU — V Mestni hiši je odprta stalna arheološka, kulturno-zgodovinska, etnografska in umetnostno-zgodovinska zbirka, v Galeriji v Mestni hiši pa razstava akad. kiparja Lojzeta Dolinarja.

V baročni stavbi v Tavčarjevi ulici 43 je v I. nadstropju na ogled razstava Partizanski tisk na Gorenjskem in v II. nadstropju razstava Domača obrt na Gorenjskem.

V Prešernovi hiši je odprt Prešernov spominski muzej, v galeriji pa arheološka dokumentarna razstava Gradišče Pivka pri Naklem.

Galerijske in muzejske zbirke so odprte vsak dan od 10. do 12. in od 17. do 19. ure.

Pisatelj Lojze Zupanc

Okrog poldneva je bilo, ko sva obstala pred vrati stanovanja v zgradbi blizu škofje-loške osemletke. Listič nad zvoncem pravi, da tamkaj stanujeta Lojze in Vida Zupanc. Obotavlja se sem pritisnil na gumb. Vdirati nonapovedan v tujo hišo — in to ob najmanj primernem času — pač ni ravno vladno dejanje. Toda prijazne besede moža, ki nama je odprl, so brž razblinile neprijetne občutke. Se krepak stisk rok in že sva s fotoreporterjem Francijem tičala v udobnih foteljih majhne, a ljubko opremljene sobice. Prenatpana knjižna polica, pisalna miza, divan, pianino, stene, pokrite z umetniškimi slikami, katerih barve se spogledujejo z zvedavimi očmi gostov, pa umetelno izdelan steklen lestenec, ki nevsljivo kraljuje nad prostorom — vse to izpričuje prirojen lastnikov čut za lepoto. Gledal sem naokrog, občudoval zdaj ta, zdaj oni predmet in ugotovil, da sobica malone do potankosti ustreza moji predstavi o delovnem prostoru mojstra peresa. Ni kaj reči, Lojze Zupanc si je znal urediti svoj pisateljski kotiček.

Potlej smo začeli kramljati. Vnaprej pripravljena vprašanja so bila skoraj odveč. Visočerashi, plehat mož, katerega krepka postava

kljub šestim križem izdaja močno osebnost, ni skoparil z besedami. Kot bi mignil mi je kopica zapažanj, pomešanih s citati ter biografskimi in drugimi podatki, napolnila beležnico. Kar težko bo vse skupaj spraviti v red in prenesti na papir.

Lojze Zupanc se je rodil leta 1906 v Ljubljani. Oče in mati, oba delavca, sta morala krepko pljuniti v roke, da so njuni trije sinovi — naš sobesednik je najstarejši — zrasi v krepke, zdrave fantje. Bistra glava, odločnost in naporov vajeno telo so Lojzetu pomagali zkozi življenje. Študiral je in postal učitelj.

»Pravi svetovni popotnik sem,« pripoveduje o sebi — malo za šalo, malo zares — pisatelj. In kar prav ima. Kot mlad pedagog se je selil iz kraja v kraj, služboval najprej v Štrekljencu pri Semiču, potem v Skočjanu blizu Turjaka, pa v Stari cerkvi pri Kočevju. Tod so ga obtožili, da je z neko svojo satiro napadel kneza Pavla (»Znesel sem se le nad šolskim inšpektorjem,« smo zvedeli od Zupanca) in ga postavili pred mali senat.

»Klop pod meno je bila še topla od zločinca, ki je ubil svojega očeta,« se trpko spominja pisatelj. »Možje iz senata so tudi mene spoznali za

krivega in me kazensko premestili v Spodnji Log na Kočevskem.«

Pustimo za hip ob strani Lojzetov življenjepis, njegovo romanje iz kraja v kraj. Bolj ali manj podobno usodo so doživljali že mnogi mladi predvojni učitelji. Nas pa ne zanima toliko Zupanc-pedagog, temveč bolj Zupanc-pisatelj. Kdaj je mož prvič zgrabil za pero, od kod želja po literarnem ustvarjanju?

»Na podeželje sem prišel po končanem šolanju. Življenje na vasi mi je bilo do tedaj neznanka. V novem okolju sem našel čisto drugačne ljudi. Pritegnile so me njih navade, običaji, mišljenje in čustvovanje. Piko na i sta postavila dr. Grafenauer in dr. Matičetov. Na njuno pobudo sem namreč postal dopisni član Slovenske akademije znanosti in umetnosti. Zbiranje in zapisovanje narodnega blaga je bilo moje prvo literarno delo.«

Belokranjske pripovedke,

OF, potlej pa so mu ponudili mesto instruktora v oficirski šoli v Semiču. A nikdar ni prispel tjakaj.

»Pičlih šest ur preden naj bi odpotoval, je prišla pome italijanska patrulja. Bil sem izdan. Vtaknili so me v kočevske zapore,« se spominja Zupanc. Iz dela Sonce je umrlo — v njem opisuje ta najbolj mračen kos svojega življenja — zvemo, da so mladega pisca enkrat celo dočili za talca.

Po osvoboditvi ga zopet najdemo v Beli krajini. Zdi se, da je ta konec naše domovine pisatelju še posebej drag. Ljudje izpod Gorjancev so ovekovečeni v njegovih najboljših zgodbah, piš z gričevnatih belokranjskih poljan preveva vsa njegova dela, tudi tista, ki vsebinsko ne sodijo tjakaj. Koreniti slog, obogaten z mnogimi, čisto posebnimi ljudskimi besedami, izdaja avtorja, izdaja kot podpis na platnicah.

Dasi tudi med vojno Zupanc ni držal rok križem (iz

»Nimam posebnih načrtov. Dolenjska založba namerava prihodnje leto izdati moj roman Belokranjski kresovi, Mladinska knjiga pa zbirko gorenjskih pripovedk Zlato pod Blegošem. To je vse. Ne bom več pisal, slabega zdravja sem.«

Pisateljeve besede so naju presenetile. Je res, kar pravi? Bo njegovo pero zastalo? Podvomila sva, skoraj protestirala. In potlej je oklevaje priznal: »No ja, že dolgo mi roji po glavi roman o Loki. Mislim, da sem v dvanajstih letih le nekoliko spoznal njene prebivalce, zgodovino in usodo več starih družin. Morda se bom res lotil dela, morda, ampak obljubiti si ne upam ničesar.«

Običaj je, da intervjuje s pisateljem končamo z vprašanjem o tem, kako ustvarjajo. Lojze Zupanc dela ponoči. Piše na roko in besedilo predela tudi po trikrat. Čisti in pili posamezne stavke, vse dokler ni z njimi povsem zadovoljen. Pravi, da je žena Vida, profesorica slavistike, njegov najstrožji kritik.

»Brez nje bi objavil še marsikaj. Ampak z mnogimi stvarmi ni zadovoljna. In tako rokopisi ležijo v predalu.«

Za svoje delo je pisatelj dobil najprej (leta 1960) Levstikovo nagrado, zatem Kurirčkovo nagrado in nazadnje nagrado mesta Škofja Loka.

S fotoreporterjem sva spila kavico, ki jo je med tem skuhala pisateljeva soproga, izpraznila vsak svoje šilce žganja in se poslovila od prijaznega gostitelja. Kaj je že rekel o svojih načrtih? Da mu roji po glavi roman o Loki. Upamo, da bo delo nekoč prišlo v javnost, da ne ostane pokopano v pisateljevem srcu. No, skoraj prepričan sem o tem.

I. Guzelj

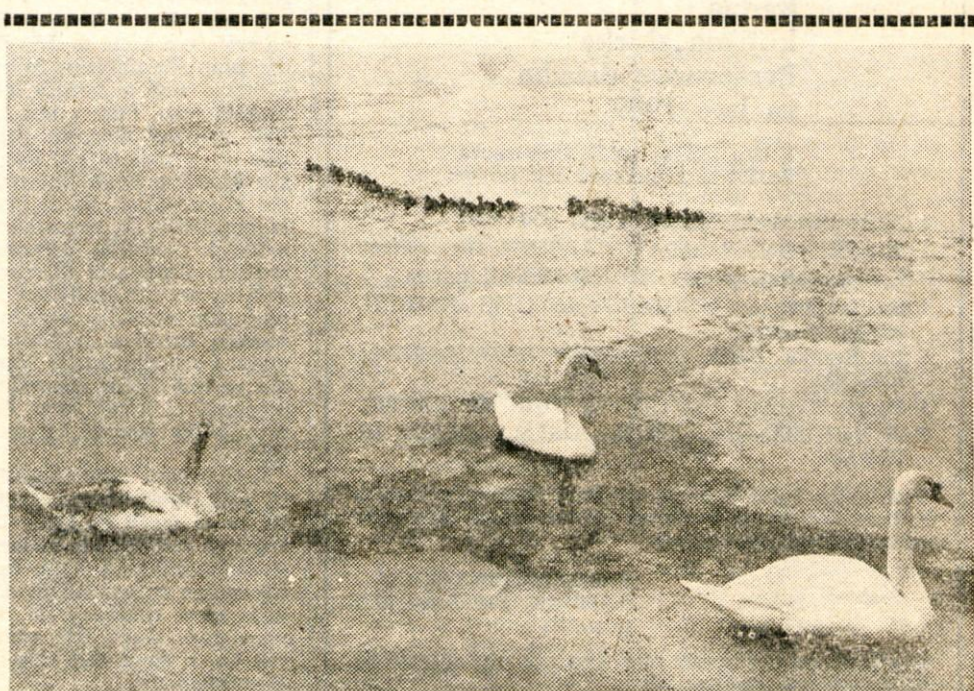
U žarišču

prva Zupančeva samostojna zbirka, so zagledale luč sveta leta 1932. Do začetka druge svetovne vojne je potem izšlo še pet njegovih del: Bili so trije velikani (1932), povesti Stari Hrk (1934), Turjanci (1937) in Tretji rod (1938) ter zbirka pripovedk Dedek povej (1939).

Vrtinec druge svetovne vojne tudi Zupancu ni prizanesel. Prva tri viharna leta je preživel v Spodnjem Logu, na osvobojenem ozemlju, v dolini reke Kolpe. Bil je sekretar terenskega odbora

ttega obdobja je njegova mladinska povest Vklenjena mladost, povest Pod križem, zbirke Svirel povodnega moža, Jezerka in Velikan Nenasit ter roman Mlini stoje, so njegova najboljša dela vendarle nastala po osvoboditvi. Ne bomo naštevati vseh, preveč bi bilo. Omenimo naj le roman Sonce je umrlo, ki je poleg dela Mlini stoje pisatelju najbolj pri srcu.

»In kakšni so vaši načrti za bodoče?« smo pobarali Lojzeta Zupanca, ki že od leta 1957 živi v Škofji Loki.

Nevsakdanja blejska zimska idila — Foto: F. Perdan

BEOGRAD, 7. januarja — Na obisk v našo državo je dopotoval zunanji minister ZAR Mahmud Riad, s seboj pa je prinesel tudi osebo poslano predsednika Nasserja za predsednika Tita.

LONDON, 7. januarja — Tu se je začela konferenca premierov 28 držav Commonwealtha. Na konferenci bodo razpravljali o rodejiskem vprašanju in o imigracijski politiki v okviru Commonwealtha.

BEOGRAD, 7. januarja — Član sveta federacije Koča Popović je odpoval na obisk v Alžirijo, kjer se bo z alžirskimi voditelji pogovarjal o sedanjem mednarodnem položaju kot tudi o odnosih med Jugoslavijo in Alžirijom.

WASHINGTON, 8. februarja — Ameriška agencija za astronautiko in vesoljske raziskave je potrdila, da bodo 28. februarja izstrelili na pot okoli zemlje vesoljsko ladjo Apolo 9. Med poletom v veliki višini bodo prvič preizkusili kabino za izkrcanje človeške posadke na Luni.

PRAGA, 8. januarja — Vodilni češkoslovaški dnevnik Rude pravo neugodno ocenjuje odločitev atlantskega pakta, da bodo njegovi manevri blizu češkoslovaške meje. List pravi, da bi morali te manevre odpovedati, ali pa jih prestaviti od češkoslovaških meja.

PARIZ, 8. januarja — Podpredsednik Južnega Vietnam general Ky je dejal, da je pripravljen sesti za konferenčno mizo »kakršne koli oblike«. Zavzema se za to, da bi po umiku ameriških in severnovietnamskih čet iz Južnega Vietnam posladili tja mednarodne sile, ki bi jamčile varnost v deželi.

SARAJEVO, 9. januarja — V veliki dvorani delavske univerze se je začel V. kongres ZK Bosne in Hercegovine, ki se ga udeležuje 771 delegatov in 84 gostov, predstavnikov družbenopolitičnih organizacij in kulturnih delavcev.

RIM, 9. januarja — Med razpravo v parlamentarni komisiji za zunanjo politiko je italijanski zunanji minister Nenni poudaril, da Bližnji vzhod ne sme biti prepuščen interesom vesele. Nenni je opozoril tudi na pobude Jugoslavije za mirno rešitev krize.

PARIZ, 10. januarja — Na uradni obisk v Francijo je dopotoval predsednik ZIS Mika Špiljak. S francoskimi državniki se bo pogovarjal o možnostih za izboljšanje sodelovanja med Jugoslavijo in Francijo.

Ljudje

Ceprav je od spopada med Izraelom in arabskimi državami junija 1967 minilo že precej časa, na Bližnjem vzhodu še vedno ni miru. Vsa prizadevanja, da bi končno le odstranili ta sod smodnika, ki vsak dan predstavlja potencialno nevarnost za mir v svetu, so ostala brezuspešna. To velja tako za resolucije varnostnega sveta OZN kot za številne druge poskuse. Vsak dan namreč prihajajo vesti o spopadih, enkrat med Izraelci in Jordanci, drugič spet o akcijah palestinskih komandosov. Izrael si je v zadnjih mesecih nehoté »pridobil« neslaven sloves, da na vsako akcijo njemu nasprotni strani odgovori s protiakcijo. Torej pomeni pogovor zob za zob vsaj v tem trenutku edino veljavno načelo za izraelske interese.

Ko že govorimo o izraelskih napadih, ne smemo pozabiti nedavnega napada na

Bližnjevzhodni sod smodnika

mednarodno letališče v Bejrutu, Izraelska opravičevanja za ta korak so znana — nekaj dni pred tem je namreč skupina komandosov na atenskem letališču napadla izraelsko letalo. Vsi, celo izraelski zavezniki, so ob tem menili, da je šel Izrael tokrat predaleč.

Ob tem, da so topovski strelji med Jordanijo in Izraelom tako rekoč vsakdanji pojav, sta pritegnila pozornost dve dejstvi. Francoska vlada je namreč sklenila popolnoma prepovedati izvoz vsega vojaškega materiala v Izrael. Francija je imela z Izraelom sklenjeno pogodbo za dobavo orožja in drugega materiala v višini 30 milijonov dolarjev. Vendar, ker je Izrael po letu 1967 spremenil svoje zadržanje in ker je bil nedavni napad na bejrutsko letališče izveden celo s francoskimi helikopterji, se je Francija odločila za popolni embargo. Njena odločitev je povsod naletela na odo-

bravanje, razen seveda v Izraelu.

Za drugo novico je poskrbela Sovjetska zveza, čeprav še ni uradno potrdila svojih korakov. Gre namreč za nov predlog mirne ureditve bližnjevzhodne krize oziroma za uresničitev resolucije varnostnega sveta z dne 22. novembra 1967. Po tem sovjetskem predlogu naj bi se Izrael umaknil z vseh arabskih ozemelj, ki jih je zasedel v vojni ter jih vrnil Egiptu, Jordaniji in Siriji. Stari del Jeruzalema naj bi prišel pod skrbništvo OZN, upravo nad njim pa bi prevzela katera od nevtrálnih držav. Izraelci naj bi se umaknili postopno, medtem pa bi tudi arabske države izpolnile svoje obveznosti iz resolucije varnostnega sveta. Tako bi se Izrael umaknil tudi iz dela Sinajske pušče, Egipt pa bi dovolil Izraelskim ladjam plovbo po Sueskem prekopu in Tiran-ski ožini.

Ceprav so novi predlogi za rešitev tako težkega vprašanja kot je Bližnji vzhod, vedno dobrodošli, se nam ne hote vsiljuje misel, da bo spet ostalo le pri načrtu. Ta dvom potrjujejo številni prejšnji neuspešni poskusi. Pri tem ne gre pozabiti na dve izjavi. Neki izraelski državnik je dejal, da ima Sovjetska zveza prst na sprožilcu nove vojne na Bližnjem vzhodu, medtem ko je eden izmed arabskih komentatorjev zapisal, da lahko prineseta rešitev temu delu sveta le ZDA in Sovjetska zveza. In najbrž je v zadnji ugotovitvi precej resnice, saj vemo, da Sovjetska zveza z ogromnimi sredstvi pomaga Egiptu, medtem ko nekatere zahodne države ravno tako z vsemi sredstvi pomagajo Izraelu. Skratka, vse se vrti v nekakšnem začaranem krogu, iz katerega žal še ni videti rešitve.

Vili G.

in dogodki

360 kg na dan za „pomiritev živcev“

Tone Mohor že 35 let praži kavo — »Pre-močna kava je kislá; sicer pa je vse odvisno od pravilne mešanice različnih vrst kav«

Pradomovina prave kave je etiopska pokrajina Kafa. Danes jo gojijo predvsem v Baziliji, na Javi, Sumatri, Ceylonu, v vzhodni Afriki in drugod. Nedvomno pa sta zanimiva tudi naslednja dva podatka o kavi, brez katere si danes nekateri ne morejo predstavljati normalnega vsakdanjega življenja: delovnega dne in prostega časa. Te čudne snovi, ki danes pri nas mnogim pomirja živce in jih nekaterim vračevnežem tudi razburila, smo pri nas 1939. uvozili 7169 ton. Danes pa znaša uvoz prek 15 tisoč ton letno. To pomeni, da poprečno vsak Jugoslovan popije na leto več kot tričetrtil kilograma prave kave.

Toneta Mohorja sem spoznal pravzaprav ob skodelici kave na otvoritvi preurejene slaščičarne v Kranju. Najbrž ga ni starejšega Kranjčana, ki ga ne bi poznal. Čez nekaj dni bo praznoval že 75. rojstni dan. Letos mineva že 35. leto, odkar praži kavo. Pred vojno je bil lastnik, po vojni pa dolga leta direktor slaščičarne — kavarne v Kranju.

S 14. leti se je šel učiti za slaščičarja, medičarja in svečarja. Začetek I. svetovne vojne je dočakal v Krakovu in bil ves čas vojne politično sumljiv. Bil pa je tudi borec

za severno mejo. Danes živi v Tavčarjevi ulici v Kranju, v pakirnici Veletrgovine Zivila v Zg. Bitnjah št. 1 pa vsak dan praži pravo kavo. Nisva ga težko našla. Vonj po pravi kavi naju je zbolel v nos in vedela sva, da sva na pravi poti. Dva stroja sta v posebnem prostoru pakirnice enakomerno vrtela sivozelena zrnca, ki so v približno 15 minutah porumenela in potem dobila kavnobaro.

»Koliko kave pa sprazhite na dan? sem ga najprej vprašal.

»Zadnje čase jo je kar okrog 360 kilogramov.«

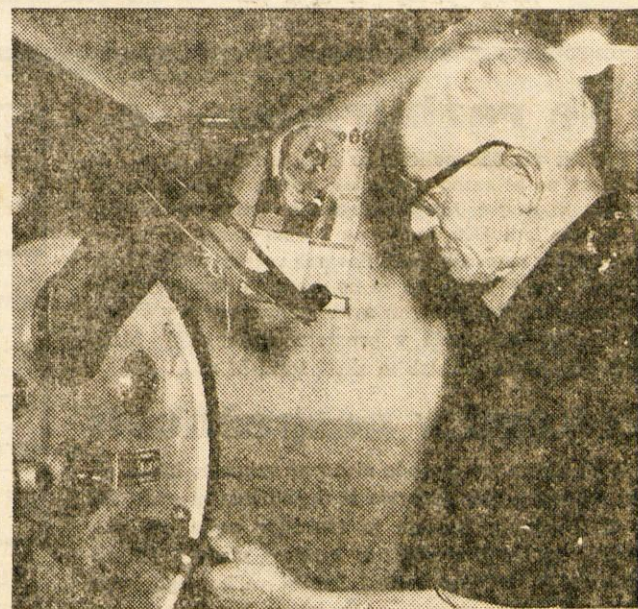
»Kako pa veste, kdaj je dovolj sprazhena oziroma dobra?«

»To pa so naredila leta. Dovolj je, da jo samo pogledam. Sicer pa ni vse, da je kava dobro sprazhena. Pomembna je tudi mešanica. Zdi se mi, da se danes v svetu uporablja okrog 30 vrst kav. Nobena od teh pa sama ni dobra. Da ima resnično dober okus, morajo biti v mešanici vsaj dve oziroma tri vrste.«

»Mešanica kave Zivila je najbrž skrivnost. Vseeno pa nas zanima, kako določate najboljšo mešanico?«

»Po okusu. Ko je sprazhena in zmleta, jo skuham in poskusim.«

»In katere vrste kav so

Tone Mohor: »Dovolj je, da jo pogledam, pa že vem, ali je dobra ali ne.« — Foto: F. Perdan

danes najbolj pogoste v naših mešanicah?«

»Med vrstami, ki jih imamo pri nas, sta najboljši medenin in santos. V mešanicah pa so pogosto še minas, arabica in nekatere druge.«

Ko smo se pogovarjali, nama je Tone Mohor tudi povedal, da smo Slovenci po vojni popili malo kave. V kranjski mestni slaščičarni so prodali največ 150 skodelic na dan. Danes pa je številka veliko večja. Kaže, da so res redki, ki še niso poskusili prave kave.

Redki pa so tudi tisti, ki znajo kavo pravilno skuhati. Če je namreč kava premočna, ima kisel okus in takrat ljudje navadno mislijo, da je pokvarjena. Prav tako ni

dobro, če pravkar zmleto kavo (še toplo) neprodušno zapremo. Tudi ta postane kislá. In še nekaj. Vsem tajnicam oziroma tistim, ki večkrat kuhajo kavo, Tone Mohor svetuje, da je ne prevrejo več, ko jo že enkrat zamešajo. Dovolj je, da jo zamešajo v zavreto vodo. Tako ne bo izgubila značilne, prave arome.

Ko sva se s Francijem poslovala, sva mu ob skodelici pravkar sprazhene in zmlete kave zaželela, da bi tudi v prihodnje pripravljala tako dobre mešanice in nam tako posredno pomagal pomirjati včasih precej »razrahljane živce.«

A. Zalar

22.

Vstal je, da bi pogledal, kaj ta nemir pomeni. Potisnil je vstran majhno oljnato sliko, ki je pokrivala linico in je pokukal v igralsko sobo. Okrog igralске mize so sedeli štirje možje, toda pri vratih sta stala dva druga, od katerih je bil eden, pravi pravcati orjak plavih las, v večerni obleki. Mr. Leitman ga ni še nikoli videl.

Spustil je sliko spet na staro mesto, pohitel z dolgimi koraki k pisalni mizi in močno pritisnil na gumb za zvonec, nato pa spet pohitel k linici in napeto strmel v sosedno sobo. Za njim so se odprla vrata.

»Kell, vi idiot, v sosedni sobi je vendar tuj človek!« je hripavo kričnil v jezi.

»Ah, ne!« je odgovoril globok zlonosen glas. »To je Barry — seržant Barry, Mr. Leitman.«

Mr. Leitman se ni onesvestil. Le prav počasi se je obrnil in se zagledal v trdne, temne oči seržanta Newalla. Trenutek je obstal kot okamenel, potem pa je spet prišel od besede. »Kako pa pridete tu sem?« se mu je sunkoma izrgalo iz grla. Seržant Newall je zaprl vrata in sto-

pil bliže. »To je pa poklicna skrivnost,« je odvrnil mirno. »Nikar ne poskušajte vključiti kake alarmne naprave, ker bi bil sicer prisiljen uporabiti silo, Leitman! Gre namreč za racijo. Šest ljudi je že razdeljenih po hiši, drugih dvanajst pa je obstojalo hišo, to se pravi, da so medtem že tudi najbrž vdrl vanjo. Sel je k pisalni mizi, sedel na rob in bingljaj z nogami. Na lica Mr. Leitmana se je medtem spet povrnilo nekaj rdečice. Bil je filozof in je znal izgubljaliti.

»Sicer ne vem, kako ste si priborili vstop v hišo, toda pokvarili ste mi enega najboljših poslov, kar sem jih začel po vojni.« Naenkrat ga je spet pograbila jeza. »Kdo je bil, ki me je izdal, Riley ali Potter? No, izvelek bom to iz njih, kakor se resnično imenujem Leitman!«

»Saj se ne imenujete Leitman,« je odvrnil Newall, »in to tudi ni edino ime, ki ste si ga vzdeli v teku let. Pa tudi ničesar ne boste iz nikogar izvedeli, ker boste takoj odšli na majhen oddih na državne stroške. Saj vendar veste, kaj vam je zadnjikrat obljubil sodnik St. Cyr, ko ste stali pred njim.«

»Vsi ti sodniki so sila maščevalni,« se je pritožil z jokavim glasom. »Koliko bom pa dobil, Newall? Dve ali tri?«

»Tri,« je kratko odvrnil Newall, »in čisto gotovo ne manj, kajti zadnje čase piha od zgoraj hud veter proti igralskim beznicam.«

Mr. Leitman je bil popolnoma srt. »In ravno zdaj sem moral biti tako nesrečen. Toda tako je pač življenje, Newall.« Vdan v usodo si je prižgal cigaro in potisnil skatlo pred obiskovalca. »Prosim, kar poslužite se, hranil sem jih vedno za svoje najboljše odjemalce.«

Potrkalo je in vstopil je krepak policist. »Vse v redu, seržant,« je javil. »Vzeli bomo vse kar s seboj.«

Pa nikar ne pozabite na Mr. Leitmana,« mu je zabljčal Newall in s počasnimi koraki odšel iz sobe. Stopal je po hodniku, pokrite z dragoceno preprogo, do vrat igralnice, tam je pred vrati za nekaj trenutkov obstal ter prisluskoval, nato je vstopil. Sprejela sta ga seržant Barry in nizek, širokopleč stražnik.

»Tu smo ujeli štiri, seržant.«

Newall si jih je ogledal po vrsti. »Imena, Copping?« Stražnik je izvekel beležnico. »Joe Vernon, Ezra Hill, Norman Coleman in Li Fiddler.«

Newall je zamišljeno majal z glavo. »Aha, stari in novi prijatelji! Prav! O vas, Li in o Hillu že vse vemo, vidva gresta lahko takoj dol in se pridružita ostalim! Nekoliko je pomislil: »Vi tudi, Vernon, saj vas tudi že poznamo! Pod grozečim pogledom Coppingovim so se počasi izmotali iz sobe in seržant Newall je z vzdihom gledal za njimi. Nato se je obrnil k zadnjemu ki je ostal v sobi. »Vi ste Coleman?« Ogovorjeni je bil temnolas človek, temne polti, nekaj let čez trideset. Njegove zelenkaste oči so se zlobno svetlikale. »Da, Norman Coleman.«

Seržant Newall ga je hladnokrvno motril. »Amerikanec?« Coleman je nenadoma postal živahen. »Kdo? Jaz? Ne, Kanadčan.« Z levico je vzel iz ust cigareto in jo zmečkal. »Kako ste prišli sem?«

Colemanove ustnice so se zaokrožile v vesel smehljaj. »Iskal sem malo zabave. London je precej pusta luknja.«

Newall je karajoče zmajal z glavo. »Hm, meni se ne

zdi! Pokazal bi vam tu v Londonu marsikaj takega, kar v Kanadi prav gotovo pogrešate. Saj ste rekli, da ste rojeni v Kanadi, kajne?«

Coleman je reagiral hladno. »Nisem povedal, kje sem rojen. Toda če hočete izvedeti resnico, v Meksiku Cityju.« Newalovo zanimanje je takoj zrastle. »Meksiko City? Fantastičen košček zemlje! Najvišje ležeče mesto na svetu, pravijo, približno 2285 m nad morjem in najbolj zanimiva posledica te lege je, da v tem mestu ne poznajo mrčesa, ker mrčes nimaa rad višinske klime.«

Na hodniku so se zaslišali koraki in v sobo je pogledal Copping. »Vse je pripravljeno, seržant. Dva polna voza sta se že odpeljala.« »Tudi mi gremo,« je odvrnil Newall. »Kar pred menoj naprej, Coleman!«

Pred vilo je že čakal najte voz in Colemanu so potisnili med obilnega Coppinga in Newalla. Ko se je voz premaknil, se je naslonil nazaj na naslonjalo in zahrbtno smehljaj mu je šinil prek obraza. Precej dolgo je molčal, potem pa je naenkrat pogledal skozi okno. »Saj to pa ni pot v Hunter Street,« je ugotovil v zli slutnji.

Iz zgodovine železarstva v Kamni gorici (18)

Osebna garderoba železarskih delavcev v Kamni gorici je bila običajno sestavljena iz treh oblek, in sicer delovne, mašne in svečane. Ob večjih slovesnostih, predvsem na svatbah, pa so se dekleta in fantje oblekli tudi v narodne noše. Spominjam se, da so se šli leta 1903 štirje pari v narodnih nošah poklonit cesarju Francu Jožetu I. na Dunaj.

NEKAJ O LEGI KAMNE GORICE — Kamna gorica leži na desnem bregu Save med Radovljico in Podnartom. Iz obeh omenjenih krajev je eno uro pešhoje. Vas je precej dolga; leži v ozki dolinici med hriboma Vreče in Drnovec. Vreče so nizki hrib, zelo skalnat in poraščen z grmičevjem. Takoj za vasjo je pobočje travnato, proti Savi pa precej bolj poraščeno z drevjem. Razprostira se od Dolca do Rudnih jam, oz. do Zgornje Dobra-ve. Med Savo in kamnogoriško dolino je približno pol ure hoda. Na desnem bregu potoka Lipnica, ki teče skozi vas, pa je Drnovec, ki polagoma prehaja v Jelovico. Medtem ko je Drnovec poraščen predvsem z bukovim drevjem, so na Jelovici v glavnem smreke. Drnovec se razprostira od Kamne gorice do potoka Vreča vzpored-

no s hribom Vreče. Oba hriba sta bogata z rudo bobovec, ki so jo kopali in topili v plavžih. V tem kratkem geografskem pregledu ne smem pozabiti kislega studenca (»ta čisu stdenca«) v Vreči. Vreča je useka, ki sega pod vznožje Jelovice in po kateri teče potok Vreča. Tam je tista čudodelna »moška« voda, o kateri so lani veliko pisali v Tedenski tribuni. O tem studenu je napisal posebno analizo tudi prof. Knapitsch v Izvstjih realke 1893. Med drugim tudi pravi: »Z mnenjem tukajšnjega ljudstva, ki precej cenijo studenčovo zdravilno moč. Hodijo ga pit k izviru in pravijo, da jim pomaga. Studenec izvira v vznožju Jelovice...« Prav bi bilo, da bi izvir res dobro raziskali; prepričan sem da, delo ne bo zaman.

KRONIKA FARE — V kroniki kamnogoriške fare piše, da je bila vas vse do leta 1751 pod radovljiško faro. Tja so nosili otroke h krstu, tam so se poročali in tudi mrtve so pokopavali v Radovljici. Mrličje so nosili čez Mošno skozi radovljiško bukovje v Radovljico. Pot pred Mošno je bila zelo strma; na njej je bilo vsekano v skalo celo nekaj stopnic. Po pripovedovanju starejših ljudi se spominjam tegale dogodka: ko so nesli mrliča po teh stopnicah, je enemu izmed nosačev spodrsnilo in krsta

z mrtvim je padla nanj in ga ubila. Se danes govorijo o tem dogodku, kako je mrtvec ubil živega. Tam, kjer se je to zgodilo, še danes stoji znamenje.

Leta 1751 je Kamna gorica postala samostojna fara, v kateri so bili še vasi Zgornja in Spodnja Lipnica ter Mošna. Se leta 1898 je bilo v fari več kot tisoč ljudi, od tega več kot 700 v Kamni gorici, okrog 260 na obeh Lipnicah in okrog 30 v vasi Mošna. V teh številkah pa so zajeti le tisti, ki so bili rojeni v teh vaseh. Drugi (hlapci, je zidani (obokani), ostali pa leseni in železni.

Večina faranov je znala brati. V prostem času so zelo radi brali dobre in poučne knjige.

Omeniti moram, da vas Mošna stoji blizu Save, nasproti železniškega predora med Radovljico in Otočani. Se danes šteje samo štiri hišne številke. V vasi so srednje veliki kmetje; vse polje imajo na ravnam, zato se vas danes ne imenuje več Mošna, ampak Ravnica.

Kmetijstvo je bila glavna gospodarska dejavnost obeh Lipnic in Ravnice. Lipničani

so se v tistih časih, ki jih opisujem, precej preživljali na prevozu ima z Jelovice in s kuhanjem oglja, katerega so prodajali v Kamno gorico. Zgornjo Lipnico je zaključeval grad na hribu, kjer se še danes reče Pusti grad. Lastnica tega gradu je bila katarina Vallenburg, ki je bila nekdanji tudi lastnica plavža in fužin v Kolnici, imela pa je zvezo z Lahji. Leta 1354 je bil lastnik gradu Hans von Hounsberg, za njim so bili potem še grofi Katzeinstein, za njim Lambergi, zadnji gospodar tega gradu pa je bil grof Thurn. V 16. stoletju je Pusti grad pogorel in potlej ga niso več obnovljali. Danes je tam le še nekaj zelo zaraščenih razvalin. Od tam je zelo lep razgled na Radovljico in na vse vasi pod gorami, na Karavanke in na Julijske Alpe. Pristava pa, kjer so prebivali služabniki v gradu, je stala na Spodnji Lipnici. Zraven pristave so imeli velik hlev in mnogo živine, saj so bili lastniki gradu tudi lastniki vsega zemljišča v okolici. Kar niso mogli obdelati uslužbenci gradu sami, so morali v obliki tlake obdelati ostali prebivalci.

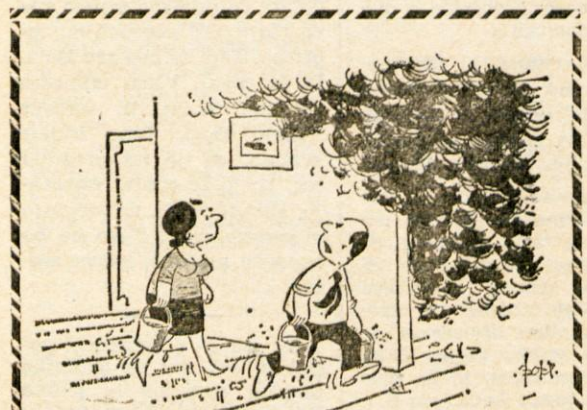
Joža Valc st. (naprej prihodnjic)

Ne razburjajmo se

Prefekt pariške policije je nedavno tega izjavil, da se danes ne bi smeli razburjati zaradi velikega števila prometnih nesreč. Njegova izjava se opira na številke, da je bilo leta 1909, ko so po Parizu vozile še kočije, v prometnih nesrečah poškodovanih več kot 18.000 ljudi. Po približno 60 letih, ko se ne moremo ravno pritoževati o pomanjkanju hitrih avtomobilov, pa je v Parizu na leto poškodovanih v prometu samo okoli 14.000 ljudi. Vzroka za preplah in skrb torej še ni...

Rekord v nespečnosti

Kdor zbira vse mogoče svetovne rekorde, lahko zapiše še enega. Berta Merwe iz Capetowna ni spala 282 ur in 55 minut. Dekletu je vsekakor treba čestitati, posebno še, ker ji ni bilo mar lastnega zdravja. Tekmovanje se je odvijalo v neki izložbi velike trgovine s pohištvo. Rekord v nespečnosti so hoteli postaviti poleg Berte še štirje tekmovalci, vendar so že čez nekaj dni omagali in sredi izložbe zaspali.

— K vragu ta tvoja romantična večerja ob svečah...

Miha Klinar: Mesta, ceste in razcestja

Domovina

III. DEL

191

Prvi že leta 1666, drugi 1697, tretji 1735 in četrti 1755.

In prav tako vrsta vojaških uporov v Liki, v Baniji, v Slavoniji, v Sremu, vsi med leti 1719 in 1751.

Marsikdaj jih niso ukrotile niti vojne kazni, čeprav so poleg smrtnih uporabljali tudi težke telesne kazni

prave srednjeveške kazni

sekanje rok ali nog

rezanje uhljev in druge, ki jih je določal stari vojaški zakon, ukinjen šele pred sedemintridesetimi leti.

Te, ki so še dovoljene, so milejše.

In vendar...

Tu se oberstove misli pretirajo ob misli na tistega italijanskega vojaka, o katerem so zvedeli antantni častniki in ki je, kakor po današnjem pogovoru s poveljnikom in drugimi višjimi oficirji ljubljanske pehotnega polka ve, res umrl in po legel poškodbam v zaporu karantene za debilševizacijo.

Nanj je v tem pogovoru skoro pozabil.

Nanj in na tistega majorja Teufelbacha, zaradi katerega je pravzaprav prišel v Ljubljano.

Zato oberst Lamm sredi stavka umolkne, njegov sobesednik pa se šele sedaj razži vi in začne govoriti o nujnosti strogih vojaških kazni.

Tudi ta, ki jo bodo jutri zarana izvršili nad obsojenima dezertjerjema mora biti eksemplarčna!

»Exemplarisch? Warum?« se oberst Lamm zopet vplete v pogovor, kakor da ne razume, o čem oberst govori.

Torej je oberst Lamm na izvršitev smrtnih kazni, na obglavljenje zaprtih dezertjerjev pozabil?

Kakšno obglavljenje neki?

Na obglavljenje, v katerega je cesar prejudicialno ustrelitev ubežnikov iz debilševizacijskega taborišča!

Videti je, da oberst Lamm še vedno ne razume.

»Nu, ich denke and die Deserteure Franz Kosirnik und Jakob Urschitz,« razlaga »turnerski« oberst in v isti sapi pripoveduje, da je postrite kazni predlagal on, obenem pa poskrbel, da so na dvo-rišču vojaških zaporov že pripravili morišče.

»Nun, so?« se oberst Lamm zave šele sedaj, nato pa prvič, odkar ga oberst Freising pozna, za nianso spremeni svoj glas in vpraša, kdo mu je vendar ukazal postaviti morišče, ko je cesar razveljavil smrtno obsodbo. »Wir brauchen nicht Tote im Hinterlang, sondern die Soldaten an der Front!«

»Waaas?« oberst Freising ne more in noče verjeti.

Toda vse to je zapisano črno na belem, potrjeno s cesarjevim podpisom in cesarskim pečatom.

»Ich protestiere! Ich werde protestieren!«

Komu bo protestiral? Cesarju?

Ne, to je nemogoče!

Cesarjeva volja je ukaz!

On, oberst Freising pa, namesto da bi potrdil pred oficirji ljubljanskega pešpolka svojo veljavo, ki jo uživa pri cesarju, bo doživel prikrit posmeh, ker obglavljenja ne bo, pa tudi streljanja ne, marveč pomilostitev dezertjerjev in njun odgon k frontnim enotam.

Najraje bi neopazno odšel in se za vselej poslovil od Ljubljane in Kranjske, kjer bo moral jutri doživeti novo sramoto, neprimerno večjo od tiste sramote pred štirinajstimi leti.

Oberst Lamm se za Freisingovo nenadno bledico in pobitost ne zmeni. Še to noč namerava zaslišati vseh pet jetnikov, edinih, ki mu lahko povedo kaj več o dogodkih v razpušeni karanteni za debilševizacijo.

Da, še to noč...

In še isto noč sta Jakob Uršič, ki ga imajo doma že za ustreljenega in za katerega so že brali maše zadušnice, in njegov prijatelj, bivši jeseniški kovinar Kosirnik, pomiloščena.

In prav tako sta pomiloščena tudi Kraguljnikova kaprola, le da sta ob saržo in ponižana v navadna vojaka. To ponižanje pa ni doletelo samo njiju, marveč tudi tistega verižniškega podoficirja Piletiča in celo majorja Teufelbacha.

Tako je zahteval cesar, ki te dni ne potrebuje več mrtvih v domovini, marveč vojake, čim več vojakov za fronto.

Tam naj operejo svojo krivdo!

Tako jim je bilo naročeno in nihče, razen majorja Teufelbacha,

ni protestiral. Samo major Teufelbach, računajoč na svoje zveze, se je pritožil, a bo na rešitev svoje pritožbe, do katere ima kot višji oficir pravico, moral počakati v ječi.

Ta hip še ne ve, da mu bo ta ječa prav kmalu prišla kot našč...

Ko se oberst Lamm vrne z oberstom Freisingom na Dunaj in hoče o tem poročati cesarju, je za cesarja ta zadeva samo še drobna nepomembna epizoda, o kateri se ne utegne pogovarjati, ker ga tarejo druge, usodnejše stvari. Prav ta dan je zvedel, da je ameriški prezident Wilson že odgovoril Viljemovemu kanclerju princu Maxu Badenskemu na nemško poslanico za premirje in mir z Vladoarstvom.

Pravzaprav to ni bil odgovor, marveč samo vprašanje o namenu nemške ponudbe. Njemu, cesarju in kralju Avstro-Ogrske pa niti takega vprašanja ni poslal.

In prav to ga skrbi in muči, ko ugiba: Je to zanj in za cesarstvo dober znak ali ne?

To vprašanje mu leži na duši in zato tako mrzlično pripravlja s svojo »desno roko« — s profesorjem Lammaschem svoj cesarski manifest za podelitev svobode avstrijskim narodom.

S svojim manifestom mora pohiteti! Z njim bo spremenil cesarstvo v zvezo narodnih, v notranji politiki suverenih držav.

To je več, kar zahteva Wilson, ki terja samo avtonomijo nenemških avstrijskih narodov.

V svojem delu se ne pusti motiti od nikogar.

Suveren je. V zgodovino se bo zapisal kot prenovitelj cesarstva. Njegovi narodi bodo pozabili na naraščajoče nezadovoljstvo — na gnoj, ki bogati tla za prevratnike, ki sanjajo o nacionalnih ali celo »boljševiških« revolucijah. Prehitel jih bo in oblastniki v zveznih suverenih državah bodo poskrbeli, da ga bodo narodi slavili kot osvoboditelja.

Cesar Karl Franc Jožef OSVOBODITELJ bo in ne cesar Karl Franc Jožef ULTIMUS, kakor bi radi želeli prevratniki.

In tudi Wilson bo moral pred njegovo preno vo kloniti.

Da, tudi Wilson...

Štirinajsto poglavje

1 »Naših dveh ne bodo postavili pred sodišče. Naša dva so izpustili. Naša dva sta zopet v vojski...«

Tako govori naokrog Kraguljeva Lizika in zatrjuje, da se je za njena brata postavil sam cesar, ljudje pa mislijo, da se Liziki blede. Zato se jim kljub temu, da je hči z osovražene Kraguljevine, smili, saj bi jo drugače vprašali, od kdaj cesar Kraguljeva kaprola pozna.

Slikar Hinko Smrekar v Kranju

Na prvi pogled zapis s tem naslovom ne sodi v okvir naših prešernovskih premišljevanj. Toda spricho poročila o izvirni Smrekarjevi podobi na tekst Prešernove pesnitve, ki ga danes podajam javnosti, je vključitev tega zapisa v naš okvir dovolj opravičena.

PREŠERNOVSKA GALERIJA

Eden od smotrov Prešernovega spominskega muzeja v Kranju je tudi zbiranje upodobitev pesnika in ilustracij na tekst njegovih poezij. Tako se nam je že posrečilo pridobiti v zbirko izvirnik Goldensteinove upodobitve pesnika iz l. 1851, Vavpotičevo upodobitev mladega Prešerna, Stovičkov plaketo, poprsje Prešernovega rodolovca Toma Zupana, oljno podobo na tekst balade o Lenori, Groharjevega Prešerna, Zajčeve maketo ljubljanskega spomenika, Smerdujevega Prešerna, odlitek Ganglovega dunajskega Prešerna, dve Jakšičevi litografiji, Miheličev linorez (matrico in odtis) iz časa NOB, Justinov lesorez in še nekatere podobe oz. plastike, ki so tako ali drugače zvezane s pesnikovim imenom, npr. kopije Langusovih oljnih podob Julije Primčeve, Matije Čopa in Andreja Smoleta, Koželjevega Prešerna in Zajčeve mavčno poprsje Josipine Turnograjske iz l. 1852.

Imamo pa tudi Smrekarjeva originala: obarvano risbo (svinčnik in tus) Strunam (v velikosti 47 cm x 65 cm, pokončni format); slika je signirana H. S. 1940; reproducirana je bila v bibliofilski izdaji »Strunam« (zbirka upodobitve na ta Prešernov tekst) in v Prešernovem albumu. Do l. 1949 je bila lastništvo MLO Ljubljana.

Druga, pomembnejša Smrekarjeva izvirna podoba, ki jo imamo v Kranju, pa je obarvan peroris (tuš) na tekst iz Krsta pri Savici s podpisom: »Največ sveta otrokom sliši Slave, tje bomo našli pot, kjer nje sinovi si prosti voljo vero in postave.«

Slika je pokončnega formata v velikosti 47 cm x 69 cm, signirana H. S. 1918.

Vsekakor je ta podoba ena boljših del Hinka Smrekarja. Risba in izdelava sta silno natančni in skrbni. V monografiji, ki jo je l. 1957 izdal Karel Dobida, delo ni evidentirano. Tudi kakre reprodukcije še nisem zasledil. Vsekakor slika predstavlja novost za vso slovensko prešernoljubivo javnost pa tudi za vse častilce Smrekarjeve umetnosti.

TRNOVA POT

Malokatero človeško življenje je tako na gosto posejano s trni kot je bilo Smrekarjevo. Pa tudi malokatera smrt je tako bridka kot je bila Smrekarjeva.

Rodil se je v revščini 15. julija 1885, ubili pa so ga laški fašisti kot talca o ljubljanski gramozni jami 1. oktobra 1942. Vmesna leta so mu bila vprav natlačena z nadlogami vseh vrst, z boleznijo, s stradežem, z razočaranji in obupom. Zato je tudi bil Hinko Smrekar tak kot je bil: oster, jedek, nekompromisen, a pošten — pač zaradi odsefov trpke mladosti.

Mnogo karakternih potez je imel Smrekar s Cankarjem skupnih. Bila sta prijatelja, sopotnika skozi dolino šentflorjansko in ji kazala v svojih delih njen spačen obraz: Cankar z ostro besedo, Smrekar s pikro karikaturjo. — Oba sta neizmerno ljubila svoji materi — Smrekar je svoji ljubkovalno pravil le »majka« — oba sta po materini smrti ostala sama in sama sta se ubadala skozi trdote vsakdanjega delavnika, oba sta tragično omahnila v smrt.

Kmalu po prelomu stoletja so se Smrekarjevi starši iz Ljubljane preselili v Kranj. Oče je bil postrežek, Stanovalli so v Matjašičevi hiši na Glavnem trgu. Bržčas so tu živeli v prav taki revščini kot v Ljubljani. Očetu ni bilo dosti mar družine, mati pa je bila resna in skrbna — kot Cankarjeva.

V času, ko so Smrekarjevi živeli v Kranju, je tu umrl Hinkov bolehn brat Pavel. Bilo je to 7. maja l. 1911. Pavle je bil že od rojstva slaboten, umrl je komaj enaindvajsetleten, v prvem letu pravnih študij.

Stanovali so tedaj Smrekarjevi, že po očetovi smrti, še vedno v Kranju, v hiši Kokriško predmestje št. 45 (Omerzova hiša).

Hinko je umrlemu bratu in jo pribil na stanovanjska napisal in narisal osmrtnico vrata. Tekst na osmrtnici je nenavaden: »Mimogrede je pograbila bržčas dekla hlapca Gospodovega Pavleta Smrekarja, jurista...« — Na bratov nagrobnik pa je Hinko dal vklesati: »Zapr! Ti je življenja vrt — a ni rekurza zoper smrt.«

Torej sta v Kranju našla svoj mir umetnikov oče in brat — njunega groba seveda ni več, kajti staro pokopališče je bilo opuščeno in preurejeno v gaj. Žal pa takrat, ko se je njiva rajnkih izravnala in ko se je odstranjevalo nagrobnike, ni bilo v Kranju nikogar, ki bi za našo kulturno zgodovino pomembne nagrobnike dal v kakem skladišču deponirati. Imovitejši svojci pokojnikov so sicer nagrobnike preselili; za nagrobnike revežev ali pa takih, ki po vojni niso imeli več svojcev v Kranju, se pa nihče ni zmenil. Nekaj fragmentov nagrobnih kamnov je sicer vzdanih v pokopališko obzidje, drugi pa so se porazgubili kdovekde. Poprečno razgledan, niti ne posebno

šolan, človek — bi lahko tedaj mnogo stvari rešil pozabi in razdejanju — če bi bil poklican. Tako pa sem sedaj celo načrt grobov starega pokopališča brez uspeha iskal pri pokopalski upravi, pri starem grobarju, v matičnem uradu in v župnišču. Ni ga več — čeprav bi ga bilo treba nujno najti že zaradi določitve točnejše lokacije obeh Prešernovih grobov. — Kaže pa, da je vsako nadaljnje iskanje načrta zaman in da je zvonjenje po toči res nesmiselno...

DUNAJSKA PISMA

Pokojni prijatelj, pisatelj Janko Rozman, ki je umrl leta 1960 kot sedemdesemdesetletnik, mi je dovolil pregled njegove korespondence s Hinkom Smrekarjem. Rozman je namreč kot Kranjčan in kot mlad literat imel stike s Smrekarjem. Družila ju je mladost, umetniške ambicije, kritičen pogled na vladajočo družbo in pa — svobodoljubnost.

lo znane ali pa še neznane Rozmanove korespondence, Hinko Smrekar je Janku Rozmanu pisal z Dunaja v Kranj, med drugim:

»Ne obiskujem nobene javne niti privatne šole. Oni kurz, ki sem ga lani obiskoval, nameravajo drugo leto odpraviti; nobenega upanja nimam zato na kako štipendijo ali podporo. V šolah je moreča, klasarska disciplina, jaz pa tak prostosti željan, bosjaški človek. Treba je jesti, treba torej zaslužiti; zato pa je potreben prost čas. Dobro! Z Gasparijem stanujeva in delava doma za kruh in zase: študirava, skicirava povsod.

Pozneje, ko je Smrekar uvidel, da ne gre in ne gre, da so vsi njegovi stanovski kolegi srečnejši — da je Santel postal asistent, da dobiva Gaspari obilje naročil, da Birollo od doma znatno podpirajo — in da le njemu ne zasije »sreča mila«, je zapacel v trpko brez-

Smrekarja so vse življenje spremljali očitki spodobnih rojakov: da je grob, neolikan, razbrzdan kvantač. Teh svojih napak se je sam dobro zavedal. V pismu, datiranem 27. decembra 1905, piše:

»Skoraj bi bilo bolje, da ne bi vedel za vse svoje napake. Res sem zdaj od sile neolikan človek. Imel pa sem že vsooliko v mezincu leve noge, ali šment! Nekoč se mi je čevljev prav v bližini tega nesrečnega krepplja ogulil in olika je šla vsa po zlu, naravnost v blato. Sicer zdaj nekoliko lažje hodim, a vrag vedi, koliko bi mi olika nesla, če bi jo kazal po svetu.«

Kot mnogo genialnih mož, da omenim le Prešerna, Levstika in Cankarja, je ostal tudi Smrekar vse življenje samski. Njegov odnos do ženske še niti do danes ni zadosti osvetljen. Nikakor pa ni bil Smrekar ravnodušen od lepih žensk. V pismih na Rozmana se kdajpakdaj navdušuje nad gracioznimi Dunajčankami:

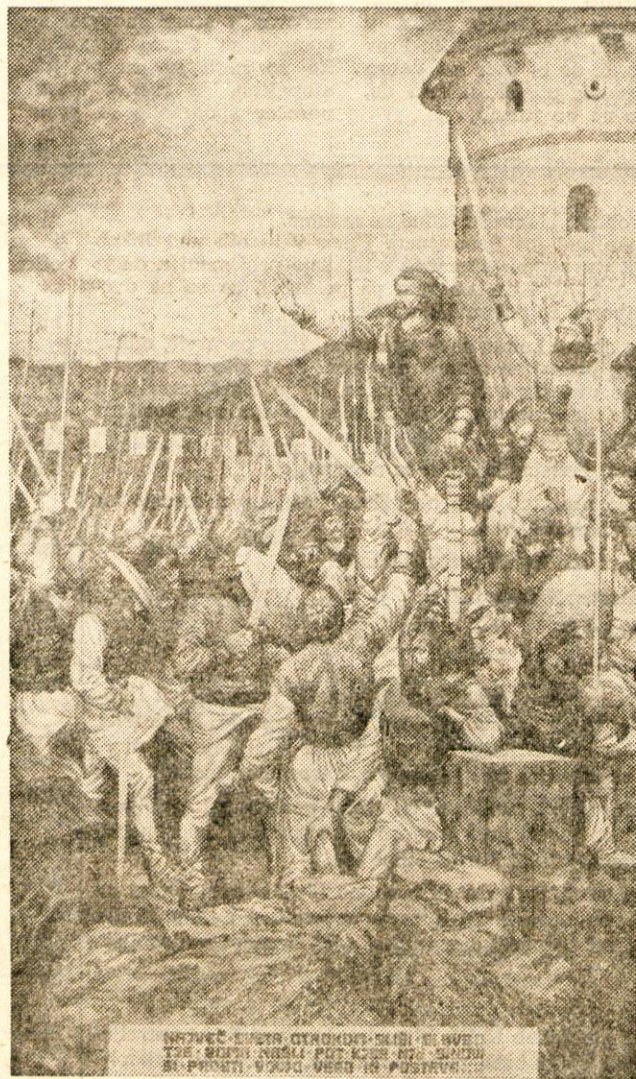
»Kako se počutim med Dunajčankami? Fejst so! Tako so mi domalega vse všeč, da ne vem, katero bi pograbil! Ampak brez špasa: to so čudne storije z mano. Vsi ugibljejo, noben ne ve! Bom že moral kdaj sam publicirati. Zaenkrat tole: z nikomer nimam prava pravega krščanskega jokavega usmiljenja razen s svojimi nerojenimi potomci. Prisegel sem že v svojem 17. letu, da ne bom kriv pomnoževanja človeštva. Ukrenil sem, da sem celo stvar v sebi zatrl. — Že v družini sem spoznal, da je zapravljivost veliko večja kot kapital. V zapravljanju zapravljivost še raste. Zapisano je: pijanec ne hodi mimo oštarij! Saj vidim, kako se mi godi, če notri padem. Zato stran z vsem tem!«

Očitno je, da se je Hinko Smrekar rad izpovedoval v pismih svojim prijateljem v Kranju. Kaže, da je bil umetnik na Kranj le navezan, bolj kot je hotel pokazati, kajti v Kranju je tedaj — v času Hinkovih dunajskih študij — živela njegova majka, tu je bil njegov dom. V pismih pa se je zvesto spominjal tudi Beksnove Tončke, veseleč se »da ji je le ušel iz preteče sužnjosti, v kateri toliko izvrstnih mož bridko zdihuje.«

No in za sklep temu zapisu povem še za drug rahel stik Hinka Smrekarja s Kranjem: ilustriral je knjigo znanega kranjskega pesnika Joža Vovka »Zaplan-karji«.

Se to moram pojasniti: za to bežno skico o slikarju je dala pobudo njegova umetnina, ki jo v reprodukciji prvič predstavljam javnosti. Kot sicer skromen, a mikaven noveletni dar zvestim bralcem teh zapisov.

Črtomir Zorec

Hinko Smrekar, 1918: Iz Krsta pri Savici (obarvana perorisba)

Zato bo gotovo prav, če bo tudi Glas prispeval kak »nov listič k vencu slikarjeve slave«. Tako so v romantičnih časih rekli novim vestem, ki so dopolnjevale biografije velikih mož.

No, in tako bom zapisal nekaj odstavkov iz javnosti ma-

upje, ki se zrcali tudi v enem od pisem, naslovljenih na Janka Rozmana:

»...mi je žal, da se nisem že v materinem telesu s popkovo žnoro vratu zadržal in vse kaže, da bom moral zamujeno zdaj, zdaj storiti.«

Nov televizijski pretvornik na Žirovskem vrhu Jasne slike na TV zaslonih prebivalcev Gorenje vasi

V okviru praznovanja občinskega praznika so minulo sredo (8. januarja) na Žirovskem vrhu odprli nov, 10-vatni televizijski pretvornik. Ob tej priliki je spregovoril predsednik krajevnosti Gorenja vas Marjan Kosmač in na kratko orisal pomen te delovne zmage.

Predsednik krajevnosti Gorenja vas Marjan Kosmač — Foto: F. Perdan

skupnosti Gorenja vas Marjan Kosmač in na kratko orisal pomen te delovne zmage.

Televizijski pretvornik, ki bi omogočil nemoteno spremljanje sporeda in jasne slike, so si prebivalci Gorenje vasi, pa tudi drugih krajev v Poljanski dolini, že dolgo vroče želeli. Spricho gorate okolice je bilo doslej namreč skoraj nemogoče slediti oddajam ljubljanske in drugih jugoslovanskih studiov. Končno se je krajevna skupnost odločila začeti z gradnjo kar na lastno pest. Zbrali so 20.000 N din, prav toliko pa je prispevala občinska skupščina Škofja Loka. S prostovoljnim delom so vaščani precej zmanjšali stroške. (Samo predsednik krajevnosti npr. ima »na vesti« 200 ur.) Računajo, da bo za dokončno ureditev pretvornika potrebnih še kakih 20.000 N din. Spomladi namreč hočejo vgraditi nove aparature, ki bi sedanji razmeroma skromni domet 3,5 km precej povečale. Tako bi spored lahko spremljal mnogo širši krog gledalcev v Poljanski dolini.

Čeprav je bila uradna otvoritev TV pretvornika šele pred dnevi, pravda obratuje že cel mesec. Kot zanimivost naj povem, da so v tem času samo v domači trgovini prodali kar 45 sprejemnikov, vrednih približno 15 milijonov S din. Ob vsem naštetem je komentar menda odveč.

-ig

Kadrovska komisija GORENJSKIH OBLAČIL KRANJ

razglaš

naslednja prosta delovna mesta:

I. za obrat Kranj:

1. delovno mesto skladiščnika gotovih izdelkov
2. pet delovnih mest ženskih krojačev

II. za obrat Jesenice

delovno mesto administratorja

Pogoji:

pod I.

1. srednja strokovna izobrazba ali KV prodajalec z 2 leti prakse,

2. KV šivilja ali krojač

pod II.

Ekonomska srednja ali administrativna šola.

Vsi kandidati se sprejmejo na delo za nedoločen čas s posebnim pogojem poskusnega dela do 2 meseca. Prijave sprejema kadrovska služba Gorenjskih oblačil do 18. 1. 1968.

Krajevna skupnost Moste pri Kamniku S samoprispevkom bodo zgradili transformator

Krajevna skupnost Moste pri Kamniku obsega tri vasi — Moste, Žeje in Suhadol. Njen predsednik je Anton Cibašek, ki je tudi odbornik občinskega zbora kamniške občinske skupščine. In prav on se nam je zdel najbolj primeren za pogovor o delu krajevnosti skupnosti. Tako je pripovedoval:

»Najbrž veste, da smo občani kamniške občine na lanskem referendumu sprejeli sklep o uvedbi krajevnega samoprispevka. Takrat smo se tudi odločili, da bomo 40 odstotkov zbranega denarja prispevali za modernizacijo ceste v Tuhinjsko dolino, preostali del sredstev pa bomo porabili za ureditev krajevnih potreb. Sestavili smo tudi program akcij, ki naj bi jih financirali iz omenjenega samoprispevka. Tako je v tem programu predvidena gradnja transformatorja v novem naselju v Mostah, transformator v Žejah, dograditev gasilskega doma, vzdrževanje okoli 5 kilometrov vaških cest in napeljava novih luči za cestno razsvetljavo. Omenjene zamisli bomo uresničili v treh letih, letos pa bomo najprej zgradili transformator v novem naselju v Mostah ter vzdrževali vaške poti.«

»KATERE PROBLEME STE RESILI LANI?« ME JE ZANIMALO

»S sredstvi iz samoprispevka, v višini 1.694.000 S dinarjev, smo asfaltirali cestišče mimo osnovne šole, sredstva za ureditev in asfaltiranje dvorišča pri šoli je prispevala šola sama, medtem ko so denar za ureditev rokometnega igrišča zbrali vaščani in učitelji — okoli 2 milijona S dinarjev. Omenim naj še to, da se bo v treh letih nabralo iz krajevnega samoprispevka 18.656.000 S dinarjev, od tega pa bo za urejanje krajevnih potreb ostalo nekaj več kot deset milijonov S din.«

ZARADI ZVEZNIH PREDPISOV BREZ ODSKODNINE

Znano je, da je področje krajevnosti skupnosti Moste lani junija prizadelo hudo neurje z naraslo vodo. Takrat je visoka Pšata preplavila okoli 60 ha pašnikov in uničila vse seno. Računajo, da je bilo okoli 200 milijonov S dinarjev škode. In sedaj pridemo do tistega problema, ki tare vse občane. Zaradi zveznega predpisa, ki določa, da občinska skupščina lahko povrne škodo le v primerih, če uničen pridelek predstavlja več kot 20 odstotkov ce-

lotnega katastrskega dohodka, so Moščani ostali praznih rok. Povrnjeno škodo so dobili le od zavarovalnice in to samo za poškodovana posojila, pa še to le v primeru, če je bilo posloplje pravilno zavarovano.

»Le zapišite, da občinska skupščina zaradi zveznega predpisa ni mogla povrniti škode, čeprav bi to tudi hotela. Zato si bomo prizadevali za prekvalifikacijo omenjenih travnikov, saj jih imamo že dolga leta za poplavljenega področja. Upam, da v bodoče ne bo toliko poplavljenega, zlasti še sedaj, ko je vodna skupnost Ljubljana — Sava očistila strugo Pšate, poleg tega pa bodo letos dokončno uredili tudi razbremenilni odtočni kanal in očistili strugo na suhadolskem področju.«

HARMONIKARJI IN PEVSKI ZBOR

Prebivalci krajevnosti Moste pogrešajo v zad-

njem času dramske predstave. Kot nam je povedal predsednik krajevnosti Anton Cibašek, so bili vaških veliko bolj navdušeni za razne igre. »Danes pa ni več časa,« je še dodal.

Kljub temu pa v Mostah ni čutili kulturnega mrtvila. Zasluga za to gre predvsem prizadevnim vodjem harmonikarskega in pevskega zbora na osnovni šoli v Mostah — Francu Sameji in Milanu Potočniku. Omenjena zbora, prvi ima okoli 20 članov, drugi pa okoli 40, sodelujeta na vseh proslavah, večkrat pa pripravita tudi samostojne koncerte. Eden izmed takšnih bo tudi v nedeljo, 19. januarja. Aktivni so tudi člani gasilskega društva, skupaj jih je 150, saj vsako leto prirede tradicionalno »klobasno zabavo«. Na tej zabavi se običajno zberejo vsi vaščani krajevnosti Moste in se povesele po naporu nem kmečkem delu.

Vili G.

Pogovor z bralci

Malo za šalo, malo zares. kljub napovedani podražitvi, je Glas z novim letom občutno shujšal. Menim, da nisem edini med bralci, ki vzamejo stvar z razumevanjem, tj. da je bilo res vmes novo leto — praznovanje, ki je samo enkrat v letu — in da bo v bodoče malo več branja za naročnike, kakor tudi za tiste, ki ga kupujejo od časa do časa.

Ko sem bil jaz v vaših letih, in še prej, recimo pred 60 leti, se novo leto ni praznovalo tako razkošno kakor se danes. Današnje novoletno praznovanje stane ogromne denarce. Seveda kdor jih ima, jih tudi lahko razmeta. Vsekakor pa tega niste krivi vi, ne jaz, ampak današnji čas.

A. Z., Rodice

Tov. A. Z. niste edini ki se ni strinjal z letošnjo prvo številko Glasa. Naj na kratko razložim. Vse gorenjske občinske skupščine so imele konec decembra seje, kjer so sprejeli odloke, ki smo jih morali takoj objaviti. Bilo jih je za 27 strani, torej je bilo za drugo vsebino na voljo le 5 strani. Zakaj Glas lahko tiskamo le na 32 straneh. Toliko, da ne boste mislili, da smo si privoščili za novoletne praznike več dopusta kot drugi kolektivi.

Glede praznovanja. Delno ste že odgovorili. Vsaka doba ima nekaj svojega. Če že

niste novo leto praznovali tako bučno kot danes, ste pa verjetno kakšen drug praznik.

U. A.

Prosim vas, da mi sporočite, ali bo tov. Zorec še objavljali svoje prispevke o našem pesniku Prešernu in drugih piscih. Mož, jaz in otroci komaj čakamo na to kulturno stran v vašem listu. Žal pa je že tretja številka brez njegovega prispevka.

M. G., Kamnik

S tov. Zorcem smo se zmedli, da bomo njegove prispevke objavljali v vsaki številki. Žal pa je prišlo do nepredvidenih težav in smo morali prispevek preložiti na današnjo številko. Brez skrbi, odslej bomo redno vsako soboto objavljali priljubljene prispevke tov. Zorca.

U. A.

Zdaj je pa že čas, da v vašem listu spremenite letnico 1968 v 1969. V vaši 2. številki je namreč vsaka stran razen prve označena z letnico 1968.

I. G., Škofja Loka

Res je. Tudi mi smo napačno opazili šele v četrtek. Veste, Glas bo kmalu star 22 let, to je pa zanj že kar lepa starost in zato nikakor neče priznati, da se je spet za eno leto postal. Hvala za opozorilo.

U. A.

Lojze Zupanc

Kako ga je kuhar Tevže polomil...

Partizanski kuhar Tevže je bil razrešen svojih dolžnosti pri kotlu tistega dne, ko je zagrešil v enem samem dnevu dve takšni napaki, da mu jih noben partizan v ječoviški četi ni odpustil.

Bila je temna poletna noč, ko so borci odšli v dolino. Cilj njihove akcije bil, da so nekemu trgovcu, ki se je preveč bratil s švabi, izpraznili trgovinico. »Tokrat te bomo olajšali samo za živož, ki nam ga v hosti primanjkuje. Nič ne trepeži, saj ti denarja ne bomo vzeli! Kaj bi v hosti z umazanimi markami!? A pazi se! Če boš še švabski podrepanik, te bomo prihodnjič huje kaznovali!«

To rekoč, so si optali dve vreči, misleč, da sta napolnjeni z belo moko, in odnesli iz trgovine tudi majhen sodček, v kakršnih so trgovci včasih naročali sol. Kakor so tiho prišli, tako so tudi odšli, vzela jih je noč.

Bele moke in soli pa se je razveselil zlasti kuhar Tevže. Odvezal je vrečo in brodil s prsti po njej ter vzdihoval: »Oh, bela moka, bela moka. Že več ko leto dni je nisem videl. Takoj vam bom skuhal bele žgance in zelje, zabeleženo z zasko. Oh, tovariši, to bo kosilce, eh!«

Napolnil je kotel z vodo in ko je prvrvelo, je kar iz vreče nasl vsebino v vrelo vodo ter kar naprej govoril in govoril, kakšno odlično kosilce da bo skuhal borcem. Ti so vtrugeni po prečuti noči poglobili v senco in čakali, kdaj bo kosilo kuhano. A glejte, čimbolj je Tevže mčal, bolj trdi so postajali žganci. Nazadnje ni mogel več niti kuhalnice potegniti iz kotla.

»Kakšnega vruga pa ste mi prinesli!« je zavpil.

Star partizan se je približal kotlu in pogledal tudi v prazno vrečo. Oslinil si je prst in z jezikom okusil beli prah v vreči. Zasmeljal se je in dejal:

»Ej, Tevže, Tevže, iz te moke ne bo žgancev! A če smo se že mi zmotili, se ti ne bi smel. Kakšen kuhar pa si?«

Lačni borci so skočili na noge in ko so spoznali, da je kuhar natresel v kotel snočnobeli mavec namesto moko, bi ga kmalu prebunkali. Tevže je naglo prevrnil kotel v travo in zajecjal:

»Mavec? Ojej, ojej, kdo bi si mislil. Ampak če majceno počakate, vam bom skuhal makarone. Makaroni in zelje — to je tudi hrana, dobra hrana...«

Napolnil je kotel s svežo vodo in ko je ta prevrela, je zakuhal makarone. Ves čas je govoril: »Pa soli ste mi tudi prinesli? Imenitno. Saj mi jo je že primanjkovalo.«

Makaroni so prevreli in Tevže je segel v sodček ter jih osolil. Nato so fantje jedli in poglobili, da bi zaspali. A ni minila ura, ko so drug za drugim odhajali za grm, držeč v rokah hlačne pasove.

»Kakšnega vruga pa si nam skuhal, da imamo vsi drisko?« so zdaj zares navalili na kuharja in ga pehali in suvali, dokler jim ni pokazal pete.

Cetni bolničar je pogledal v sodček in bruhnil v krahot. »Veste, kaj je v sodčku?« je vprašal.

»Sol!« so vsi hkrati zaklicali borci.

»Motite se, tovariši!«

»Kaj pa?«

»Soda!«

Lov na veverico

Nekega dne je priskakljala v našo sobo veverica. Iskala je lešnike in orehe. Hotel sem jo ujeti in spraviti v vrečo, da mi ne bi ušla. Pa me je zgrabila za prst in mi ga pošteno ogriznila.

Drugi dan mi je oče prinesel kletko. Zaprl sem jo vanjo.

Ko sem prišel iz šole, veverice ni bilo nikjer. Vprašal sem sestro, če je ona spustila veverico. Rekla je, da je hotela nakrmili, pa je

ušla. Pokazala je tudi, kam je ušla.

Stekel sem proti gozdu, in jo videl na drevesu, kako je trla lešnike. Hotel sem splezati na drevo, a je skočila na drugo. Lovil sem jo ves dan, raztrgal sem si srajco in hlače. To pa me je izučilo, da ne bom šel nikdar več lovit veverice, če mi bo ušla.

Hribar Srečko,
5. a razred,
osnovna šola
France Prešeren,
Kranj

Naredila sem ptičjo krmilnico

Zima je tu. Vsi smo oblekli topla oblačila ali udobno ležimo na peči in jemo klobase. Kako bodo pa ptice pozimi živele, ko nimajo tople obleke, peči in tako dobrih jedil? Zato vsi otroci zvečimo sekiro in desko, da bomo naredili ptičjo krmilnico. Tudi midve s sestrico sva jo naredili.

V nedeljo zjutraj naju je mamica poklicala k zajtrku. Dolgo časa zveva v okno. Mamica naju je vprašala, kam

sva se tako zagledali. Še odgovoriti nisva mogli, že je priletel ščinkavec. Pozabal je zadnje drobtinice, ki so ležale na oknu. Ko sva to videli, sva šli v drvarnico delat ptičjo krmilnico. Ob enajstih dopoldne je bila krmilnica narejena. Ati jo je pobarval z zeleno barvo, nato pa narisal na streho pisanega ptiča. Pazljivo sva mu gledali pod

roke. Ati je kmalu odložil čopič in barvice, kajti moral je v Kranj. Mami pa je hišico pritrčila na debel kol in nasula vanjo kaše.

Sedaj vsako jutro ogleduje hišico. Če prileti kak ptič, sva tiho in zveva skozi okno.

Magda Bukovec,
4. b razred,
osnovna šola Trata

Spomin

Bliža se novo leto in z njim tudi čas, ko se nam obnove spomini in vse, kar smo doživeli v starem letu, nam znova oživi pred očmi. Letos se najraje spominjam dogodka, ki bi bil lahko dokaj tragičen za starše malega Tončka.

Bilo je ravno na silvestrovo popoldne. Snežna pokrajina je trepetala pod mrzlo odejo. Ob vodi, kjer stoji naša hiša, je postajala trojica dečkov in zrla v gladino mrzle reke.

Naša družina se je odpravljala k teti v Besnico, kjer smo nameravali dočakati novo leto. Nestrpna sem hodila po kuhinji, kot da bi nekaj pričakovala. Tedaj zaslišim obupen otroški klic, ki je razodeval nesrečo. V naslednjem trenutku plane mimo okna senca. Čez hip je že tudi mami stekla iz hiše. Nekaj časa sem stala kot okamena.

la. Ponovni krik me je zdramil in odhitela sem za mami. Ta je med tem na vogalu hiše srečala Cirila, dečka, ki je v rokah stiskal premočnega Tončka. Mamica vzame Tončka v naročje, pogumni Ciril pa je nemudoma stekel po otrokove starše, stanujoče nedaleč od nas. Ob zmedenem kričanju se je prebudil očka. Tončku smo takoj dali prvo pomoč, tako da je ostal brez posledic. Med tem so pritekli obupani fantkovi starši, toda ponesrečenec je že zaspal. Po dveh urah smo Tončka oblekli. Naš očka ga je z avtom odpeljal domov.

Kmalu potem smo se odpeljali proti Besnici, toda dogodek mi ni in ni hotel izpred oči.

Milena Naglič,
6. e razred,
os. šola F. Prešeren,
Kranj

Skupščina občine Škofja Loka in uredništvo Glasa razpisujeta ob občinskem prazniku in obletnici dražske bitke nagradni natečaj pod naslovom »Da bi bili svobodni...«

1.

Razpisovalca bosta določila posebno žirijo, ki bo ob zaključku nagradnega natečaja ocenila poslane objavljene in neobjavljene prispevke in določila nagrade. PODELJENIH BO 10 NAGRAD.

2.

Uredništvo bo poslane prispevke objavilo ali jih samo predložilo žiriji (neobjavljene). Poslani prispevki ne smejo biti daljši od 20 tipkanih vrstic, opremljeni morajo biti z naslovom in morajo vsebovati podnaslov (za natečaj — Da bi bili svobodni).

3.

Prispevke lahko pošljejo učenci osemletke. Posebno bi želeli, da nam ob tej akciji — kot tolikokrat doslej, pomagajo pedagogi in spodbujajo učence k pisanju.

4.

Prispevki morajo biti vezani na okvirni naslov natečaja: Ta pa je — kot je moč zaključiti — zelo širok. Omogoča, da pišejo vsi naši mladi pisci o doživljajih svojih očetov, mater, znancev in vseh drugih med NOB, naslov pa seveda tudi omogoča teme, ki presegajo okvir NOB. Torej o boju, ki ga vsakdo sam in družba kot celota bojuje danes pri nas ali v svetu.

5.

Uredništvo bo objavljene prispevke honoriralo.

6.

Nagrade bodo podeljene in ocene žirije objavljene za občinski praznik Škofja Loka v letu 1970.

Škofja Loka, Kranj, 9. januarja 1969.

Skupščina občine Škofja Loka
in Uredništvo Glasa Kranj

Med gozdarji

Gozdarje zelo dobro poznam. Povsod jih je dovolj. V naši hiši živijo kar trije: oče in oba brata.

Vsak mora priznati, da je delo v gozdu zelo težko, posebno še pozimi. Gozdarji morajo vsak dan na delo, pa če je še tako slabo vreme. Gozdno gospodarstvo Kranj jim preskrbi primerno obleko, toda na delo je treba tudi v mrazu, v snegu in dežju.

Nekoč sem bila že tudi sama med gozdarji. Pridružila sem se očetu. Takrat so delali blizu naše hiše. Po dve uri sem bila med njimi, potem pa me je oče kar nagel, če nisem hotela oditi. Jaz pa sem tako rada opazovala, kako se drevo nagne, nato pa treščil na tla.

Gozdarjevo delo lahko spoznaš samo, če si ga sam vidiš. Kdor te krepke može vidi pri delu, ne bo nikoli več trdil, da je gozdarjenje lahko.

Herta Zupan,
8. razred,
os. šola Matija Valjavec,
Preddvor

Škotski gambit

Tudi v tej otvoritvi beli ob točni igri črnega ne doseže prednosti. Ena sama napačna poteza in črni se znajde v izgubljenem položaju.

1. e2—e4	e7—e5
2. Sg1—f3	Sb8—c6
3. Lf1—c4	Sg8—f6
4. d2—d4	e5 : d4
5. 0—0	Sf6 : e4
6. Tf1—e1	d7—d5

beli sedaj na duhovit način vrne oba kmeta:

7. Lc4 : d5	Dd8 : d5
8. Sb1—c3	Dd5—a5
9. Sc3 : e4	Lc8—e6
10. Se4—g5	0—0—0
11. Sg5 : e6	f7 : e6
12. Tel : c6	h7—h6
13. Dd1—e2	Da5—h5
14. Lc1—d2	Lf8—d6
15. h2—h3	Th8—e8

in prednost belega je splahnela.

Obleka, ki si jo zapomnimo, bi lahko rekli tej obleki, ki spominja na sedaj v modi zelo cenjena indijanska oblečila. Obleko je krelala in sešila znana modna ustvarjalica Saša Zrimc iz Radovljice, ki je nedavno tega odprla v Ljubljani na Starem trgu 11a svojo trgovinico. Model na sliki vas ne sme prestrašiti, če leta niso več mlada in bi kakih pet kilogramov z veseljem pogrešili. V trgovinici bi našli mnogo lepega in uporabnega za vsak dan in tudi za kak »poseben« dan. Da je bila jesenska kolekcija kupcem všeč, pričajo na pol prazni obešalniki v trgovini. Zrimčeva pripravlja sedaj novo kolekcijo, ki bo kupcem — predvsem ženskega spola — spet všeč kot prva, ne nazadnje tudi zaradi tako prijetnega videza enkratnosti.

Termofor v postelji

Najhujši mraz je sicer že mimo, vendar pa se temperature še vedno vrte okoli ničle. Nekaj drobnih nasvetov za hladne dni torej ni odveč.

● Sicer prijazna navada, da nas — posebno pozimi — postrežejo s kozarčkom alkoholne pijače, ni prav nič koristna. Zares je čudno, da se ljudje tako trdovratno drže zmotnega prepričanja, da alkohol greje. Alkohol v želodcu se veže s kislino, od tu pekoč občutek. Mi pa mislimo, da nas v želodcu greje. Alkohol res pospeši krvni obtok in izogrevanje v telesu. Ima pa to slabo lastnost, da širi kapilare. Zato nam zažare lica, ker kri skozi kapilare oddaja toploto. Nam pa ni vseeno, če pozimi toploto oddajamo, radi bi jo zadržali v telesu, zato se tudi bolj oblačimo. Poleti pa bi radi, da bi telo oddalo kar največ toplote, zato oddajanje toplote ne preprečujemo samo z obleko, ampak tudi s potenjem. Opozorilo naj bodo razširjene žilice na licih. Pozimi se torej omejimo pri gretju in zdravljenju z alkoholom.

Pozimi navadno več jemo in bolj izdatno. Organizem pač potrebuje več energije, da bi zadržal svojo toploto. Pijmo raje močno sladke in tople pijače (medica). Vendar pa pozimi ne skrbimo za svojo toploto in dobro počutje samo s hrano.

● Ob hudem mrazu navlečemo nase kar največ oblačil. Debel pulover pa greje manj kot pa dva tanjša. Med obema se zadržuje topla plast zraka, ki preprečuje oddajanje toplote.

● Umivanje s hladno vodo je pozimi huda reč. Če nas zebe, najraje namočimo noge v vroči vodi, vendar se s tem krvni obtok v nogah ne izboljša. Navaditi se moramo na splakovanje nog še v hladni vodi, pa nas ne bo zebljo. V postelji nas potem še čaka topli termofor, ki pa ne more pozdraviti našega kroničnega zmrzovanja v noge. Najbolje je, če noge zavijemo v volnen šal ali pa si spletite kratke volnene nogavice.

Zajtrk je še kako važen

Nič koliko je že bilo izrečenih besed na račun našega slabega zajtrka. Ne ravno slabega, pač pa je slaba naša navada, da zjutraj nič ne pojemo. Ali pa tako malo, da energijo, ki jo dobimo s skodelico kave in koščkom kruha, porabimo že do devete ure ali pa že do avtobusne postaje. Verjemite, da je izdaten jutranji obrok le stvar navade. Vendar pa se boste strinjali, da se v petih minutah res ne da ničesar pojesti. Treba je vstati pač nekoliko prej. Dobro je, če si zvečer že vse pripravimo, nekateri zajtrk celo skuhaajo. Žganci, mlečni riž ali zdrob bodo prav lahko počakali do jutra, ko jih je treba samo zaliti z vročim mlekom, pa je zajtrk pripravljen mimegrede. Dodamo le še med ali rumenjaki ali malo marmelade, naribanih orehov, rozin, s čimer bomo jed samo obogatili.

Marsikdo se ne more navaditi na zajtrk. Želodec boste kaj lahko prebudili s krljlem jabolka, blago limonado ali sadnim sokom. Marsikomu prija zjutraj kak pikanтна jed, zato ni nič hudega, če je na zajtrkovalni mizi gorčica ali pikančna salama. Jajce na oko si lahko popoprate po mili volji. Na kruh namažite lptaver, ki ga lahko še po svoje začinite z gorčico ali pa dodate še čebule.

Če vam nagaja želodčna kislina, si zvečer naribajte nekaj rdečega korenčka, polijte z malo limoninega soka in do zjutraj skranite v neprodušno zaprti posodi. Zjutraj osladkajte in pojejte na tešče.

Ze otroke moramo navajati, da bodo zjutraj več jedli. Poleg tople pijače, jim ponudimo mogoče banano ali mehko kuhano jajce ali različne jedi kuhane na mleku. Zaspanca potegnite pet minut prej iz postelje, da ne bo s šolsko torbico v roki med vrati popil požirek kave, pač pa bo lahko v miru použil, kar ste mu pripravili. Tudi če otrok sam odhaja v šolo in ni zjutraj nikogar več doma, še ni treba, da je brez zajtrka. Treba je pač pripraviti zvečer. Da se bo navadil zjutraj jesti, mu sprva pripravite kako mikavno jed — sladkosnedim mlečne jedi s čokolado ali dobro marmelado ali stepeno smetano. Malo večji otrok si bo znal pogreti polento ali politi žgance z vročim mlekom.

L. M.

Mogoče ste že opazile, drage bralke, da smo že nekajkrat objavili različne modne nasvete za vse, ki so v zadregi s krojem, tkanino ali barvo obleke ali plašča. Če imate kakršnekoli težave glede tega, se lahko obrnete na Marto, saj vam bo rade volje skušala kar najbolje svetovati. Lahko vprašate, kako preurediti staro obleko, da bo kot nova, ali kako iz mamine obleke sešiti oblačilo za najmlajšega. Vprašanj je gotovo veliko, zato kar pogum. Dobro je, če v pisnu priložite košček tkanine, če pa to ne gre, pa blago lahko opišete. V pisnu navedite tudi svojo težo, starost in višino, da vam bo Marta lahko kar najbolje svetovala. Ob ljubljam, da pisem, podpisanih samo z začetnicami imena, ne bomo metali v koš.

Biserka P. iz Kranja bi rada imela lep brezrokavnik. Sprašuje, iz kakšnega blaga naj ga ukroji in kakšna naj bo brava. Ima svetle lase in rjave oči.

Niste nam zaupali, ali bi radi brezrokavnik nosili doma ali za službo in druge priložnosti. Za doma je najboljši brezrokavnik podložen z ovčjim krznom, ker je topel in prijetno mehak. Moden brezrokavnik pa si lahko ukrožite za službo iz jele nove kože, ki pa bo sicer zelo drag. Prav lep pa je lahko iz texona, ki ga dobite tudi v naših trgovinah. Vedno lep je seveda pleten iz volne v grobem vzorcu ali tenak in strojno pleten. Če bo iz texona, ga toplo podložite. Na sprednjem delu ga lahko pošijete z različnimi našitki, klasičen dodatek pa so najrazličnejše veržice. Izbirajte med rjavo, oranžno, zeleno, vijolično in črno barvo.

Tonka S. iz Kranja bi rada imela nov plašč. Blago je svetlo modre barve. Stara je 24 let, visoka 173 in tehtja 59 kilogramov.

Za plašč je res že malo pozno. Vendar pa boste svoj plašč nosili prav gotovo še naslednjo zimo. Ker ste mladi in vitki, vam bo pristojal model precej oprijetega plašča z zanimivim pasom in z velikim ovratnikom. Tak plašč bi bil zelo zanimiv tudi ukrojen iz texona in za hladne dni podložen z vatelinom ali umetnim krznom. Take plašče nosimo pozimi, kadar sneži in v prvih mrzlih dnevih marca. Brez podloge pa seveda vedno, kadar dežuje in je nebo oblačno. Prenese pa seveda tudi sončne dni.

Marta svetuje

Koroška cesta v Kranju prav gotovo nima najmanj očiščenih pločnikov v mestu, vendar pa je neprijetno hoditi po že tako ozkih pločnikih, ki jih kupi neočiščenega snega še zožujejo. Ob drugi uri pločnik ni niti posebno varen, saj je že marsikomu zaradi gneče spodrsnilo in si je zvil nogo. — Foto: F. Perdan

Huda nezgoda v Železarni

V torek okoli trinajste ure se je v jeseniški železarni pripetila huda nesreča, v kateri je umrl Marko Unetič, star 45 let. Nesreča se je pripetila, ko je Unetič pritisnil žerjav ob steber in prezračevalno cev. Žerjavovodja ni vedel, kje se Unetič zadržuje.

Epilog nesreče na Primskovem

Pred okrožnim sodiščem v Kranju je pred kratkim dobila svoj epilog huda nesreča, v kateri sta septembra lani izgubila življenje 66-letna Rozalija Beton in njen vnuk Aleksander Macarol, star tri leta. V zgodnjih večernih urah ju je, potem ko sta že skoraj prišla čez cesto, zadel voznik osebnega avtomobila Franc Gregorc iz Srednje Bele pri Preddvoru. Trčenje je bilo tako hudo, da je Betonova umrla na kraju nesreče, otrok pa med prevozom v bolnišnico.

Sodišče je ugotovilo, da je bil voznik pri vožnji skozi naselje premalo premalo previden. Pri odmeri kazni, Gregorca je obsojilo na leto dni zapora, je sodišče upoštevalo vedno bolj pogoste smrtne nesreče na kranjskem področju.

Nesreče tega tedna

V torek pozno ponoči je na cesti tretjega reda v Puštalu pri Škofji Loki voznik osebnega avtomobila Peter Jelovčan iz Gostec zadel 63-letnega Antona Guzelja iz Pušala, ki je šel peš po cesti. Huje ranjenega Guzelja so odpeljali v bolnišnico. Oba, tako pešec kot voznik osebnega avtomobila, sta bila pod vplivom alkohola.

V Srednjih Bitnjah je v sredo dopoldne voznik osebnega avtomobila Franc Pihlar iz Kranja zadel 66-letno Marijo Janhar iz Zg. Bitenja. Nesreča se je pripetila, ko je voznika osebnega avtomobila na pole-deneli cesti začelo zanašati. Pri tem je vozilo zadelo Janharjevo, ki je hodila po skrajni desni strani ceste. Ranjeno so odpeljali v ljubljansko bolnišnico. L. M.

Zahvala

Ob tragični smrti nas je za vedno zapustil naš skrbni mož, oče, stari oče, brat in stric

Anton Goričan

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem ter vaščanom, ki so sočustvovali z nami. Zahvaljujemo se tudi pevcem in govornikom za poslovilne besede, enako vsem, ki so darovali cvetje in ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti.

Zalujoči: žena Marija, sin Tone, hčerki Mira, Marinka z družino in brat Ivan.

Podnart, Radovljica, dne 31. 12. 1968

DELAVSKA UNIVERZA TOMO BREJC KRANJ

vpisuje

v naslednje šole in tečaje:

1. V osnovno šolo za odrasle 5., 6., 7., 8. razred. Prijave sprejema do 25. januarja 1969.
2. Tečaj za privatne gostilničarje
3. Tečaj za kurjače centralnih kurjav (za nizko tlačne kotle) Prijave sprejema do 31. januarja 1969
4. Začetne, nadaljevalne, izpopolnjevalne in konverzacijske tečaje za nemški, angleški, francoski in italijanski jezik. Posebne tečaje poslovne nemščine in angleščine. Prijave sprejema do 25. januarja 1969

Obletnica

V spomin prve obletnice, kar nas je prerano zapustil

Janez Kokalj

ki je za vedno zatisnil svoje blage oči 11. januarja 1968.

Eno leto je že minilo, odkar zapustil si nas ti, črna zemlja te pokriva, a rana se še zacelila ni. Globoko žalostni smo mi, ker tebe več med nami ni, utihnil je tvoj glas mili, v srcih naših ostali so le spomini.

Neutolažljivi: žena Jožica, hčerki Ivica in Damjana, brata in sestra.

Golnik, dne 11. januarja 1969

Zahvala

Ob prerani izgubi našega dragega moža in očeta

Antona Hrovata

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje in darovano cvetje. Posebno zahvalo dolgujemo sosedom, ki so nam v težkih dneh stali ob strani in nam pomagali. Hvala gasilskemu društvu Mošnje za spremstvo, pevcem iz Podtrga za ganljive žalostinke, č. duhovščini iz Brezij in g. Gvardjanu za poslovilne besede. Posebna hvala dr. Černetu za požrtvovalno pomoč in zdravniško nego. Vsem, ki ste našega očeta spremili na zadnji poti, iskrena hvala.

Zalujoči: žena Ivanka in otroci z družinami.

Zahvala

Ob tragični izgubi našega ljubljene sinčka

Matjažka Mraka

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem, sestanovalcem in stanovalcem Groharjevega naselja in St. Loke ter vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti, darovali cvetje ali kakorkoli sočustvovali z nami. Posebno se zahvaljujemo dr. Koširju, g. župniku, otroškemu pevskemu zboru, otroškemu vrtcu, sodelavcem KZSZ Kranj in LTH Škofja Loka.

Zalujoči: mamica, očka, sestra in drugo sorodstvo.

Škofja Loka, dne 6. 1. 1969

Zahvala

Ob bridki izgubi naše ljubljene žene, hčerke, sestre in tete

Minke Čufer

rojene Mesec

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, kolektivu LIP Češnjica in znancem za izrečeno sožalje in darovano cvetje. Posebna zahvala tudi dr. Bežku za zdravniško pomoč in g. župniku iz Selc.

Ni ti bila s cvetjem poslana življenjska pot, zato si odšla v prerani grob.

Zalujoči: mož, mama, ata, sestra, bratje in drugo sorodstvo

Pozirno, Rudno, Studeno, Šk. Loka, 30. 12. 1968

Radio

Poročila poslušajte vsak dan ob 5., 6., 7., 10., 12., 13., 15., 17., 22., 23 in 24 uri ter radijski dnevnik ob 19.30 uri. Ob nedeljah pa ob 6.05, 7., 9., 12., 13., 15., 17., 22., 23. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30 uri.

SOBOTA — 11. januarja

8.08 Glasbena matineja — 8.55 Radijska šola za nižjo stopnjo — 9.25 Čez travnike zelene — 9.50 Naš avstop — 10.15 Pri vas doma — 11.00 Turistični napotki za tuje goste — 12.10 Prva suita iz baleta Ziata ribica — 12.30 Kmetijski nasveti 12.40 Pesmi in plesi narodnih manjšin iz Vojvodine — 13.30 Priporočajo vam — 14.05 Glasbena pravljica — 14.25 V vedrem ritmu — 14.55 Kreditna banka in hranilnica Ljubljana — 15.00 Dogodki in odmevi — 15.20 Glasbeni intermezzo — 15.40 Naš podlistek — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Gremo v kino — 17.35 Ženski in moški zbor iz Hrastnika — 18.00 Aktualnosti doma in po svetu — 18.15 Pravkar prispelo — 18.50 S knjižnega trga — 19.00 Lahko noč, otroci — 19.15 Minute s pevko Bredo Kodela — 19.25 Pet minut za EP — 20.00 Novi ansambli — nove melodije — 21.30 Iz fonoteke radia Koper — 22.15 Oddaja za naše izseljence — 23.05 S pesmijo v novi teden

Drugi spored

14.05 V soboto popoldan z napovedovalcem Slavkom Kastelicem — 15.00 Zvoki s tekočega traku — 20.05 Pota našega gospodarstva — 20.30 Okno v svet — 20.45 Petnajst minut z orkestrom Alfreda Scholza — 21.20 Operni koncert — 22.30 Skladatelj o lepotah tujih dežel — 00.05 Iz slovenske lirike

NEDELJA — 12. januarja

6.00 Dobro jutro — 7.30 Za kmetijske proizvajalce — 8.05 Radijska igra za otroke — 8.44 Skladbe za mladino — 9.05 Koncert iz naših krajev — 10.05 Se pomnite tovariši — 10.30 Pesmi borbe in dela — 10.45 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 11.00 Turistični napotki za tuje goste — 11.50 Pogovor s poslušalci — 13.15 Vedri zvoki z velikimi orkestri — 13.30 Nedeljska reportaža — 13.50 Popoldne ob zabavnih glasbi — 14.30 Humoreska tega tedna — 14.45 Z novimi ansambli narodno zabavne glasbe — 15.05 Nedeljsko športno popoldne — 17.05 V svetu opernih melodij — 17.30 Radijska igra — 18.30 Sonata za flavto in cembalo — 19.00 Lahko noč, otroci — 19.15 Glas-

bene razglednice — 20.00 V nedeljo zvečer — 22.15 Serebnadi večer — 23.05 Literarni nokturno — 23.15 Zaprlešimo z velikimi orkestri

Drugi spored

9.35 Igramo kar ste izbrali — 11.35 Svetovna reportaža — 13.35 Za prijetno popoldne — 14.45 Odmevi z gora — 16.45 Popoldanski komorni koncert — 17.35 Glasbena skrinja — 19.00 Sportni dogodki dneva — 19.10 Igramo kar ste izbrali — 20.05 Strani iz slovenske proze — 20.25 Glasbene vinjete — 21.20 Večerna nedeljska reportaža — 21.30 Iz repertoarja komornega zbora RTV Ljubljana — 22.00 Interpreti tega tedna — 00.05 Iz slovenske lirike

PONEDELJEK, 13. januarja

8.08 Glasbena matineja — 8.55 Za mlade radovedneže — 9.10 Cicibanov svet in Pesmica za najmlajše — 9.30 Paleta zvokov z orkestrom Marty Gold — 10.00 Danes dopoldne — 10.15 Pri vas doma — 11.00 Turistični napotki za tuje goste — 12.10 Dvajset minut z našimi pevci — solisti — 12.30 Kmetijski nasveti — 12.40 Majhen koncert pihalnih orkestrom — 13.30 Priporočajo vam — 14.05 Lepe melodije — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 14.55 Kreditna banka in hranilnica Ljubljana — 15.00 Dogodki in odmevi — 15.20 Glasbeni intermezzo — 15.40 Mali koncert zbora Branko Krsmanović — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Odlomki iz oper — 18.00 Aktualnosti doma in po svetu — 18.15 Signali — 18.35 Mladinska oddaja Interna 469 — 19.00 Lahko noč, otroci — 19.15 Minute s pevko Metko Štok — 20.00 Skupni program JRT — 22.15 Za ljubitelje jazz — 23.05 Literarni nokturno — 23.15 Lahko noč s pevci zabavne glasbe

Drugi spored

14.05 V ritmu današnjih dni — 15.00 Izbrali smo vam — 20.05 Ljudje med seboj — 20.15 Lepe melodije z orkestrom Peter Nero — 20.30 Svet in mi — 20.45 Glasbene slike iz Avstrije — 21.20 Večer umetniške besede — 22.00 Večeri pri slovenskih skladateljih — 00.05 Iz slovenske lirike

TOREK — 14. januarja

8.08 Operna matineja — 8.55 Radijska šola za srednjo stopnjo — 9.25 Morda vam bo všeč — 10.00 Danes dopoldne — 10.15 Pri vas doma — 11.00 Turistični napotki za tuje goste — 12.00 Današnji dan — 12.10 Poje baritonist Robert Weede — 12.30 Kmetijski nasveti — 12.40 Slovenske narodne pesmi — 13.30 Priporočajo vam — 14.05 Glasbeno udejstvovanje mladih — 14.25 Popoldanski koncert lahke glasbe — 14.55 Kreditna banka in hranilnica Ljubljana — 15.00 Dogodki in odmevi — 15.20 Glasbeni intermezzo —

15.45 Jezikovni pogovori — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Igra Simfonični orkester RTV Ljubljana — 18.00 Aktualnosti doma in po svetu — 18.15 V torek na svidenje — 18.45 Svet tehnike — 19.00 Lahko noč, otroci — 19.15 Minute s pevko Eldo Viler — 19.25 Pet minut za EP — 20.00 Radijska igra — 20.50 Minute z malimi ansambli zabavne glasbe — 21.15 Deset melodij — deset pevcev — 22.15 Skupni program JRT — 23.05 Literarni nokturno — 23.15 Plesni orkestri in ansambli RTV Ljubljana

Drugi spored

14.05 Radijska šola za višjo stopnjo — 14.35 Z majhnimi zabavnimi ansambli — 15.00 Melodije po pošti — 20.05 Socialna politika — 20.15 Jazz na II. programu — 21.20 Pevski Farnas — 22.00 Koncertanti na naših odrih — 23.20 Divertimento in serenada — 00.05 Iz slovenske lirike

SREDA — 15. januarja

8.08 Glasbena matineja z Brahmsom — 8.55 Pisan svet pravljic in zgodb — 9.10 Iz glasbenih šol — Domžale — 9.30 Četrto ure z orkestrom Gollasch — 9.45 Poje koroški mešani zbor z Gorjancev — 10.00 Danes dopoldne — 10.15 Pri vas doma — 11.00 Turistični napotki za tuje goste — 12.10 Med suitami — 12.30 Kmetijski nasveti — 12.40 Od vasi do vasi — 13.30 Priporočajo vam — 14.05 Koncert za odhiti — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 14.55 Kreditna banka in hranilnica Ljubljana — 15.00 Dogodki in odmevi — 15.20 Glasbeni intermezzo — 15.40 Naš podlistek — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Mladina sebi in vam — 18.00 Aktualnosti doma in po svetu — 18.15 Odskočna deska — 18.40 Naš razgovor — 19.00 Lahko noč, otroci — 19.15 Glasbene razglednice — 20.00 Ti in opera — 22.15 S festivalov jazz — 23.05 Literarni nokturno — 23.15 Lahko noč z jugoslovanskimi pevci zabavne glasbe

Drugi spored

14.05 Radijska šola za srednjo stopnjo — 14.35 S pevkami po svetu — 15.00 Drobne skladbe z velikimi orkestri — 20.05 Oglejmo našega časa — 20.30 Radijska kinoteka — 20.45 Mlada ljubezen in druge melodije — 21.20 Pogled v glasbeno snovanje — 22.20 Razgledi po sodobni glasbi — 00.05 Iz slovenske lirike

ČETRTEK — 16. januarja

8.08 Operna matineja — 8.55 Radijska šola za višjo stopnjo — 9.25 Iz orkestralne in operne glasbe — 10.00 Danes dopoldne — 10.15 Pri vas doma — 11.00 Turistični napotki za tuje goste — 12.00 Današnji dan — 12.10 Odlomki iz opere — 12.30 Kmetijski nasveti — 12.40 Pihalni orkestri na koncertnem odru — 13.30 Priporočajo vam — 14.05

Mladina poje — 14.25 Operne melodije — 14.45 Mehurčki — 15.00 Dogodki in odmevi — 15.20 Glasbeni intermezzo — 15.40 Majhen recital klarinetista Mihe Gunzka — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Četrtekov simfonični koncert — 18.00 Aktualnosti doma in po svetu — 18.15 Iz naših studiov — 18.45 Kulturni globus — 19.00 Lahko noč, otroci — 19.15 Minute s pevko Berto Ambrož — 19.25 Pet minut za EP — 20.00 Četrtekov večer domačih pesmi in napevov — 21.00 Literarni večer — 21.40 Glasbeni nokturno — 22.15 Komornoglasbeni večer pri Primožu Ramovšu — 23.05 Literarni nokturno — 23.15 Nočni vrtljak zabavnih zvokov

Drugi spored

14.05 Igramo za vas — 15.00 Melodije po pošti — 20.05 Naš intervju — 20.15 Veliki valčki — 20.30 Pričevanja o glasbi — 20.45 Majhen koncert lahke glasbe — 21.20 Večerni koncert — 22.00 Rečim za soliste — 23.40 Godalni kvartet — 00.05 Iz slovenske lirike

PETEK — 17. januarja

8.08 Glasbena matineja s skladbami Pavleta Merkurja — 8.55 Pionirski tednik — 9.25 Morda vam bo všeč — 10.00 Danes dopoldne — 10.15 Pri vas doma — 11.00 Turistični napotki za tuje goste — 12.10 Igrajo naši pihalci — 12.30 Kmetijski nasveti — 12.40 Čez polja in potoke — 13.30 Priporočajo vam — 14.05 Majhen koncert lahke glasbe — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 14.55 Kreditna banka in hranilnica Ljubljana — 15.00 Dogodki in odmevi — 15.20 Napotki za turiste — 15.25 Glasbeni intermezzo — 15.45 Turistična oddaja — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Človek in zdravje — 17.15 Koncert po željah poslušalcev — 18.00 Aktualnosti doma in po svetu — 18.15 Zvočni razgledi po zabavnih

glasbi — 18.45 Na mednarodnih križpotjih — 19.00 Lahko noč, otroci — 19.15 Minute s pevko Marjano Deržaj — 19.25 Pet minut za EP — 20.00 Naši zbori tekmujejo — 20.30 Dobimo se ob isti uri — 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih — 22.15 Med največjimi opisi slovenske glasbene lirike — 23.05 Literarni nokturno — 23.15 Lahko noč s priljubljenimi pevci zabavne glasbe

Drugi spored

14.05 Radijska šola za nižjo stopnjo — 14.35 Naši pevci zabavne glasbe — 15.00 Ob prijetnih zvokih — 20.05 Zgodba o jajcu — radijska igra — 20.32 Glasbena medigra — 21.20 Slovenska zemlja v pesmi in besedi — 22.00 Odmevi s festivala v Bergnu 1968 — 23.40 Sonata za klavir 00.05 Iz slovenske lirike

GOSTILNA MULEJ

PO TO KI

zopet odprta
domača hrana
izbrane pijače
prenočišča
VABLJENI

Novo na tržišču

ČRPALKA OKOVJE

Koristniki oljnih peči

Ne trudite se s pretakanjem olja za vašo peč, raje se poslužite oljne črpalke OKOVJE, ki jih izdeluje Okovje Kamna Gorica. Garancija 6 mesecev. Lahko jih dobite v vseh trgovinah

Obiščite v Beljaku

ESPRESSO-CAFE ROSSIELLO

Villach — Beljak, Hauptplatz 19

PRODAJA ČOKOLADE, SLAŠČIC IN ŽGANIH PIJAC

IŠČEMO MLAJSO ŽENSKO ZA POMOČ V KUHINJI IN STREŽBO V POČITNISKEM DOMU KRVAVEC.

Delo bo trajalo od januarja do aprila 1969.

Nastop službe takoj.

Prijave in nadaljnje informacije dobite na upravi podjetja Elektro Kranj — Kranj, Cesta JLA 6/III, splošna služba

Televizija

SOBOTA — 11. januarja

12.50 Tekmovanja v smuku (Evrovizija) — 17.45 Po domače z ansamblom Mihe Dovžana (RTV Ljubljana) — 18.15 Mladinska igra (RTV Beograd) — 19.15 Sprehod skozi čas, 19.40 Pet minut za lepši jezik, 19.45 Cirkak, 20.00 TV dnevnik, 20.30 Vijavaja (RTV Ljubljana) — 20.35 Zabavno glasbena oddaja (RTV Beograd) — 21.35 Rezervirano za smeh, 22.00 Sherlock Holmes - film, 22.55 TV Kažipot, 23.15 Poročila, 23.25 Smučarski tekti v Bohinju (RTV Ljubljana) — **Drugi spored:** 17.25 Poročila, 17.30 Kronika (RTV Zagreb) — 17.45 Narodna glasba, 18.15 Mladinska igra (RTV Beograd) — 19.15 Na prvem mestu, 19.45 TV prospekt, 20.00 TV dnevnik (RTV Zagreb) — 21.00 Spored italijanske TV

NEDELJA — 12. januarja

9.00 Madžarski TV pregled (RTV Beograd) — 9.25 Poročila, 9.30 Po domače z ansamblom Borisa Franka (RTV Ljubljana) — 9.55 Smučarska tekmovanja v slalomu - Wengen (Evrovizija) 11.00 Kmetijska oddaja (RTV Zagreb) — 11.45 Propagandna oddaja (RTV Ljubljana) — 11.55 Prenos smučarskega tekmovanja iz Wengena (Evrovizija) — 13.00 Ubijski ples - film iz serije Daktari, 13.50 TV kažipot, 15.10 Ni poti nazaj - film iz serije Saga o Forsythih (RTV Ljubljana) — 16.00 Košarka Zvezdničar : Olimpija (RTV Zagreb) — 17.00 Propagandna oddaja, 17.10 Nadaljevanje športnega prenosa (RTV Zagreb) 17.45 Novi ansambli - nove melodije, 18.55 V boj - TV film, 19.45 Cirkak (RTV Ljubljana) — 20.00 TV dnevnik (RTV Beograd) — 20.30 3-2-1 Ljubljana (RTV Ljubljana) — 20.35 Humoristična odaja R. L. Djukića (RTV Beograd) — 21.20 Malo za šalo, malo za res (RTV Ljubljana) — 21.45 Sportni pregled (JRT) — 22.10 TV dnevnik, 22.25 Hokey Partizan : Medveščak (RTV Beograd) — **Drugi spored:** 20.00 TV dnevnik (RTV Zagreb) — 21.00 Spored italijanske TV

PONEDELJEK — 13. januarja

16.45 Kulturna panorama v madžarščini (RTV Beograd) — 17.45 Tiktak, 18.25 Ekonomska šola na malih zaslonih (RTV Ljubljana) — 18.55 Najbolj znane popevke v letu 1968 (RTV Beograd) — 19.20 Duma 69-reportaža, 19.45 Cirkak, 20.00 TV dnevnik, 20.30 3-2-1, 20.35 Jour v Mag-

delandu - TV drama, 21.55 Glasbena oddaja, 22.05 Zunanje politična kronika, 22.20 Poročila (RTV Ljubljana) — **Drugi spored:** 17.25 Poročila (RTV Zagreb) — 17.30 Kronika (RTV Beograd) — 17.45 Družinski album, 18.00 Mali svet, 18.20 Znanost in mi (RTV Zagreb) — 18.50 Zabavno glasbena oddaja, 19.20 TV pošta (RTV Beograd) — 19.45 TV prospekt, 20.00 TV dnevnik (RTV Zagreb) — 21.00 Spored italijanske TV

TOREK — 14. januarja

17.45 Risanka, 18.00 Gregčeva prva naloga, 18.20 Obrežje, 18.40 Torkov večer z ljudskimi godci, 19.10 Skrivnosti narave, 19.35 Kratak film, 19.50 Cirkak, 20.00 TV dnevnik, 20.30 Vijavaja, 20.35 Vojakovo napredovanje - angleški film, 22.10 Trije dueti in en solo, 22.40 Poročila (RTV Ljubljana) — **Drugi spored:** 17.25 Poročila, 17.30 Kronika, 17.45 Risanka (RTV Zagreb) — 18.00 Kurir Gregec (RTV Ljubljana) — 18.20 Telesport 19.00 Pesmi starega Zagreba, 19.15 Mladinska tribuna, 19.45 TV prospekt, 20.00 TV dnevnik, 21.00 Spored italijanske TV

SREDA — 15. januarja

17.45 Madžarski TV pregled (RTV Beograd) — 17.55 Dances sem kozmonavt, 18.40 Pisani trak, 18.55 Prehranjevanje med delom, 19.15 Sodobna posoda za kuhanje, 19.25 Niso samo rože rdeče (RTV Ljubljana) — 19.45 TV prospekt (RTV Zagreb) — 20.00 TV dnevnik, 20.30 3-2-1, 20.35 Ojdip - predstava SG Celje, 22.00 Ekran na ekranu, 23.15 Poročila (RTV Ljubljana) — **Drugi spored:** 17.25 Poročila, 17.30 Kronika, 17.45 20 slavnih 18.30 Po Aziji (RTV Zagreb) — 19.00 Enciklopedija, 19.15 Niso samo rože rdeče (RTV Beograd) — 19.45 TV prospekt, 20.00 TV dnevnik (RTV Zagreb) — 21.00 Spored italijanske TV

ČETRTEK — 16. januarja

17.45 Tiktak, 18.00 Zapojte z nami, 18.15 Po Sloveniji (RTV Ljubljana) — 18.45 Nastop pevke Shirley Bassey (RTV Zagreb) — 19.45 Cirkak 20.00 TV dnevnik, 20.30 3-2-1, 20.35 Tiho snubljenje - film iz serije Saga o Forsythih, 21.25 Kulturne diagonale, 23.10 Poročila (RTV Ljubljana) — **Drugi spored:** 17.25 poročila, 17.30 Kronika (RTV Zagreb) — 17.45 Tiktak, 18.00 Zapojte z nami (RTV Ljubljana) — 18.15 Narodni običaji, 18.45 Zabavno glasbena oddaja, 19.45 TV Prospekt 20.00 TV dnevnik (RTV Zagreb) — 21.00 Spored italijanske TV

PETEK — 17. januarja

16.45 Madžarski TV pregled (RTV Beograd) — 17.25 Daktari - film (RTV Ljubljana) — 18.15 Glasbena oddaja (RTV Skopje) — 19.00 Svet

na zaslonu, 19.30 Naš globus, 19.50 Cirkak, 20.00 TV dnevnik, 20.30 3-2-1, 20.35 Cleo od 5. — 7. ure - francoski film, 22.10 Pet finalistk - zabavno glasbena oddaja, 22.30 Poročila (RTV Ljubljana) — **Drugi spored:** 17.25 Poročila, 17.30 Kronika (RTV Zagreb) 17.45 Oddaja za otroke, 18.25 Glasbena oddaja (RTV Skopje) — 19.00 Panorama, 19.50 Propagandna oddaja (RTV Zagreb) — 20.00 TV dnevnik (RTV Beograd) — 21.00 Spored italijanske TV

Loterija

NEURADNO POROČILO o žrebanju 2. kola srečk Jugoslovanske loterije

Srečke s končnicami	so zadele N din
10	20
500	50
860	100
78390	500
81350	500
556130	10.000
11	20
20811	520
62991	2000
67561	500
67911	520
569071	50.000
92	10
5462	200
01992	2010
24722	500
55572	500
85752	500
464632	10.000
3	4
378203	100.000
769933	10.004
5504	200
92174	500
112214	10.000
354594	10.000
85	10
23485	510
175255	10.000
36	10
96	10
0526	200
7067	200
91177	1000
616807	10.000
8	4
97968	1004
09	30
6819	200
12149	1000
029769	10.000
221189	10.000
829759	10.000

PODJETJE VARNOST

Izpostava Kranj, Kamnik, Domžale in Škofja Loka

razpisuje PROSTA

delovna mesta več

čuvajev-vratarjev

Pismene ponudbe s potrdilom o nekaznovanju je treba dostaviti naslovnim izpostavam v Kranju, Kamniku in Škof. Loka.

KINO

Kranj CENTER

11. januarja mehiški barv. CS film POJEM ZA PANČA VILLA ob 16., 18. in 20. uri, premiera amer. brav. VV filma STOJ — STRELJAL BOM ob 22. uri

12. januarja mehiški barv. CS film POJEM ZA PANČA VILLA ob 15., 17. in 19. uri, premiera amer. barv. CS filma LETOVANJE V KALIFORNIJI ob 21. uri

13. januarja amer. barv. film MNOŽICA UBIJALCEV ob 16., 18. in 20. uri

14. januarja amer. barv. film MNOŽICA UBIJALCEV ob 16., 18. in 20. uri

Kranj STORŽIČ

11. januarja amer. barv. CS film BOSA V PARKU ob 16. in 20. uri, amer. film PRIDE DAN MASČEVANJA ob 18. uri

12. januarja japon. barv. CS film STEKLENICA, KI UBIJA ob 14. uri, amer. barv. CS film BOSA V PARKU ob 16. in 20. uri, amer. film PRIDE DAN MASČEVANJA ob 18. uri

13. januarja japon. barv. CS film STEKLENICA, KI UBIJA ob 16. in 20. uri, mehiški barv. CS film POJEM ZA PANČA VILLA ob 18. uri

14. januarja japon. barv. CS film STEKLENICA, KI UBIJA ob 16., 18. in 20. uri

Stražišče SVOBODA

11. januarja japon. barv. CS film STEKLENICA, KI UBIJA ob 19. uri

12. januarja japon. barv. CS film STEKLENICA, KI UBIJA ob 17. in 19. uri

Cerkle KRAVEČ

11. januarja amer. barv. CS film VELIKI POBEG ob 19. uri

12. januarja amer. barv. CS film VELIKI POBEG ob 15.30 in 18.30.

Kamnik DOM

11. januarja amer. barv. film MNOŽICA UBIJALCEV ob 18. in 20. uri

12. januarja amer. barv. film MNOŽICA UBIJALCEV ob 16., 18. in 20. uri

13. januarja amer. barv. CS film LETOVANJE V KALIFORNIJI ob 18. in 20. uri

14. januarja amer. barv. CS film LETOVANJE V KALIFORNIJI ob 18. in 20. uri

Kamnik DUPLICA

11. januarja franc. barv. film ŠAMPANJSKI UBIJALCI ob 19. uri

12. januarja franc. barv. film ŠAMPANJSKI UBIJALCI ob 15., 17. in 19. uri

Radovljica

11. januarja amer. barv. film OGNJENA KARAVANA ob 18. uri, franc. barv. film OBRACUN NA OBALI ob 20. uri

12. januarja amer. barv. film MADAM X ob 14. uri, amer. barv. film OGNJENA KARAVANA ob 16. in 20. uri, franc. barv. film OBRACUN NA OBALI ob 18. uri

13. januarja japon. barv. film STEKLENICA, KI UBIJA ob 20. uri

Svet šole osnove šole Peter Kavčič Škofja Loka razpisuje mesto

razrednega učitelja

na podružnični šoli Bukovščica za določen čas od 4. februarja do 19. maja.

POGOJ:

učiteljske z diplomom.

14. januarja amer. barv. film MADAM X ob 20. uri

Škofja Loka SORA

11. januarja nemški barv. CS film PIRATI IZ MISSISSIPPIJA ob 18. in 20. uri

12. januarja nemški barv. CS film PIRATI IZ MISSISSIPPIJA ob 15., 17. in 20. uri

14. januarja amer. film PRIDE DAN MASČEVANJA ob 20. uri

Jesenice RADIO

11.—12. januarja italij. barv. CS film DOBER, GRD, SLAB

14. januarja franc. film PAST ZA PEPELKO

Jesenice PLAVZ

11.—12. januarja franc. film PAST ZA PEPELKO

13.—14. januarja italij. barv. CS film DOBER, GRD, SLAB

Zirovnica

12. januarja amer. barv. film NENAČADNA ZGODBA EDDIJA CHAPMANA

Dovje-Mojstrana

11. januarja franc.-italij. barv. CS film MASČEVANJE Z MECEM

12. januarja amer. barv. CS film SAMA V TEMI

Kranjska gora

11. januarja amer. barv. film NENAČADNA ZGODBA EDDIJA CHAPMANA

12. januarja franc.-italij. barv. CS film MASČEVANJE Z MECEM

Prešernovo gledališče v Kranju

NEDELJA — 12. januarja, ob 10. uri za IZVEN — URA PRAVLJIC

Izdaja in tiska ČP »Gorenjski tisk« Kranj, Koroska cesta 8. — Naslov uredništva in uprave lista: Kranj, Trg revolucije 1 (stavba občinske skupščine) — Tek. račun pri SDK v Kranju 515-1-135. — Telefoni: redakcija 21-835 21-860; uprava lista, ma- looglasna in naročniška služba 22-152 — Naročni- na: letna 32, polletna 16 N din, cena za eno številko 0,50 N din. Mali oglasi: beseda 1 N din, naročniki imajo 10% popusta. Neplačanih oglasov ne objavljamo.

Prodaj

V središču Cerkelj prodam zazidljivo PARCELO z gradbenim dovoljenjem. Poizve se v Cerkljah 71 55

Prodaj GORILNIK evropa za centralno kurjavo. Knapč, Predoslje, n. h. Kranj 62

Prodaj ŠIVALNI STROJ za 500 N din. Zupan Terezija, Blejska Dobrava 97 81

Prodaj KRAVO in TELICO frizirko. Konte, n. h. Moste, Zirovnica 82

Prodaj mlado KRAVO, dobro mlekarico, ali po izbiri. Markič, Kokrica 1, Kranj 83

Prodaj zgodnji KROMPIR saski. Praprotna polica 25, Cerklje 84

Prodaj PRAŠICA za zakol. Visoko 15, Senčur 85

Prodaj KRAVO s teletom, Vopovlje 12, Cerklje 86

Prodaj KORENJE. Pevno 3, Skofja Loka 87

Prodaj borove PLOHE. Dvorje 56, Cerklje 88

Prodaj TEHTNICO — 200 kg. Hotemože 44, Predvor 89

Prodaj poceni dobro ohranjeno kuhinjsko POHISTVO in KUHALNIK na tri plošče. Trškan, Planina 28, Kranj 90

Prodaj skoraj nove jese nove SANI. Nova vas 9, Predvor 91

Prodaj polavtomatični PRALNI STROJ s centrifugo. Skokova 9, Kranj - Stražišče 92

Prodaj PRAŠIČKE, 6 tednov stare. Repnje 40, Vodice 93

Prodaj zazidljivo PARCELO z lokacijo. Sp. Duplje 56 94

Prodaj zazidljivo PARCELO v Novi vasi pri Preddvoru. Naslov v oglasnem oddelku 95

Prodaj SLAMOREZNICO s puhalnikom alfa. Posavc 14, Podnart 96

Prodaj PRAŠICA. Zg. Bitnje 23, Zabnica 97

Poceni prodaj dve kompletne opravi z žarnicami. Kranj, Gregorčičeva 11, 98

Prodaj 6 tednov stare PRAŠIČKE. Dostavim na dom. Voglje 86, Senčur 99

KURIVO KRAJ

TRGOVSKO PODJETJE nudi:

apno v kosih, hidrirano apno, cement, betonsko železo, EFE zidake 30 x 20, salonitno kritino, cevi za kanale, strešno lepenko, izolacijske mase, heraklit.

GORENJSKI SEJEM**V KRANJU**

Cesta Staneta Žagarja 27

proda**RAČUNSKI STROJ**

»ZAGREB«

Prodaj TELICO, eno leto staro. Visoko 20, Senčur 100

Poceni prodaj PEČ za kopalnico in emajliran STE-DILNIK. Košnik - Colnar, Gosposvetska cesta 7, Kranj. Ogled popoldan 101

Prodaj KRAVO. Srednja vas 4, Golnik 102

Prodaj novo italijansko plinsko PEČ. Naslov v oglasnem oddelku 103

Po ugodni ceni prodaj novo EMO PEČ 35 K s centralno kurjavo na trda goriva (še v embalaži), zmogljivost 35.000 kalorij. Dam tudi na ček. Ogled od 15. ure dalje. Tavčarjeva ul. 11, Sk. Loka 104

Prodaj zazidljivo PARCELO v Predosljah. Semenič Franc, St. cesta 18, Kranj 105

Prodaj USMERNIK za polnjenje akumulatorjev — 6-12 voltov, 8 amperov, malega KONJA ponija in DKW MOTOR 175 ccm, letnik 1959. Zapuže 2, Begunje 106

Prodaj KRAVO po izbiri in dva BIKCA. Naklo 46 107

Prodaj KRAVO po izbiri in BIKCA. Naklo 45 108

Prodaj PRAŠICA do 140 kg težkega. Ljubno 12, Podnart 109

Prodaj PRAŠICE od 150 — 180 kg težke. Sr. Bitnje 9, Zabnica 110

Prodaj dva PRAŠICA za zakol. Visoko 14, Senčur 112

Ugodno prodaj nov nemški MESALEC ZA BETON tip »Lescha« — 100 litrski. Naslov v oglasnem oddelku 113

Prodaj 6 tednov stare pujske. Šmartno 26, Cerklje 114

Prodaj 6 tednov stare PUJSKE. Zg. Brnik 43, Cerklje 115

Prodaj PRAŠICA za zakol. Cerklje 110 116

Prodaj PRAŠIČKE, 6 tednov stare. Lahovče 61, Cerklje 117

Prodaj PRAŠICA za zakol. Zalog 31, Cerklje 118

Prodaj 12 tednov brejo SVINJO in KONJA, starega 3 leta ali zamenjam za goved. Nasovče 15, Komenda 119

Prodaj 400 kg težkega BIKCA. Grad 43, Cerklje 120

Prodaj dobro ohranjeno OTROSKO POSTELJICO in kuhinjsko OMARO. Senčur 9 121

Ugodno prodaj novo PEČ na olje potez (francosko). Ogled popoldan. Rozman Anton, Kranj, St. Žagarja 23 122

Prodaj ročni VOZIČEK (derco). Kranj, Jezerska c. 87 123

Prodaj KRAVO, 7 mesecev brejo, ali po izbiri. Zabukovje 1, Besnica 124

Prodaj PRAŠICA. Britof 102, Kranj 125

Prodaj nov televizor z garancijo. Kranj, Delavska c. 23 126

Prodaj dve SLAMOREZNICI, ročno in motorno ter 82-litrski KOTEL za žganje-kuho. Tenetiše 1, Golnik 127

Prodaj kravo s teletom, dobro mlekarico. Sr. vas 55, Senčur 128

Prodaj KONJA, 8 let starega, sposobnega za vsa dela ali zamenjam za starejšega ali goved, prašiče 50—60 kg težke. Visoko 5, Senčur 129

Prodaj 6 tedno stare PRAŠIČKE. Luže 6, Senčur 130

Prodaj BIKCA za pisanje in srednjega KONJA. Bukovica 4, Vodice 131

Prodaj PRAŠICA, 180 kg težkega, vprežne GRABLJE, KOSILNICO krup in PLUG obračalnik, primeren za enega konja. Sp. Brnik 10, Cerklje 132

Prodaj PRAŠICA za zakol. Trboje 15, Smlednik 133

Prodaj 3 m³ razžaganih suhih drva in vprežno KOSILNICO po ugodni ceni. Kranj, Jezerska c. 92a 134

Prodaj nova garažna VRATA (macesnova). Naslov v oglasnem oddelku 135

Motorna vozila

Nagrado dam tistemu, ki mi zamenja ček za avtomobil z gotovino. Jama 36, Kranj 65

Prodaj poltovorni AVTO borgward diesel ali zamenjam za osebnega. Knapč, Predoslje, n. h. Kranj 63

Prodaj FIAT 750, dobro ohranjen. Bernik, Delavska cesta 30, Kranj-Stražišče. Ogled vsak dan od 13. — 16. ure 136

Prodaj poltovorni AVTO VW. Kranj, Smledniška 25 137

Prodaj zastava 1300, letnik 1965, registriran za leto 1969 in AKUMULATOR trepča 12 voltov. Jeftič, Radovljica, Prešernova 2 138

Prodaj MOPED na dve prestavi in moški zlat PRISTAN. Kerič Toni, Kranj, Struževo 2/D 139

Prodaj MOTOR MZ 175 ccm, dobro ohranjen s prevoženimi 5000 km zaradi odhoda v tujino. Ogled vsak dan popoldan. Visoko 6, Senčur 140

Nudim možnost nakupa uvoženega avtomobila. Ponudbe poslati pod »Avto« 172

Zamenjam ček 9000 N din za nakup osebnega avtomobila. Dam nagrado 500 N din. Sitar Blaž, Visoko 70, Senčur 77

Kupim

Kupim KRAVO, dobro mlekarico, od 8-9 mesecev brejo ali s teletom, Zbilje 4, Medvode 141

Kupim DESKE colarice - rabljene ali odpadne. Jeperca 1, Medvode 142

Kupim 3 PRAŠICE po 200 - 300 kg. Kunstelj Angela, gostilna »ANGELCA« Ljubljana, Ježica, Titova 250 143

Kupim MERJAŠKA pri svinji ali večjega. Pišite: Zvan Albina, Zirovnica 11 144

Kupim GUMIVOZ, 3 t, 16-colski ali garnituro od avtomobila (dromeljne) Milje 4, Senčur 145

Kupim suhe smrekove DESKE 2, 4, 5, 6 cm in macesen 5 cm ter prodaj nove hrastove STOPNICE. Pungershek, Pot na Jošta 6, Kranj - Stražišče 146

Stanovanja

Oddam podstrešno SOBIČO. Naslov v oglasnem oddelku 147

Oddam opremljeno SOBO, souporaba kopalnice. Ponudbe poslati pod »Resen« 148

Prodaj enostanovanjsko HIŠO z vrtom v Kranju. (Gorenje), Zalog 53, Cerklje 149

Ogrevano SOBO s souporabo kopalnice oddam v središču Kranja. Naslov v oglasnem oddelku 150

Prodaj enostanovanjsko HIŠO (v tretji fazi) ali vseljivo malo HIŠICO in MOPED kolibri T-12. Jensterle, Rakovica 4, Besnica 151

Zamenjam komfortno enostanovanje za večjega v Kranju. Naslov v oglasnem oddelku 152

Starejša zakonca iščeta STANOVANJE v okolici Kranja. Vzameta tudi otroka v varstvo. Velika Lašna 6, Kamnik 153

Mlada zakonca iščeta SOBO in kuhinjo ali samo sobo v Kranju ali okolici. Ponudbe poslati pod »Skupaj« 154

Iščem eno ali dvosobno stanovanje v Kranju. Dam nagrado 1000 N din. Zlogar, C. na Klanec 31, Kranj 155

Iščem ogrevano SOBO z souporabo kopalnice. Ponudbe poslati pod »Miren fant« 156

Zaposlitve

TAKOJ ZAPOSIM MLAJŠE DEKLE ZA DELO V GALVANIZACIJI. RAJGELJ, Kropa

FRIZERKA, začetnica, išče zaposlitev v Kranju ali kjerkoli na Gorenjskem. Naslov v oglasnem oddelku 158

Honorarno zaposlim PRESIVALKO. Vprašati Cankarjeva 7, Kranj, v ponedeljek 159

Iščem MIZARKEGA POMOCNIKA. Zupančič Slava, Kranj, Jezerska c. 73 160

Hotel v Svici išče DEKLE za pomoč v kuhinji. Da hrano in stanovanje ter 400 francov plače na mesec in 14 dni dopusta. Zglasite se pri Senku, Oljševek 33, Predvor 161

Takoj sprejem DELAVCA ali VAJENCA za priučitev mizarske stroke. Ovsenik, Kranj Jezerska cesta 108/c 162

Iščem žensko za varstvo dveh otrok v dopoldanskem času. Ostalo po dogovoru. Gabriel, Nazorjeva 6, Kranj 163

Obvestila

Obveščam izletnike in drsalce Bleda, da brusim drsalke ob sobo-ah in nedeljah pri kavarni Park hotela. 164

R T V — SERVIS, ALOJZ OSELI, KRANJ, Koroška cesta 33 obvešča lastnike televizij ni radioaparatorov, da popravljajo vse vrste aparate v delavnici ali na domu. Delovni čas vsak dan od 7. — 12. ure in od 14. do 17. ure, telefon 22-843 165

Polagam, brusim in lakiram parket po zmernih cenah. Cenjena naročila pošljite na oglasni oddelek pod »Parket« 166

Iščem družabnika za kakršnokoli obrt. Imam denar in delavnico. Ponudbe pošljite pod »trofazni« 167

Prireditve

GOSTIŠČE pri Jančetu vas vabi v soboto in nedeljo na ZABAVO s plesom. Vabljeni! 168

Cenjene goste obveščam, da je gostilna v Hrastju odprta ter se priporoča za obisk. Točimo tudi čez ulico, JUHANT STANE 169

Mladinska organizacija Stražišče obvešča mladino, da prireja vsako nedeljo od 17. — 21. ure PLES v dvorani doma Partizan Stražišče. Igra ansambel ILIONI.

Prav tako obvešča, da je v stanovanjski skupnosti Stražišče vsako sredo in petek od 17. — 22. ure odprt MLADINSKI KLUB VABLJENI!

Ženitve

Pošten FANT želi spoznati pošteno dekle, staro od 30-38 let z lastnim domom. Ločenke izključene. Ponudbe poslati pod »Srčni zakon« 170

Poštena razočarana ločenka (ne po svoji krivdi), z enim otrokom želi spoznati poštenega, starega od 35 - 45 let. 1 otrok ni ovira. Ponudbe poslati pod »razočarana« 171

V Finžgarjevi kozmetični delavnici za smučči

Rudi Finžgar napoveduje: »Če bo vreme ugodno, bomo marca na mamutski skakalnici v Planici videli 160 metrski skok, nov svetovni rekord« — Skrivnost planiške skakalnice — Življenje je podobno slalomu

Za uvod naj si sposodim članek, objavljen v časopisu 1941. leta. Neznani novinar je po mednarodnih tekmah na veliki planiški skakalnici in članku z naslovom »Kaj pravite« med drugim zapisal:

»Iz zvočnikov znova odmeva glas napovedovalca: 'Skače Rudi Finžgar, član fantovskega odseka Kropa'. Zraven mene stoječa gospodična se zgane, skloni se k tovarišici in ji zlobno polglasno prišepne: 'Da bi vsaj padel.'«

Finžgar že drsi po naletu, gospodična zaničljivo obrne glavo proč, ker je najbrž bole uspehi tega drznega fanta«.

Meščanski družbi ni ugajalo, da neznani Kropar, povrh tega pa še navaden mizar, s svojo drznostjo, znanjem in uspehi osvaja srca mladih in starih. In takrat, ko je gospodična iz »boljše« družbe obrnila glavo, je Rudi Finžgar kot prvi Jugoslovanski skočil 101 meter. Novica o tem se je kot blisk razširila po Jugoslaviji, Rudi Finžgar pa je postal znan smučarski skakalec širom po svetu.

Dejstvo, da je Rudi takrat šele drugo leto skakal na planiški skakalnici, je tako prevzelo časopisne poročevalce, da je zagrebški časopis Novosti objavil poročilo s tekmovanja v Planici pod velikim naslovom: PLANICI NISO POTREBNI JUNAKI, SAMO JIH USTVARJA.

Finžgar je bil prvi jugoslovanski skakalec, ki se je drznil nastopiti 1951. leta na 140-m skakalnici v Oberstdorfu (to skakalnico so šele povečali). Z dotikom reke po neza je skočil 126 metrov, brez dotika pa 117 metrov. Njegov 126-metrski skok je bil dolgo let najdaljši skok jugoslovanskih skakalcev.

»Bil sem v Oberstdorfu, ker ni bil nihče pripravljen tvegati nastopiti na tako veliki skakalnici (za tiste čase).

Sprašuješ me, če sem imel tremo. Ne, niti v Oberstdorfu niti kje drugje. Moje vodilo je bilo geslo: če drugi

upajo, zakaj Jugoslovani ne bi upali; zato se nisem nikdar bal konkurence«.

POGOVOR V KOZMETIČNEM SALONU

Potnik, ki potuje iz Radovljice proti Begunjam, bo ob cesti v Novi vasi opazil nenavadno znamenje: zlomljeno smučko in puščice z napisom Elanov servis. Če gremo po sledovih oznak, pridemo naravnost do hiše Rudija Finžgarja. V spodnjih prostorih je servisna delavnica Elana, Finžgar pa vodi delavnice. Na vprašanje, kako naj zapišem, da bodo bralci razumeli kaj dela v delavnici, je Rudi odgovoril: »Že tretje leto popravljam Elanove smučke. Delam nove krivine, nameščam nove zgornje in spodnje robnike, na metalnih smučkah menjam spodnje in zgornje obloge itd. Seveda jih tudi estetsko uredim, se pravi lakiram, tako da stare smučke pomladim. To je edini servis za smučke v Jugoslaviji. Smučarji ga imenujejo kozmetični salon za smučke. Letno popravim okrog 500 do 600 parov smučč. Servis se je v tej kratki dobi močno uveljavil, saj dobivamo smučke za popravilo iz vseh krajev države, celo iz Osijeka in Beograda.

V njegovi delavnici sem opazil toliko smučč, da se kar čudim, kako zmore toliko dela. Je vodja delavnice in obenem delavec servisa.

Kmalu sva bila zmenjena za pogovor. Peljal me je v dnevno sobo in predme postavil goro časopisov, slik in pisem, ki zgovorno pričajo o 30-letni športni karieri »molega fanta iz Kroe«.

»Ste že videli Bloudkovo plaketo?« me je vprašal in položil na mizo okroglo stekleno značko in pismeno utemeljitev. Bloudkova plaketa je najvišje republiško priznanje za dosežke na področju športa, za delo pri organizaciji in telesne kulture.

Rudi Finžgar je to visoko priznanje dobil lani. V obrazložitvi je rečeno:

»Rudi Finžgar je bil vrsto let eden najboljših smučarskih skakalcev Jugoslavije. Že pred vojno je bil državni reprezentant in je leta 1941. dosegel s skokom 101 m za tiste čase izreden rezultat. Med NOB leta 1945. je bil glavni organizator velike partizanske smučarske prireditve v Cerknem. Po osvoboditvi je bil aktiven tekmovalac, nato pa funkcionar in še danes deluje na tem področju.

Rudija Finžgarja odlikuje izredna poštrevnost in nesebično prenašanje znanja na mlajše skakalce«.

»V PLANICI PRIČAKUJEM NOV SVETOVNI REKORD«

»Rudi, ti si zvezni selektor za smučarske skoke. Povej nam, koliko imamo skakalcev, sposobnih za skoke na novi velikanki in kakšen uspeh pričakuješ marca na mednarodnem tekmovanju v Planici?«

»Lahko računamo, da imamo 8 do 10 skakalcev, ki so sposobni za tekmovanje na novi planiški skakalnici. Če bo vreme ugodno, snežne razmere prav tako, pričakujem v Planici nov svetovni rekord v dolžini smučarskih skokov. Upam, da bomo videli skakalca pristati pri 160 metrih!«

Rudija sem vprašal, kako to, da večkrat v časopisih zasledimo različne podatke o tem, kolikšna je pravzaprav ta skakalnica. Enkrat piše 150 drugi pa 160 metrska. Kaj je točno?

Rudi je pojasnil, da je skakalnica mednarodno registrirana kot 150-metrška, da pa omogoča tudi daljše skoke. Kakšna je pravzaprav resnična zmogljivost nove skakalnice, je skrivnost, ki jo skrbno čuvajo pred novinarji. Rudi mi je zaupal, da samo trije ljudje vedo, kolikšne najdaljše skoke dopušča nova skakalnica.

O novi skakalnici je Rudi povedal še dve zanimivosti: »Skakalnica ima določen profil; to je za nekatere lažje, za druge skakalce pa težje. Za tiste, ki znajo aerodinamično leteti, bo skakanje na novi skakalnici užitek. Kaj je aerodinamično letenje? Pri vsaki hitrosti letenja je pomembna aerodinamična lega, se pravi, pravilen naklon smučč in telesa na smer leta«.

V športu želimo vedno ujeti tisti naj: najhitrejši, največji, najdaljši, najvišji itn.

Kaj pa nova planiška skakalnica? Ali ne bo kmalu premajhna? »Ne, tega se ni bati«, pravi Rudi »če se bodo pokazale potrebe po povečanju skakalnice, se bo to lahko naredilo z minimalnimi stroški. Nova velikanka je tako narejena, da se lahko poveča na 180 m.«

DOBRE IN SLABE LASTNOSTI SKAKALCEV

»Slovenija ima veliko dobrih skakalcev. Vendar ne moremo biti zadovoljni. Brez sistematičnega treninga naši skakalci pridejo do 50-metrške skakalnice, tam pa se zaustavijo. Dovolj imamo torej le smučarjev srednje vrste. Le-ti ne morejo na večje skakalnice iz enostavnega razloga, ker ne znajo smučati. Na velikih skakalnicah, kjer smučar pridvi s 110 do

115 km hitrosti na odskočno mizo, ni dovolj, da je dober skakalec, ampak mora biti tudi dober smučar. Skakalci starejše generacije smo bili obenem dobri alpski smučarji. Jaz sem na primer pred vojno nastopil na treh državnih tekmovanjih v alpskem smučanju in sem enkrat celo zasedel tretje mesto.

Že v šoli bi morali nadarjene pionirje — smučarje ločiti in jih pod posebnim režimom vzgajati na snegu.

In še ta nasvet: tekmovalci ne sme imeti tremo pred drugimi tekmovalci«.

SPOMINI NA STAREJSO GENERACIJO SKAKALCEV

»Pred menoj je bil zelo dober skakalec Albin Novšak, ki je do 1940. leta suvereno vladal na jugoslovanskem horizontu skakalnic. Zelo dobra stilista sta bila Janez Poldina in Janko Mežek. Klančnik je imel zelo lep slog, toda premalo srčnosti.

Od tujih skakalcev naj na prvem mestu omenim Avstrijca Seppa Bradla, ki je prvi na svetu v Planici preskočil 100 m. Predvojni rekord v Planici je osvojil Gerings s 118 m, po vojni pa je ta rezultat izboljšal Švicar Fritz Tschannen. V povojnem obdobju je bil Tschannen najboljši skakalec, vsaj za mene. Tauno Luiro, Finec (že pokojni), ki je 1951. leta v Oberstdorfu dosegel fantastično dolžino 139 m, je bil popolnoma enakovreden drugim štirim finskim skakalcem, pri rekordni dolžini pa ga je tako kot našega Šlibarja spremljala sreča.

V ilustracijo naj povem še to, da je bil 1879. leta Norvežan Hammestweit s skokom 23 metrov najboljši skakalec takratnega časa. Ni še minilo 90 let od tega rekor-

da, pa takšne uspehe dosega že vsi nadarjeni šolski otroci. Vedno dalj, to načelo bo ostalo, dokler se bomo vozili po belih poljanah.

KAKSNA JE SLAVA BELEGA SPORTA

»Od predvojnih tekmovanj nimam nobene diplome. Ne zato, ker bi jih izgubil, ampak zato, ker pred vojno na tekmovanjih niso delili diplom, pokalov ali nagrad. Na tekmovanja in treninge sem po navadi odhajal na svoje stroške. Prvo diplomu sem dobil med vojno v Cerknem, kjer sem organiziral vojaško tekmovanje. S skokom 25-m sem osvojil prvo mesto in dobil za nagrado diplomu in brzostrelko.

Pred vojno sem prvič slišal, da sem slaven, potem ko sem imel v Planici najdaljši skok. Bilo pa je takole: Soseda je šla v Kranj na tržnico. Ko se je vrnila v Kropo, je pripovedovala, da v Kranju ne govorijo drugega kot o Finžgarju, Dejala je, da so jo ljudje spraševali, če ga pozna, kakšen je kaj dela, ali je poročen itn.

Priznam: kadar gledam novo velikanko me malo 'zasrbi'; ob takih trenutkih vzdihnem: Eh, ko bi bil vsaj deset let mlajši, pa da zopet poletim kot ptica.

Nič ne pomaga. Leta teko. Od srca pa želim, da bi se naši fantje na bližnjem tekmovanju v Planici dobro odrezali.

Kadar govorim o uspehu ali neuspehu tega ali onega skakalca, se vedno spomnim govornika, ki je pred vojno ob otvoritvi nove skakalnice v Kropi primerjal človeško življenje s slalomom. Vse teče po ovinkih, tudi življenje in pot do uspehov.

J. Vidic

KOMISIJA ZA DELOVNA RAZMERJA

TURISTIČNO PROMETNEGA PODJETJA K R A N J

razglaš

prosto delovno mesto

mojstra

mehanične delavnice v DE servis osebnih avtomobilov na Ljubljanski cesti 22 — Kranj

Pogoji:

- srednja tehnična šola — strojni tehnik in 5 let prakse na takem ali podobnem delovnem mestu;
- visoko kvalificiran delavec avtomehanske stroke z izpitom mojstra in 7 let prakse na takem ali podobnem delovnem mestu.

Stanovanje za razglašeno delovno mesto ni zagotovljeno. Osebnih dohodkov so določeni s pravilnikom o delitvi osebnih dohodkov. Kandidati naj pošljejo lastnoročno napisane prošnje z dokazili o strokovnosti v roku 15 dni po objavi razglaš v časopisu na naslov: Komisija za delovna razmerja Turistično prometnega podjetja Creina — Kranj, Trg revolucije št. 4

Novo avtomatsko kegljišče na Zgornji Beli

Danes (sobota, 11. januarja) ob 17. uri bodo v gostilni Bizjak na Zgornji Beli odprli novo, dvostezno avtomatsko kegljišče. Služilo bo pospeševanju turizma in razvoju športa na vasi.

Spored prirediteljev »Po stezah partizan- ske Jelovice« 1969

SELCA:

Sobota, 11. januarja, ob 19. uri: meddruštvene nočne sankaske tekme

Nedelja, 12. januarja, ob 8. uri: meddruštvene sankaske tekme

LANCOVO:

Sobota, 18. januarja, ob 9. uri: tekmovanje gorenjskih osnovnih šol v tekih in veleslalomu

ZELEZNIKI:

Sobota, 18. januarja, ob 18. uri: meddruštveni nočni slalom

DRAŽGOSE:

Nedelja, 12. januarja, ob 10.30 uri: pohod tabornikov k Bičkovski skali

Sobota, 18. januarja, ob 10.30 uri: 5. republiško prvenstvo v biatlonu

Nedelja, 19. januarja, ob 9. uri: žalna komemoracija in polaganje vencev pri spomeniku NOB

ob 10. uri: tekmovanje smučarskih patrolj

ob 11. uri: tekmovanje veteranov v tekih

ob 12. uri: sprejem partizanskih enot

ob 14. uri: slavnostni koncert godbe na pihala Škofja

Loka — dirigent Ivo Gulič

ob 15. uri: razglasitev rezultatov

KROPA:

Nedelja, 19. januarja, ob 10. uri: meddruštveni smučarski skoki

V pralni stroj

ker vsebuje

OXYLAN

Ustanovni področni zbor

V Trzinu so pred dnevi ustanovili zbor smučarskih učiteljev, trenerjev in vadiateljev. Na ustanovni konferenci so izvolili petčlanski odbor, za predsednika pa so izvolili Zdravka Križaja, ki je član tudi republiškega odbora. Za ustanovitev področnih zborov so se odločili po vsej Sloveniji, kjer je smučanje množičen šport.

Tako je v Trzinu kar 36 članov področnega zbora. Naloge zbora so, da skrbi za usposabljanje strokovnega kadra, da enotno poučujejo na tečajih mlade smučarje ter da uči smučanja tudi turistične smučarje.

Ze sedaj se zbor pripravlja za tradicionalne smučar-

ske tečaje, ki bodo v času zimskih počitnic na Zelenici in v Trzinu. Pričakujejo, da bo letos tečaj obiskovalo nad 300 mladih smučarjev tržiške občine. Pripravljajo pa tudi tečaj za odrasle. Nadalje bodo organizirali sankaske in drsalne tečaje. D. Humer

Zimski šport v Trzinu

Mladi perspektivni alpski smučar Uroš Aljančič, član tržiškega smučarskega kluba je v četrtek odpotoval na mednarodno mladinsko tekmovanje v Bolgarijo. Smučarski klub Trzin bo

Po dveh mesecih zanimivega tekmovanja je bil pred dnevi končan prvi del občinskega prvenstva Kranja v namiznem tenisu. Borbe v najkvalitetnejši skupini so bile zelo zanimive. Prvo mesto v tej skupini je zaslužno osvojila brez poraza ekipa Save. Tekmovanje je organizirala komisija za namizni tenis pri Občinski zvezi za telesno kulturo Kranj; sodelovalo pa je rekordno število ekip, in sicer 28.

Lestvica: I. razred

Sava	5 5 0 25:5 10
Naklo	5 4 1 20:11 9
Voklo	5 3 2 16:15 8
Zabnica	5 2 3 18:15 7
Duple	5 1 4 8:24 6
Triglav	5 0 5 9:25 5

Na Hrušici bo delo spet zaživelo

Ze nekaj časa je društvo Partizan na Hrušici bolj životarijo kot zares živelo. Letos pa bodo najbolj zavzeti poskusili spet razgibati vso dejavnost. V ta namen bodo v začetku januarja tudi organizirali občni zbor društva.

V letošnji sezoni so za krajevni praznik uredili odbojarsko igrišče in organizirali mladinski kros, spomladi pa so imeli smučarski tečaj in ob koncu tečaja tekmovanje, ki se ga je udeležilo več kot 30 smučarjev. Spomladi so organizirali tudi izlete na Rožco.

Letos pa nameravajo delati veliko več. Organizirali bodo smučarski tečaj ter imeli po njem klubsko tekmovanje v vseh disciplinah, sankaske tekmovanje za šolsko mladino, izlet na Mlake, udeležili pa se bodo še vseh občinskih tekmovanj. V poletni sezoni pa se bodo udeležili spomladanskega in jesenskega krosa, organizirali turnir v odbojki, strelski dvoboj z JNA za dan mladosti ter tekmovanja v odbojki, namiznem tenisu in bali-nanju. Najvažnejše pa je, da bodo konec januarja ponovno organizirali tekaško tekmovanje za memorial Tineta Kuljata.

Glede na to, da so v neposredni bližini skakalnic, bodo organizacijskemu komiteju za proslavo 100-letnice Zelenice predlagali, da bi bili organizatorji tekm v skokih. Občinski športni zvezi pa bodo predlagali, da bi orga-

II. razred

Dijaški dom	4 4 0 20:3 8
Kranj	4 2 2 11:10 6
Proleter	4 2 2 11:11 6
Voklo B	4 2 2 13:11 5
LIK	4 0 4 0:20 0

III. razred

Storžič	4 4 0 20:0 8
Duple B	4 3 1 15:12 7
Zabnica B	4 2 2 12:11 6
Visoko	4 1 3 13:15 5
Trboje	4 0 4 0:20 0

IV. razred

Preddvor	5 5 0 25:5 10
Podbrezje	5 3 2 21:12 8
Naklo B	5 2 3 15:19 7
Oševsek	5 2 3 14:15 7
Triglav B	5 2 3 12:22 7
Proleter B	5 1 4 9:23 5

V. razred

Voklo C	5 5 0 25:8 10
Kranj B	5 4 1 20:13 9

nizirali in priredili v sezoni 1969/70 občinsko pionirsko prvenstvo v veleslalomu. Na Hrušici je dovolj delavcev, ki bi take prireditve lahko brezhibno izvedli.

Dogovorili so se tudi, da bodo poskušali dobiti primeren prostor, kjer bi se lahko shajala vsa športna mladina Hrušice.

Z. Felc

Zabnica C	5 2 3 17:15 7
Triglav C	5 2 3 15:15 7
Visoko B	5 1 4 8:20 5
Preddvor B	5 1 4 5:21 4

P. Didic

Nova skakalnica v Sebenjah

Pod vodstvom Petra Rezarja je prizadevnim članom smučarske sekcije pri TVD Partizan Križe uspelo, da so v Sebenjah preteklo leto zgradili 30-metrsko smučarsko skakalnico. Za izgradnjo te skakalnice so kriški smučarji prispevali okoli 500 prostovoljnih ur. Da je delo normalno potekalo, gre tudi zahvala lastniku zemljišča, na katerem leži ta prepotrebna skakalnica, ki bo rabila vsem vnetim skakalcem na področju tržiške občine.

Ze jutri, v nedeljo, pa bodo na skakalnici priredili prve meddruštvene skakalne tekme, kar bo nedvomno pritegnilo dovolj gledalcev. Tekma se bo pričela ob 14. uri.

-dh

Po osemnajstih letih spet v Kranju hokej

Najprej množičnost, a nato...

Nedelja, 29. decembra 1968, bo zapisana z »zlatimi« besedami v zgodovini razvoja hokeja v Kranju. Tega dne je namreč na novo ustanovljeni hokejski klub Triglav odigral po osemnajstih letih spet hokejsko tekmo v Kranju, ki je privabila kljub hudemu mrazu na drsališče stadiona Stanka Mlakarja v Kranju več kot sto gledalcev. Zmaga proti Trzinu sicer ni toliko pomembna, pomembnejše je predvsem to, da je v Kranju začela redno živeti še ena športna panoga. Kakšne so perspektive hokeja v Kranju je sedaj težko reči. Morala pri vseh, pri vodstvu in igralcih je na zavirljivi višini in to je tisto, kar jih najbolj ohrabljuje v začetkih razvoja hokejskega športa v Kranju. Zanimivo je povedati, da so mnoge tovarne v Kranju finančno podprle ta novi šport, da bi čimbolj zaživel. Sedaj posvečajo glavno pozornost množičnosti. V času šolskih po-

čitnic pa bodo v ta namen organizirali drsalno in hokejsko šolo. Najboljše pa bodo na osnovi kvalitete vključili v klub. S sistematičnim delom upajo, da bodo kmalu vzgojili kvalitetno kranjsko ekipo, ki se bo lahko enakovredno merila z različnimi boljšimi ekipami Slovenije. Predsednik kluba Mitja Udir pa nam je o delu kluba dejal naslednje: »Začeli smo brez sredstev, brez igrišča. Sedaj je to vse za nami. Volja, želje in ambicije so velike v našem klubu. Do sedaj so nam mnogi že pomagali, zato pričakujemo pomoč tudi od ostalih športnih forumov v kranjski občini. Pri tem mislim predvsem na matično športno društvo Triglav. Največjo pomoč pa pričakujemo vsekakor od Zavoda za vzdrževanje športnih objektov. Delo v klubu je steklo po najlepšem redu in smo zato lahko zelo zadovoljni.«

P. Didic

Vodovod, predsednik in razbita steklenica

530 milijonov za 14 kilometrov cevi — Ali veste, koliko je 4 milijone 350 tisoč litrov tekočine

Se do nedavna je bila voda eden od najbolj perečih problemov Škofje Loke. Vse pogostejše se je dogajalo, da so prebivalci gornjih nadstropij novih blokov in stolpnice zaman sukali ventile na svojih pipah. Zlasti v poletnih dneh, ob suši, 68 let stari zbiralnik v pomočju nad Krancem ni zmožal načrpati dovolj vode. Nagel industrijski razvojni območje, zlasti pa še mesta, nova stanovanjska naselja — vse to je častiljivi zbiralnik spravilo ob sapo. Občinski možje in strokovnjaki so staknili glave, treba je bilo nekaj ukreniti. In so odborniki izglasovali odlok o gradnji novega, dovolj zmogljivega vodovoda. Od tistega dne je minilo približno dve leti in za letošnji občinski praznik, 9. januarja, so načrti postali stvarnost. Pred množico obiskovalcev, med katerimi sta bila tudi podpredsednik republiškega izvršnega sveta Vinko Hafner in republiški sekretar za gospodarstvo Sveto Kobal, je v četrtek popoldan predsednik občine Škofja Loka Zdravko Krvin na slavnostno odprl vodovod.

Petnajst mesecev so trajala dela, skoraj leto dni manj kot je bilo predvideno. Kljub številnim težavam, s katerimi so se srečevali na terenu — vodovod na svoji 14 kilome-

trov dolgi poti od Hotovelj do Škofje Loke kar enajstkrat prečka strugo reke Sore — in kljub neizkušeni delavcev, je graditeljem, splošnemu gradbenemu podjetju Tehnik (ob sodelovanju pripadnikov JLA in drugih) uspelo kar za 100 milijonov S din zmanjšati stroške. Zanjete Hotoveljske, izpeljava vodovoda ter druga dela so stala vsega 530 milijonov din. Občinska skupščina je zato na svoji zadnji seji podelila Tehniku najvišje občinsko priznanje.

Računajo, da bodo — upoštevajoč sedanji tempo rasti mesta in razvoja industrije — zmogljivosti novega vodovoda zadostovale najmanj do leta 2000. Poln cevovod namreč drži 4 milijone 350 tisoč litrov vode, kar predstavlja 63-urno potrošnjo te tekočine na škofjeloškem območju, kjer živi tretjina vseh občanov.

Crepinje steklenice, polne vina, ki jo je predsednik Krvin ob navzočnosti številnih gledalcev zaludal v betonsko ohišje glavne črpalke, so pospremile prve litre čiste vode na pot do stanovanj in tovarniških obratov. Napredek pomenijo, simbol še ene delovne zmage so. Kajti vode bo odslej dovolj za vse.

I. Guzelj

Pogled na zbiralnik novega škofjeloškega vodovoda. — Foto: F. Perdan

Predsednik skupščine občine Škofja Loka podeljuje predstavniku splošnega gradbenega podjetja Tehnik najvišje občinsko priznanje. Na slavnostni seji skupščine, ki je bila 9. januarja zvečer v prostorih loškega gledališča, so podelili priznanje tudi avto-moto društvu Škofja Loka. Četverica zaslužnih posameznikov — Rado Jan, ing. Pavle Olip, Franc Gaber in Jože Audič — pa je prejela plakete. Slavnosti, ki se je končala s pestrim kulturnim programom, so se udeležili tudi Vinko Hafner, podpredsednik republiškega izvršnega sveta; Sveto Kobal, republiški sekretar za gospodarstvo; Martin Košir, sekretar medobčinskega sveta ZK za Gorenjsko in predsedniki nekaterih gorenjskih občin. (—ig) — Foto: F. Perdan

Razstava idejnih projektov za novo šolo v Gorenji vasi

V galeriji loškega muzeja so pred kratkim odprli razstavo idejnih projektov za gradnjo nove šole v Gorenji vasi. Odziv na javni razpis

je bil zares velik, saj so morali člani posebne komisije izbirati med 22 različnimi načrti. Pri oceni predloženih del so zlasti upoštevali funkcionalno ureditev notranjosti, zunanji videz (nova šola ne sme kazati značilnega videza vasi, in seveda ceno. Prvo nagrado je osvojil dipl. ing. arh. Branko Koc-

mut iz Maribora, katerega projekt v vsem ustreza razpisnim pogojem. Drugo nagrado so podelili dipl. ing. arh. Mirki Mišnik, tretjo pa dipl. ing. arh. Blažu Slapšaku ter njegovemu sodelavcu Romanu Pečjakcu.

V galeriji na loškem gradu je razstavljenih vseh 22 projektov —ig

Avtomobilsko zavarovanje nespremenjeno

Zvezni izvršni svet je na svoji seji 8. januarja sklenil, da cen oziroma tarif obveznega zavarovanja motornih vozil ni mogoče povečati brez poprejšnjega sporazuma med zavarovalnicami in obvezniki tega zavarovanja. Po omenjenem sklepu ostanejo cene oziroma tarife za obvezno zavarovanje do nadaljnjega na ravni tarif z dne 1. decembra 1968. Te cene je mogoče spreminiti le sporazumno med zavarovalnicami in zavarovalci, ki jih predstavljata zvezna gospodarska zbornica oziroma avto-moto zveza Jugoslavije. vig

Točka za poštenost Kranjčanov

Že od novega leta sem vozijo na dveh progah v mestnem prometu avtobusi brez sprevodnikov. Po nekaj več kot tednu dni so se Kranjčani, ki se vozijo na progah Britof—Hrastje in Stražišče—Naklo že navadili na sicer zelo enostavno plačevanje prevoza. Morda je bila včasih kaka zadrega z drobižem, vendar se take reči dajo odpraviti s potrpežljivostjo. Drobiž je sicer edina pomanjkljivost te — za nas — novosti na avtobusih.

V podjetju Creina so za sedaj zadovoljni, najbolj s tem, da je večina potnikov sprejela novost z

razumevanjem. Najbolj pa jih veseli, da med potniki skorajda ni nepoštenih, ki bi se izmikali plačilu.

Ob uvedbi novosti pa je podjetje že dobilo ponudbo dipl. ing. Turšiča, da bi sedanji enostavni sistem plačevanja izpopolnili z elektronsko napravo, ki bi bila sposobna sprejemati denar, vračati drobiž in obenem šteti potnike. Creina se namerava o tej napravi posvetovati še z drugimi sorodnimi podjetji. Podobne naprave sicer nekatera podjetja pri nas že imajo, vendar so vse

uvožene. Naprava bi bila vsekakor idealna za mestni promet, saj potnikom ne bi bilo treba vedno skrbeti za drobiž v žepu.

Za sedaj vozi v kranjskem mestnem prometu sedem avtobusov brez sprevodnikov. Ob tem se mogoče postavlja vprašanje, kam s sprevodniki, ki jih bo izpodrinila avtomatizacija. V Creini pravijo, da zaradi tega niso in tudi ne bodo odpustili nobenega sprevodnika, pač pa bodo vsem omogočili prekvalifikacijo. Delavce bodo namreč potrebovali pri nameravanem razširjanju krvavskih naprav.